

Kuusikko-työskentelyn historia ja periaatteet

Kuusikko muodostuu Suomen kuudesta väkiluvultaan suurimmasta kaupungista. Väestömäärän mukaisessa järjestyksessä Kuusikkoon kuuluvat Helsinki, Espoo, Tampere, Vantaa, Turku ja Oulu. Kuusikko-työryhmissä vertaillaan kaupunkien sosiaali- ja terveystalveta. Kaupunkien edustajista koostuvat eri palvelukokonaisuuksien asiantuntijaryhmät tuottavat vuosittain tilastollisia raportteja edeltävän vuoden asiakasmääristä, suoritteista, henkilöstöstä ja kustannuksista. Tärkeimmät tiedot esitetään raporteissa usean vuoden aikasarjoina.

Kuusikko-työn historia ulottuu vuoteen 1994, jolloin Helsingin, Espoon ja Vantaan sosiaali- ja terveystoimen johtajat päättivät alkaa toteuttaa vertailuja keskeisimmistä sosiaali- ja terveystoimen palveluista sekä niiden kustannuksista. Ensimmäiseksi tarkasteltiin lasten päivähoitoa, toimeentulotukea sekä vanhusten palveluja. Turku ja Tampere tulivat mukaan kaikkiin vertailuihin vuonna 1996, minkä jälkeen ryhmä nimettiin Viisikoksi. Vertailuraportteja alettiin julkaista omassa julkaisusarjassaan vuodesta 1999 eteenpäin. Kuusikko syntyi, kun Oulu liittyi kuudenneksi jäseneksi ryhmään. Ensimmäiset tiedot Oulusta saatiin vuodelle 2002. Ajan myötä Kuusikko-vertailuihin on tullut mukaan uusia palvelukokonaisuuksia. Lisäksi raporttien laajuus on kasvanut vertailtavaksi otettujen asioiden lisääntyessä.

Kuusikko-raporttien tiedot asiakasmääristä, suoritteista, henkilöstöstä ja kustannuksista on pääasiassa koottu kuntien omista tietojärjestelmistä ja tilinpäätöksistä. Raportteihin sisältyy tilastotietojen lisäksi erillisiä selvityksiä esimerkiksi eri palvelujen organisoinnista tai kuntien suunnitelmista tietyn palvelurakenteen muutoksen toteuttamiseksi. Kaupunkien asiantuntijat sopivat tiedonkeruulle mahdollisimman yhdenmukaiset määritelmät, toteuttavat tiedonkeruun käytännössä ja analysoivat tuloksia. Kuusikko-työryhmien sihteerit koostavat tiedot yhteen ja kirjoittavat ryhmäkohtaiset raportit.

Kuusikon lisäksi tilastotietoja kuntien sosiaali- ja terveystalveta tuotetaan monilla taholla, kuten Tilastokeskuksessa, Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksessa (THL:ssä) sekä Suomen Kuntaliitossa. Kuusikko-tiedonkeruun ja raportoinnin erityispiirteet liittyvät yhdessä sovittuihin määritelmiin ja sopimukseen tietosisällöstä, suorite- ja taloustietojen yhdistämiseen yhteen raporttiin, palvelua koskevien tietojen kattavuuteen ja pyrkimykseen tietojen vertailukelpoisuuden yksityiskohtaiseen arviointiin. Lisäksi edellisen vuoden tietoja käsittelevät raportit ilmestyvät yleensä nopeammalla aikataululla kuin valtakunnalliset yhteenvedot. Työryhmien tiedonkeruuprosessia ja raportoinnin sisältöä voidaan myös muokata verrattain joustavasti suhteessa valtakunnallisen tason tiedonkeruuseen ja julkaisuihin.

Vuonna 2012 toimii seitsemän Kuusikko-työryhmää, jotka ovat lasten päivähoiton, lastensuojelun, aikuissosiaalityön, päihdehuollon, kehitysvammahuollon, vammaispalvelujen sekä vanhuspalvelujen ryhmät. Ryhmät julkaisevat vuoden aikana yhteensä kahdeksan raporttia. Aikuissosiaalityön työryhmä tuottaa sekä toimeentulotuen että työllistämispalvelujen raportit.

Kuuden suurimman kaupungin vammaispalvelulain mukaiset palvelut ja taloudelliset tukitoimet 2011

Kuusikko-työryhmä
Vammaispalvelut
Anssi Vartiainen &
Aura Pasila
9.7.2012

Kuusikko-työryhmän julkaisusarja
Teksti: Anssi Vartiainen & Aura Pasila
Kansi: Kati Rosenberg

ISSN 1457-5078

Edita Prima Oy 2012
Helsinki

Tekijät Kuusikko-työryhmän vammaispalvelujen asiantuntijaryhmä, kirjoittanut Anssi Vartiainen & Aura Pasila		
Nimike Kuuden suurimman kaupungin vammaispalvelulain mukaiset palvelut ja taloudelliset tukitoimet 2011		
Julkaisija (virasto tai laitos) Helsingin sosiaalivirasto, Espoon sosiaali- ja terveys- toimi, Vantaan sosiaali- ja terveystoimi, Turun sosiaali- ja terveystoimi, Tampereen hyvinvointipalvelut sekä Oulun hyvinvointipalvelut.	Julkaisuaika 7/2012	Sivumäärä, liitteet 27 s. + 40 s. liitteitä
Sarjanimike Kuusikko-työryhmän julkaisusarja		Osanumero 2/2012
ISSN-numero 1457-5078	Kieli Suomi	
Tiivistelmä Kuusikon vammaispalvelujen raportissa tarkastellaan vammaispalvelulain (380/1987) mukaisia palveluja ja tukitoimia. Tietoja kootaan lisäksi sosiaalihuoltolain (710/1982) mukaisista kuljetuspalveluista sekä palvelulinjoista. Mukana ovat seuraavat palvelut: kuljetuspalvelut, tulkkipalvelut, asunnon muutostyöt, asunnon välineet ja laitteet, palveluasuminen, vaikeavammaisten päivätoiminta sekä henkilökohtainen apu. Subjektiiivisia palveluja tarkastellaan laajimmin. Määrärahasidonnaisista palveluista ilmoitetaan vain kokonaiskustannukset. Raportissa esitetään lisäksi vammaispalvelulain mukaisten palvelusuunnitelmien määrät. Raporttitekstissä kunnat kuvaavat palvelusuunnitelmien tekemisen käytäntöjä sekä henkilökohtaisen avun ja kuljetuspalvelujen toteuttamista. Vuoden 2011 tietojen lisäksi esitetään aikasarjoja vuosilta 2007–2011. Kustannustietojen vertailukelpoisuutta parannetaan korottamalla aiempien vuosien kustannukset vuoden 2011 arvoon. Vuonna 2011 vammaispalvelujen kokonaisasiakasmäärä oli 35 172. Asiakasmäärä laski edellisvuodesta 0,2 prosenttia. Kuusikko-kuntien väestöstä 2,2 prosenttia oli oikeutettu vammaispalvelulain mukaisiin palveluihin tai tukitoimiin. Palvelujen piirissä olevien osuus väestöstä laski 1,5 prosenttia vuodesta 2010. Vammaispalvelujen kokonaisnettokustannukset olivat 136 967 526 euroa. Nousua edellisvuoteen oli vuoden 2011 rahan arvossa 2,4 prosenttia. Vuonna 2011 vammaispalvelujen kustannukset olivat keskimäärin 86 euroa Kuusikko-kuntien asukasta kohti ja 3 894 euroa vammaispalvelujen asiakasta kohti. Asiakasmäärät ja kustannukset olivat suurimmat vammaispalvelulain mukaisissa kuljetuspalveluissa: vuonna 2011 palveluiden käyttäjiä oli 24 018 ja kokonaisnettokustannukset olivat 50 487 038 euroa. Kustannuksiltaan toiseksi suurimman palvelun eli palveluasumisen kustannukset kasvoi 5,9 prosenttia 40 015 815 euroon. Asiakasmäärä kasvoi 3,7 prosenttia 887 asiakkaaseen. Henkilökohtaisen avun asiakasmäärä kasvoi 2010–2011 suhteellisesti eniten, 27,5 prosenttia. Uusia asiakkaita tuli 702. Kustannukset kasvoivat 27,4 prosenttia 36 868 847 euroon.		
Asiasanat Kuusikko, kustannukset, kuntavertailu, vammaispalvelut, vammaiset		
Tiedustelut Työryhmän jäsenet, liite 7	Jakelu www.kuusikkokunnat.fi	

SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO.....	1
2	VAMMAISPALVELULAIN MUKAISET PALVELUT JA TUKITOIMET.....	2
2.1	Palvelujen ja kustannusten kokonaisuus vuosina 2007–2011	2
2.2	Palvelusuunnitelmat vuonna 2011	6
2.2.1	Palvelusuunnitelmia koskeva lainsäädäntö	6
2.2.2	Palvelusuunnitelmien määrä.....	7
2.2.3	Palvelusuunnitelmien tekeminen kunnittain	7
2.3	Vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelut vuonna 2011.....	10
2.3.1	Kuljetuspalvelujen kustannukset ja asiakkaat.....	10
2.3.2	Kuljetuspalvelujen järjestäminen kunnittain	12
2.4	Henkilökohtainen apu vuonna 2011.....	16
2.4.1	Henkilökohtaista apua koskeva lainsäädäntö	16
2.4.2	Henkilökohtaisen avun asiakkaat, kustannukset ja järjestämistavat.....	16
2.4.3	Henkilökohtaisen avun järjestäminen kunnittain	17
2.5	Vaikeavammaisten palveluasuminen vuonna 2011	21
2.5.1	Lainsäädäntö ja palveluasumisen määrittely Kuusikossa	21
2.5.2	Palveluasumisen asiakkaat ja kustannukset.....	22
2.5.3	Yksittäiseen asuntoon annettava palveluasuminen kunnittain	22
3	YHTEENVETO	26
4	LÄHTEET	27
	LIITTEET	28
	Liite 1: Määritelmät	28
	Liite 2: Vammaispalvelulain mukaiset asiakkaat, suoritteet ja kustannukset 2011	34
	Liite 3: Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien asiakkaat ja kustannukset 2007–2011	44
	Liite 4: Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien deflatoidut kustannukset 2007–2011	50
	Liite 5: Kuvioita vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien käytöstä ja kustannuksista sekä niiden kehityksestä 2007–2011	54
	Liite 6: Yhteenveto Kuusikko-mittarin sisältävistä vammaispalvelujen asiakaskyselyistä.....	65
	Liite 7: Vammaispalvelujen Kuusikko-työryhmän jäsenten yhteystiedot 2012	66

TAULUKOT

Taulukko 1. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien myönteisen päätöksen saaneet ja jakautuminen ikäryhmittäin vuonna 2011 Kuusikossa	2
Taulukko 2. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien myönteisen päätöksen saaneiden osuus väestöstä ikäryhmittäin vuonna 2011, %	2
Taulukko 3. VpL:n mukaisista palveluista ja tukitoimista myönteisen päätöksen saaneiden määrä ja muutos vuosina 2007, 2010 ja 2011 Kuusikossa	3
Taulukko 4. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien asiakkaat ja muutos vuosina 2007, 2010 ja 2011 palveluittain Kuusikossa	3
Taulukko 5. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien nettokustannukset ja muutos vuosina 2007, 2010 ja 2011 Kuusikossa vuoden 2011 rahan arvossa	4
Taulukko 6. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien kustannukset ja muutos vuosina 2007, 2010 ja 2011 palveluittain Kuusikossa vuoden 2011 rahan arvossa	4
Taulukko 7. Asiakaskohtaiset kustannukset palveluittain vuonna 2011 Kuusikossa	6
Taulukko 8. Vuonna 2011 tehtyjen palvelusuunnitelmien määrä Kuusikossa	7
Taulukko 9. VpL:n ja ShL:n mukaisia kuljetuspalveluja vuonna 2011 käyttäneet sekä käyttäjämäärien muutos 2010–2011	11
Taulukko 10. VpL:n ja ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen yhdensuuntaisten matkojen määrät vuonna 2011 sekä matkamäärien muutos 2010–2011	11
Taulukko 11. VpL:n ja ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen nettokustannukset vuonna 2011 sekä muutos 2010–2011 vuoden 2011 rahan arvossa	12
Taulukko 12. Henkilökohtaisen avun asiakasmäärä sekä nettokustannukset Kuusikossa vuonna 2011 sekä muutos 2010–2011 vuoden 2011 rahan arvossa	17
Taulukko 13. Henkilökohtaisen avun järjestämistavat Kuusikossa vuonna 2011	17
Taulukko 14. Palveluasumisen asumisyksikköjen asiakasmäärä, lyhytaikaisten asiakkaiden määrä sekä nettokustannukset Kuusikossa vuonna 2011 sekä muutos 2010–2011 vuoden 2011 rahan arvossa	22
Taulukko 15. VpL:n mukaisen palveluasumisen asiakasmäärän jakautuminen ikäryhmittäin	22

LIITE 1

Taulukko 1. Tilastokeskuksen (SVT 2012a) julkisten menojen hintaindeksi sosiaalitoimelle, kuntatalous	33
---	----

LIITE 2

Taulukko 1. Vammaispalvelulain mukaiset asiakkaat, suoritteet ja kustannukset 2011	34
--	----

LIITE 3

Taulukko 1. Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien asiakkaat ja kustannukset 2007–2011	44
---	----

LIITE 4

Taulukko 1. Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien deflatoidut kustannukset 2007–2011	51
--	----

KUVIOT

Kuvio 1. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien kustannusten jakautuminen palveluittain Kuusikossa vuonna 2011	5
Kuvio 2. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien kustannukset myönteisen VpL:n mukaisen päätöksen saanutta kohti Kuusikossa vuosina 2007, 2010 ja 2011.....	6

LIITE 5

Kuvio 1. Vuosikustannukset VpL:n palveluista ja tukitoimista väestöä kohti vuosina 2007–2011 vuoden 2011 rahan arvossa	54
Kuvio 2. Vuosikustannukset VpL:n palveluista ja tukitoimista asiakasta kohti vuosina 2007–2011 vuoden 2011 rahan arvossa	54
Kuvio 3. VpL:n asiakkaiden %-osuudet palvelumuodoittain vuonna 2011 Kuusikossa	55
Kuvio 4. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien kustannusten jakautuminen palveluittain Kuusikossa vuonna 2011	55
Kuvio 5. VpL:n palvelujen ja tukitoimien asiakkaiden osuus kokonaisasiakasmäärästä vuosina 2001–2011	56
Kuvio 6. VpL:n palvelujen ja tukitoimien kustannusten %-osuus kokonaiskustannuksista vuosina 2001–2011	56
Kuvio 7. VpL:n mukaiset myönteiset päätökset ikäryhmittäin, %-osuus kaikista asiakkaista vuonna 2011 (Vantaan ja Turun tiedot puuttuvat)	57
Kuvio 8. Vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaat ikäryhmittäin, %-osuus asiakkaista vuonna 2011	57
Kuvio 9. VpL:n mukaisia kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat ikäryhmittäin, %-osuus kaikista asiakkaista vuonna 2011	58
Kuvio 10. Eri ikäryhmien tekemien matkojen %-osuudet kaikista VpL:n mukaisista yhdensuuntaisista matkoista vuonna 2011	58
Kuvio 11. VpL:n mukaisten yhdensuuntaisten matkojen määrä palvelua käyttänyttä asiakasta kohti kuukaudessa vuosina 2007–2011	59
Kuvio 12. VpL:n mukaisten asunnon muutostöiden asiakkaat ikäryhmittäin, %-osuus kaikista asiakkaista vuonna 2011	59
Kuvio 13. Henkilökohtaisen avun asiakkaiden %-osuudet ikäryhmittäin vuonna 2011	60
Kuvio 14. Henkilökohtaisen avun asiakkaille myönnettyjen avustustuntien %-osuudet neljässä eri luokassa vuonna 2011 (Vantaan tiedot puuttuvat)	60
Kuvio 15. VpL:n mukaisten palvelujen vuosikustannukset asiakasta kohti vuosina 2007–2011 vuoden 2011 rahan arvossa Kuusikossa	61
Kuvio 16. VpL:n mukaisten kuljetuspalvelujen vuosikustannukset asiakasta kohti vuosina 2007–2011 vuoden 2011 rahan arvossa Kuusikossa	61
Kuvio 17. VpL:n mukaisen palveluasumisen vuosikustannukset asiakasta kohti vuosina 2007–2011 vuoden 2011 rahan arvossa Kuusikossa	62
Kuvio 18. VpL:n mukaisen päivätoiminnan vuosikustannukset asiakasta kohti vuosina 2007–2011 vuoden 2011 rahan arvossa Kuusikossa	62
Kuvio 19. VpL:n mukaisen henkilökohtaisen avun vuosikustannukset asiakasta kohti vuosina 2007–2011 vuoden 2011 rahan arvossa Kuusikossa	63

Kuvio 20. VpL:n mukaisten asunnon muutostöiden vuosikustannukset asiakasta kohti vuosina 2007–2011 vuoden 2011 rahan arvossa Kuusikossa	63
Kuvio 21. VpL:n mukaisten asunnon välineiden ja laitteiden vuosikustannukset asiakasta kohti vuosina 2007–2011 vuoden 2011 rahan arvossa Kuusikossa	64

1 JOHDANTO

Tässä raportissa tarkastellaan vammaisille tarkoitettuja palveluja keskittyen niihin, joista on säädetty laissa vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista (380/1987). Lakiin viitataan jatkossa vammaispalvelulakina (VpL). Vammaispalveluja on vertailtu Viisikko-kaupunkien kesken vuodesta 1998 lähtien. Oulu liittyi mukaan vuoden 2005 vertailuihin.

Raportissa tarkastellaan kaikkia keskeisimpiä vammaispalvelulaissa määriteltyjä palveluja ja tukitoimia. Painopisteinä ovat lain mukaiset kuljetuspalvelut, palvelusuunnitelmat ja henkilökohtainen apu. Kuljetuspalvelujen osalta tarkastellaan myös sosiaalihuoltolain (ShL, 710/1982) mukaisia kuljetuspalveluja sekä palvelulinjatoimintaa, sillä kyseiset palvelut vaikuttavat vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen käyttöön. Tietoja raportoidaan palvelujen asiakasmääristä, suoritteista ja kustannuksista. Kustannustietojen ajallista vertailukelpoisuutta on parannettu esittämällä aikasarjoissa alkuperäisten tietojen lisäksi vuoden 2011 rahan arvoon indeksikertoimella korotetut eli deflatoidut kustannukset.

Palvelusuunnitelmat ja henkilökohtainen apu ovat vuoden 2011 osalta edelleen ajankohtaisia tarkastelukohteita vammaispalvelulain 1.9.2009 voimaantulleiden muutosten vuoksi. Vammaispalvelulaki myös määriteltiin ensisijaiseksi laiksi suhteessa lakiin kehitysvammaisten erityishuollosta (519/1977). Lakiuudistuksen myötä palvelusuunnitelman laatimisen tärkeys korostui. Lisäksi palvelutarpeen selvittämisen aloittamiselle asetettiin seitsemän arkipäivän määräaika. Päätös palvelusta tai tukitoimesta on annettava kolmen kuukauden sisällä hakemuksen esittämisestä. Lisäksi vuonna 2009 henkilökohtainen apu tuli kunnan erityisen järjestämisvelvollisuuden piiriin, sen kriteerejä täsmennettiin ja palvelun sisältö määriteltiin uudelleen. Vuoden 2011 alusta henkilökohtaista apua myönnetään vammaispalveluissa kodin ulkopuoliseen avustamiseen vähintään 30 tuntia kuukaudessa, kun tuntimäärä oli tätä ennen kymmenen tuntia kuukaudessa. Tulkkipalveluja ei enää vuoden 2011 osalta tarkastella Kuusikko-kunnissa, sillä vammaispalvelulain mukaisten tulkkipalvelujen järjestämisvastuu siirtyi Kelalle 1.9.2010. Tulkkipalveluista on säädetty lailla vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelusta (133/2010).

Kunnittain tarkasteltuna ajankohtaisia asioita ovat Helsingissä palvelusetelikokeilu ja pilottikokeilu henkilökohtaisesta budjetoinnista. Espoo on ollut vetovastuussa palvelusetelien valtakunnallisessa kehittämishankkeessa. Lisäksi Espoossa on kehitetty sosiaalityötä, tavoitteena on ollut eriyttää lapset ja aikuiset omiin tiimeihinsä. Vantaan vammaispalvelujen kuljetuspalveluprosessia kehitettiin erityisesti vuoden 2011 aikana. ShL:n palvelutarpeen arviointi sekä päätöksenteko keskitettiin vammaispalvelun kuljetuspalvelun henkilökunnalle. Turussa on kehitetty sosiaalityötä ja etenkin kuljetuspalveluihin liittyviä työkäytäntöjä. Tampereella aloitetaan uusi palvelusetelikokeilu. Oulussa on syntynyt uusi organisaatio, johon on keskitetty asiakasohjausta sekä sosiaali- ja terveystyöpalveluja. Henkilökohtaisen budjetoinnin ja palvelusetelien kehittämistyö on meneillään myös Oulussa.

Vammaispalvelujen raportin sisältö noudattelee vuoden 2010 raportin sisältöä. Vuosien 2009–2011 aikana voimaan tulleiden lakimuutosten seurausten tarkastelua jatketaan palvelusuunnitelmia ja henkilökohtaista apua tarkastellen. Kuljetuspalvelut nostetaan esiin, koska kuljetuspalvelut ovat edelleen sekä asiakasmääriltään että kustannuksiltaan suurin vammaispalvelu. Raporttitekstiin on myös nostettu vaikeavammaisten palveluasuminen, johon liittyen tarkastellaan uutena asiana yksittäisiin asuntoihin annettavaa palveluasumista.

2 VAMMAISPALVELULAIN MUKAISET PALVELUT JA TUKITOIMET

2.1 Palvelujen ja kustannusten kokonaisuus vuosina 2007–2011

VpL:n mukaisen myönteisen palvelupäätöksen saaneita oli vuonna 2011 noin 35 000 (Taulukko 1). Ikäryhmittäinen tarkastelu paljastaa, että 65 vuotta täyttäneet muodostavat yli 60 prosenttia asiakkaista ja Turun osalta yli 70 prosenttia asiakkaista. Kokonaistarkastelua vääristää se, että Vantaan ja Tampereen ikäryhmittäiset tiedot puuttuvat.

Taulukko 1. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien myönteisen päätöksen saaneet ja jakautuminen ikäryhmittäin vuonna 2011 Kuusikossa

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Yhteensä
0–17-vuotiaat asiakkaat	3,3	6,8	..	2,9	..	3,2	3,8
18–64-vuotiaat asiakkaat	30,7	45,5	..	27,0	..	33,4	32,8
65 vuotta täyttäneet asiakkaat	65,9	47,8	..	70,1	..	63,4	63,3
Yht., %	100,0	100,0	..	100,0	..	100,0	100,0
Yht., N	12 017	3 996	4 745	4 562	7 035	2 817	35 172

Taulukossa 2 verrataan vastaavia myönteisen VpL:n päätöksen saaneiden ikäryhmiä koko väestöön. Tarkastelu paljastaa, että 65 vuotta täyttäneistä lähes joka kymmenes henkilö kuuluu Kuusikko-tasolla tarkasteltuna vammaispalvelujen tai tukitoimien myönteisen palvelun saaneisiin. Väestön ikääntymistä silmällä pitäen tämä tarkoittaa VpL:n mukaisen myönteisen palvelupäätöksen saaneiden lisäystä muutamalla tuhannella henkilöllä 65 vuotta täyttäneiden osalta vuoteen 2015 mennessä, jos väestöennusteessa (Tilastokeskus) ja 65 vuotta täyttäneiden VpL:n mukaisiin palvelutarpeiden osalta ei tapahdu merkittäviä muutoksia Kuusikko-kuntien osalta. Myönteisten päätösten määrään vaikuttaa toki myös kuntien mahdollisesti muuttuvat palvelukriteerit ja palvelutarpeen seurannan tiheys. Joka tapauksessa VpL:n mukaiset palvelutarpeet jatkavat kasvuaan erityisesti 65 vuotta täyttäneiden joukossa ja tämä luo paineita palvelujärjestelmälle.

Taulukko 2. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien myönteisen päätöksen saaneiden osuus väestöstä ikäryhmittäin vuonna 2011, %

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
0–17-vuotiaat asiakkaat	0,4	0,5	..	0,5	..	0,3	0,4
18–64-vuotiaat asiakkaat	0,9	1,1	..	1,0	..	1,0	1,0
65 vuotta täyttäneet asiakkaat	8,6	6,3	..	9,6	..	9,4	8,5
Koko väestö yht., %	2,0	1,6	2,3	2,6	3,3	2,0	2,2
Yht., N	12 017	3 996	4 745	4 562	7 035	2 817	35 172

Väestön ikääntyminen näkyy myös kaikkien myönteisten VpL:n mukaisten päätösten kasvuna (Taulukko 3). Myönteisen päätöksen saaneita on ollut Kuusikon tasolla vuonna 2011 noin 1 500 henkilöä enemmän kuin vuonna 2007. Huomio kiinnittyy lukuja tarkasteltaessa erityisesti Tampereelle ja Turkuun. Molemmissa kunnissa myönteisen tukipäätöksen saaneiden määrät ovat tippuneet vuodesta 2010 ja Tampereella myös vuodesta 2007. Kuten taulukosta 2 nähdään, kyseisissä kunnissa on kuitenkin suurimmat myönteisen VpL:n mukaisen päätöksen saaneiden prosenttiosuudet kuntien väestöön suhteutettuna, vaikka myönteisten päätösten seuranta ja palvelukriteerit onkin tarkistettu.

Taulukko 3. VpL:n mukaisista palveluista ja tukitoimista myönteisen päätöksen saaneiden määrä ja muutos vuosina 2007, 2010 ja 2011 Kuusikossa

	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Asiakkaita yhteensä 2007	11 675	3 424	4 133	4 318	7 446	2 684	33 680
Asiakkaita yhteensä 2010	11 714	3 857	4 658	5 073	7 217	2 734	35 253
Asiakkaita yhteensä 2011	12 017	3 996	4 745	4 562	7 035	2 817	35 172
Muutos 2010–2011, N	303	139	87	-511	-182	83	-81
Muutos 2010–2011, %	2,6	3,6	1,9	-10,1	-2,5	3,0	-0,2
Muutos 2007–2011, N	342	572	612	244	-411	133	1 492
Muutos 2007–2011, %	2,9	16,7	14,8	5,7	-5,5	5,0	4,4

VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien asiakasmäärät ovat kasvaneet vuodesta 2007 erityisesti henkilökohtaisen avun, vaikeavammaisten päivätoiminnan ja palveluasumisen parissa (Taulukko 4). Kotona asumisen tukemista edistävien välineiden ja laitteiden käyttö on myös kasvussa. Kehitys myötäilee laitoshuollon pienentämiseen ja avohuollon sekä palveluasumisen palveluihin panostamiseen painottavaa poliittista linjausta. Tätä kautta tarkasteltuna vähennykset kuljetuspalvelujen käyttäjämäärissä muodostavat taulukkoon mielenkiintoisen kontrastin. Syitä vähentyneisiin VpL:n mukaisten kuljetuspalvelujen käyttäjämääriin voidaan hakea tarkennetuista palvelukriteereistä, mikä on merkinnyt ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen käyttäjämäärien nousua (ks. luku 2.3).

Taulukko 4. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien asiakkaat ja muutos vuosina 2007, 2010 ja 2011 palveluittain Kuusikossa

Palvelut ja tukitoimet	Muutos, %				
	2007	2010	2011	2007–11	2010–11
Kuljetuspalvelut	27 216	24 695	24 018*	-11,8	-2,7
Palveluasuminen	677	846	877	29,5	3,7
Vaikeavammaisten päivätoiminta	265	453	442	66,8	-2,4
Henkilökohtainen apu***	1 399	2 555	3 257	132,8	27,5
Asunnon muutostyöt***	1 521	1 493	1 498	-1,5	0,3
Asunnon välineet ja laitteet***	1 386	1 505	1 633	17,8	8,5
Asiakkaita yht. (N)**	33 680	35 253	35 172	4,4	-0,2

* = Oulun osalta kuljetuspalvelujen lukuun sisältyy vuoden 2011 osalta päätösten määrä, ei asiakasmäärä. Muutos nostaa vuoden 2011 kokonaisasiakasmäärää noin 500:llä.

** = Tulkkipalvelut siirtyivät Kelalle 1.9.2010. Ennen vuotta 2011 asiakkaat sisältyvät kokonaisasiakasmäärään.

*** = Päätösten määrä

Edellä tarkasteltujen VpL:n mukaisten palvelujen nettokustannukset ovat jatkaneet tasaista kasvuaan (Taulukko 5). Deflatoidut kustannukset ovat nousseet Kuusikon tasolla lähes 25 prosenttia viimeisten viiden vuoden aikana ja 2,4 prosenttia vuodesta 2010. Suurin kustannusnousu on tapahtunut Oulussa, noin 60 prosenttia viimeisen viiden vuoden aikana. Helsingissä kulut ovat nousseet vastaavalla periodilla noin 30 prosenttia, Espoossa 25,7 prosenttia, Turussa 23,7 prosenttia ja Vantaalla 15,9 prosenttia. Tampereella kustannukset kasvoivat kolme prosenttia. Helsingissä ja Oulussa kustannukset ovat nousseet edellisvuodesta noin viisi prosenttia, Espoossa noin kolme prosenttia ja muissa Kuusikkokunnissa deflatoidut kustannukset ovat hieman laskeneet.

Taulukko 5. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien nettokustannukset ja muutos vuosina 2007, 2010 ja 2011 Kuusikossa vuoden 2011 rahan arvossa

	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Kustannukset yhteensä 2007	43 916 879	16 375 888	15 971 164	9 776 191	16 861 404	6 959 537	109 861 064
Kustannukset yhteensä 2010	54 744 904	19 979 321	18 606 039	12 164 157	17 581 300	10 618 492	133 694 213
Kustannukset yhteensä 2011	57 245 490	20 589 151	18 516 459	12 097 264	17 368 378	11 150 784	136 967 526
Muutos 2010–2011, €	2 500 586	609 830	-89 579	-66 893	-212 922	532 292	3 273 313
Muutos 2010–2011, %	4,6	3,1	-0,5	-0,5	-1,2	5,0	2,4
Muutos 2007–2011, €	13 328 611	4 213 263	2 545 296	2 321 073	506 974	4 191 247	27 106 463
Muutos 2007–2011, %	30,3	25,7	15,9	23,7	3,0	60,2	24,7

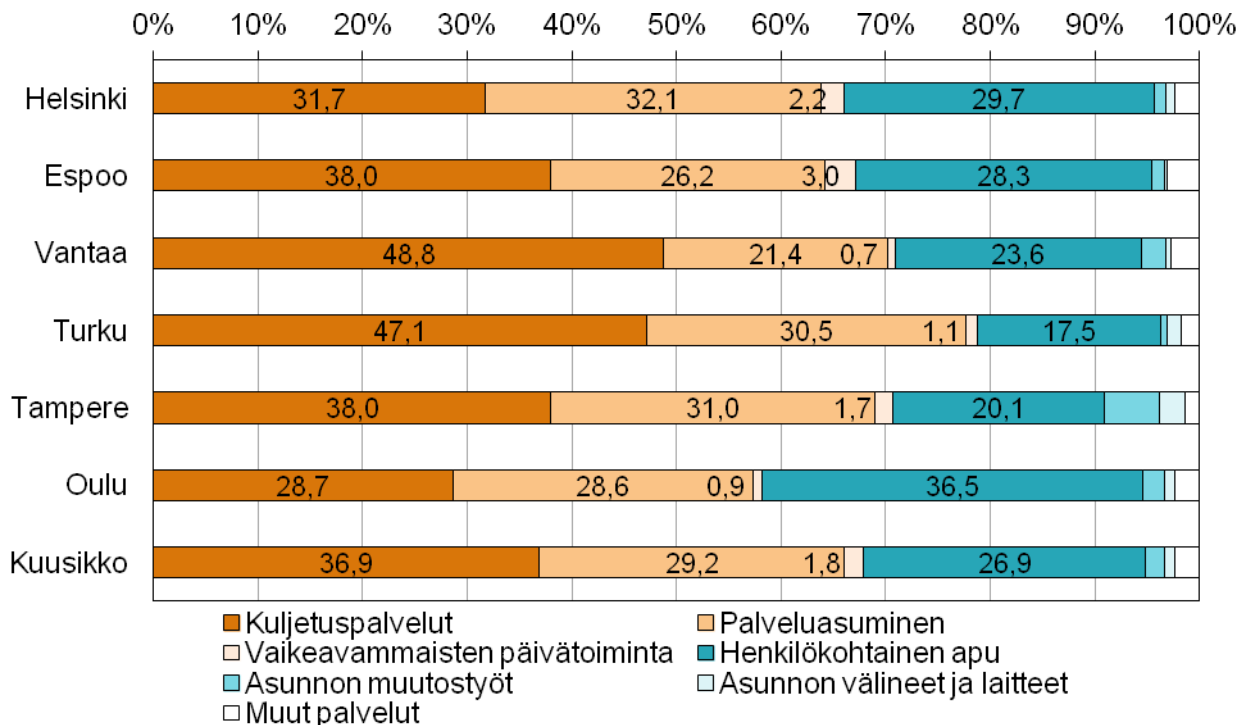
Kuusikon tasolla tehty palvelukohtainen kustannustarkastelu paljastaa, että merkittävin kustannusten kasvu on tapahtunut vaikeavammaisten päivätoiminnan, henkilökohtaisen avun ja palveluasumisen palveluissa (Taulukko 6). Henkilökohtaisen avun kustannusnousu edellisvuodesta on noin seitsemän miljoonaa euroa ja summa lähentelee jo palveluasumisen kustannuksia. Kokonaiskustannuksista reilun kolmasosan muodostavat kuljetuspalvelut eivät ole kasvaneet edellisvuodesta.

Taulukko 6. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien kustannukset ja muutos vuosina 2007, 2010 ja 2011 palveluittain Kuusikossa vuoden 2011 rahan arvossa

Palvelut ja tukitoimet	2007	2010	2011	Muutos, %	
				2007–11	2010–11
Kuljetuspalvelut	45 552 853	50 443 775	50 487 038	10,8	0,1
Palveluasuminen	28 573 011	37 800 007	40 015 814	40,0	5,9
Vaikeavammaisten päivätoiminta	1 205 626	2 408 339	2 518 669	108,9	4,6
Henkilökohtainen apu	20 777 612	29 864 207	36 868 847	77,4	23,5
Asunnon muutostyöt	3 204 104	2 634 591	2 552 367	-20,3	-3,1
Asunnon välineet ja laitteet	1 132 362	1 395 849	1 362 875	20,4	-2,4
Muut kustannukset	2 737 896	3 213 879	3 161 916	15,5	-1,6
Kustannukset yht. (€)	109 861 064	133 694 213	136 967 526	24,7	2,4

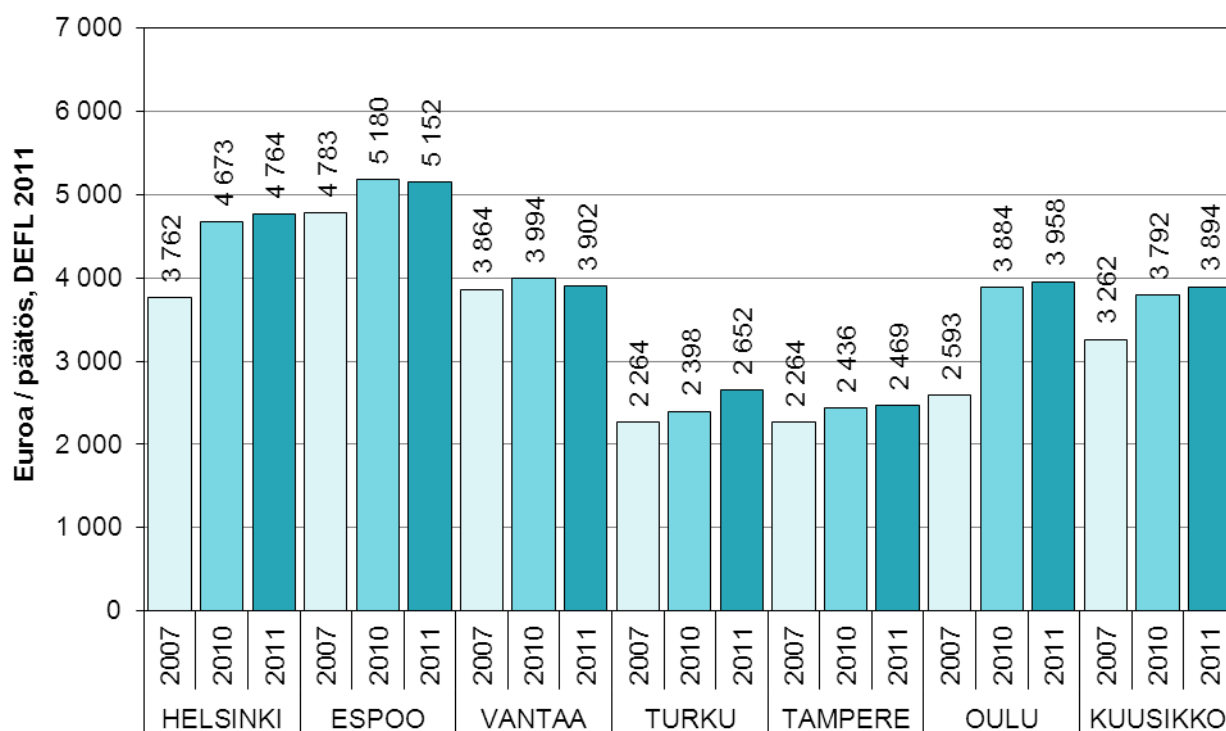
* = Tulkkipalvelut siirtyivät Kelalle 1.9.2010. Ennen vuotta 2011 kustannukset sisältyvät kokonaiskustannuksiin.

Vuonna 2011 VpL:n mukaisten palvelujen kustannusrakenteen suurimman menoerän muodostaa Kuusikko-kuntien osalta kuljetuspalvelut, joiden osuus kokonaiskustannuksista on reilu kolmannes (Kuvio 1). Vaikeavammaisten palveluasuminen muodostaa hieman alle kolmanneksen ja henkilökohtainen apu hieman yli neljänneksen kaikista kuluista. Asunnon muutostyöt, asunnon välineet ja laitteet sekä vaikeavammaisten päivätoiminta muodostavat puolestaan alle viisi prosenttia Kuusikko-kuntien kulurakenteesta. Kustannusrakenne on muuttunut vuodesta 2007 siten, että kuljetuspalvelujen suhteellinen osuus kokonaiskustannuksista on laskenut tasaisesti vuosi vuodelta. Selittäväksi tekijäksi voidaan löytää ennen kaikkea pienentynyt asiakasmäärä, vaikkakin matkustusmäärät ovat pysyneet viiden vuoden ajan suhteellisen ennallaan tai niissä on havaittavissa jopa pientä kasvua. Siinä missä pienempi asiakasmäärä on käyttänyt matkaetuaan yhä useammin, henkilökohtaisen avun ja palveluasumisen asiakasmäärät ovat selvässä kasvussa. Henkilökohtaisen avun kustannukset lohkaisevat kokonaiskustannuksista kahdeksan prosenttia enemmän vuonna 2011 kuin vuonna 2007.

Kuvio 1. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien kustannusten jakautuminen palveluitain Kuusikossa vuonna 2011

Kun deflatoidut kustannukset jyvitetään myönteisen VpL:n mukaisen päätöksen saanutta kohden, kustannukset nousivat edellisvuodesta noin sadalla eurolla myönteisen VpL:n mukaisen päätöksen saanutta kohden, ollen noin 3 900 euroa / päätös (Kuvio 2). Kuusikosta erottuvat matalilla luvuillaan erityisesti Turku ja Tampere. Selitystä kuntien välisistä eroista voidaan hakea esimerkiksi myönteisten päätösten kriteereistä ja edelleen asiakasmääristä suhteessa väestöön.

Kuvio 2. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien kustannukset myönteisen VpL:n mukaisen päätöksen saanutta kohti Kuusikossa vuosina 2007, 2010 ja 2011

Kun myönteisen VpL:n mukaisen päätöksen saaneiden tarkastelu ulotetaan palvelutasolle, kannattaa pitää mielessä, että absoluuttisesti suuriltakin näyttävien hintaerojen taakse piiloutuu hyvin erilaisia palvelukriteerejä ja isoja eroja asiakasmäärissä, jotka osittain selittävät eroja (Taulukko 7). Suurimman kokonaisnettokustannuksen Kuusikon tasolla muodostavissa kuljetuspalveluissa ero pienimmän ja suurimman asiakaskohtaisen kustannuksen välillä näyttää yli kaksinkertaiselta. Oulun jyvitetty kuljetuspalvelukustannukset ovat todellisuudessa kuitenkin lähempänä 1 500 euroa / asiakas, sillä luvussa on mukana ainoastaan päätösten määrä, ei toteutunut asiakasmäärä.

Taulukko 7. Asiakaskohtaiset kustannukset palveluittain vuonna 2011 Kuusikossa

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Kuljetuspalvelut	2 599	2 716	2 462	1 563	1 537	1254*	2 102
Palveluasuminen	48 137	54 568	44 430	35 187	45 611	38 023	45 628
Vaikeavammaisten päivätoiminta	6 877	5 668	4 500	4 253	7 055	1 919	5 698
Henkilökohtainen apu*	13 858	13 889	10 461	6 794	7 756	9 433	11 320
Asunnon muutostyöt*	1 722	1 115	2 227	1 249	2 425	855	1 704
Asunnon välineet ja laitteet*	816	446	1 191	609	1 270	562	835
Kaikki palvelut, €	4 764	5 152	3 902	2 652	2 469	3 958	3 894

*Nettokustannukset / päätösten määrä

2.2 Palvelusuunnitelmat vuonna 2011

2.2.1 Palvelusuunnitelmia koskeva lainsäädäntö

Palvelusuunnitelma tarkoittaa suunnitelmaa, jossa käydään kokonaisvaltaisesti läpi vamman henkilön tarvitsemat palvelut ja tukitoimet, jotka ovat tarpeen jokapäiväisestä elämästä selviytymiseksi (Ahola & Konttinen 2009, 12). Vammaispalvelulaki (1987/380) asettaa lainmukaisten palvelujen ja tukitoimien tarpeen selvittämisen aloittamiselle määräajan.

Asiakkaan tarpeisiin perustuva palvelusuunnitelma on laadittava ilman aiheetonta viivytystä yhteisymmärryksessä asiakkaan ja tarpeen tullen lähiomaisen tai muun edunvalvojan kanssa. Laadittu palvelusuunnitelma on tarkistettava, jos palvelujen tarpeessa tai asiakkaan olosuhteissa tapahtuu muutoksia sekä muutoinakin tarvittaessa. Palvelusuunnitelman tekemistä ja yksilöllisten tarpeiden huomioonottamista painotettiin vammaispalvelulain muutoksissa vuonna 2009.

2.2.2 Palvelusuunnitelmien määrä ja yleiset periaatteet

Taulukossa kahdeksan on esiteltyinä vuosina 2010 ja 2011 tehtyjen palvelusuunnitelmien määrät Kuusikko-kunnissa. Palvelusuunnitelmien määrä on kasvanut viimeisen vuoden aikana noin 24 prosenttia Kuusikon tasolla vertailtuna.

Taulukko 8. Vuonna 2011 tehtyjen palvelusuunnitelmien määrä Kuusikossa

Suunnitelmat, N	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
2010	552	437	268	235	245	953	2 690
2011	691	1 022	304	267	134	924	3 342

Palvelusuunnitelmien laatimisesta on muokkautunut kiinteä ja toiminnallinen osa asiakastyötä ja päätöksentekoa. Palvelusuunnitelmien laatiminen on toimintatapa ja työväline asiakkaan palvelutarpeen arviointiin. Suunnitelman laatiminen lähtee liikkeelle yleensä asiakkaan hakemuksesta, yhteistyötahon yhteydenotosta tai palvelusuunnitelman omaavan asiakkaan palvelutarpeen muutoksesta. Palvelutarpeen kartoitus tapahtuu yleensä aina asiakkaan kanssa kasvokkain, poikkeuksena voi olla esimerkiksi palvelujen piirissä oleva asiakas, jonka palvelusuunnitelmaan tehdään pieni korjaus puhelimitse. Mukana on usein omaisia ja tarvittaessa suunnitelman laadintaan osallistuu kunnan toimesta moniammatillinen tiimi, jos asiakkaan tilanne sitä vaatii. Palvelutarve ja tarpeeseen vastaavat palvelut kirjataan palvelusuunnitelmaan, joka annetaan asiakkaan hyväksyttäväksi. Asiakas voi vielä tässä vaiheessa kommentoida tai tehdä korjauksia suunnitelmaan, jonka jälkeen suunnitelmaa muokataan molempia osapuolia tyydyttäväksi. Lopullisen palvelusuunnitelman valmistuminen riippuu pitkälti asiakkaan kommenttien ja korjausten viemästä ajasta, joten suunnitelman laadinta kestää Kuusikko-kunnissa alle tunnista viikkoihin tai jopa muutamahan kuukauteen. Suunnitelmaa tarkistetaan asiakkaan tilanteen ja olosuhteiden merkittävästi muuttuessa tai asiakkaan tarkistusta pyytäessä.

Kuntien käytännöt vaihtelevat palvelusuunnitelmien laatimisessa eri asiakasryhmille. Useimmat kunnat ilmoittavat tavoitteekseen laatia palvelusuunnitelman kaikille uusille VpL:n mukaisille asiakkaille. Resurssit eivät kuitenkaan mahdollista kaikissa kunnissa palvelusuunnitelmien laatimista kaikille asiakkaille. Tällöin tilapäiseksi neuvonnaksi, ohjaukseksi tai muutoin tarpeettomana palvelusuunnitelman laatimiselle nähdään esimerkiksi pienimuotoiset asunnonmuutostyöt tai kuljetuspalveluasiakkaat. Palvelusuunnitelma laaditaan kaikissa kunnissa jokaiselle, joka palvelusuunnitelmaa pyytää.

2.2.3 Palvelusuunnitelmien laatiminen kunnittain

Helsinki

Vuonna 2011 palvelusuunnitelmia tehtiin 691, joka on 25 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Asiakkaiden kokonaismäärästä suurin osa, runsaat 11 000, oli kuljetuspalvelun asiakkaita, joille ei tehty erillistä palvelusuunnitelmaa, jos heillä ei ollut muita vammaispalvelulain mukaisia palveluita tai tukitoimia. Tällöin kuljetuspalvelupäätös toimi myös pal-

velusuunnitelmana. Kun kuljetuspalvelujen asiakkaat jätetään pois, niin muiden vammais- palveluiden myönteisen päätöksen saaneiden asiakkaiden lukumäärä oli noin 2 500. Ky- seessä ovat asiakkaat, joilla on muita VpL:n mukaisia päätöksiä riippumatta siitä onko heil- lä sen lisäksi päätös kuljetuspalveluista. Vuonna 2011 palvelusuunnitelma tehtiin vajaalle 30 prosentille näistä asiakkaista. Palvelusuunnitelma oli tehty osalle asiakkaista aikaisem- pina vuosina. Palvelusuunnitelmia on tarkastettu asiakkaan sitä pyytäessä tai jos asiak- kaan tilanne ja olosuhteet ovat merkittävästi muuttuneet.

Palvelusuunnitelmia tehdään pääsääntöisesti henkilökohtaisen avun saajille sekä asiak- kaille, joilla on runsaasti palveluita, vammaispalvelulain mukaan palveluasumispäätöksen saaneille – sekä omassa kodissaan että asumispalveluissa asuville – ja niille asiakkaille, jotka haluavat palvelusuunnitelman. Palvelusuunnitelmaa ei tehdä välttämättä esimerkiksi pienen, kertaluontoisen asunnon muutostyön takia. Suunnitelmien tekeminen painottuu vammaispalvelujen sosiaalityössä, koska kehitysvammahuollon asiakkaiden kohdalla ei esimerkiksi erityishuolto-ohjelman sekä asumisen ja työtoiminnan arviointisuunnitelman vuoksi ole useinkaan akuuttia tarvetta palvelusuunnitelman tekemiseen.

Helsingissä suunnitelmia ovat tehneet vammaispalvelujen 14 sosiaalityöntekijää ja kehi- tysvammahuollon 12 sosiaalityöntekijää. Kaikki palvelusuunnitelmat on 1.9.2009 alkaen tehty asiakastietojärjestelmään. Ennen tätä päivämäärää manuaalisesti tehdyt palvelu- suunnitelmat siirretään asiakastietojärjestelmään suunnitelmien päivittämisen yhteydessä.

Espoo

Vuoden 2011 aikana tehtiin yhteensä 1022 palvelusuunnitelmaa, joista 315 kehitysvam- maisille asiakkaille. Palvelusuunnitelma tehtiin kaikille uusille asiakkaille. Lisäksi suunni- telmat on tehty niille asiakkaille, jotka ovat itse halunneet suunnitelman tai sen päivityksen tai joiden päätösten tekeminen edellyttää sitä. Palvelujen piirissä oleville asiakkaille teh- dään palvelusuunnitelma silloin, kun heidän palvelutarpeensa arvioidaan uudestaan.

Kaikki vammaispalvelujen kahdeksan sosiaalityöntekijää tekevät palvelusuunnitelmia. Li- säksi kolme sosiaaliohjaajaa on tehnyt suunnitelmia esim. kuljetuspalveluasiakkaille. Vuo- den aikana vammaispalveluihin saatiin yksi uusi sosiaalityöntekijä. Sosiaalityöntekijöillä on asiakastyötä varten kannettavat tietokoneet. Vuoden 2011 aikana on otettu käyttöön tieto- koneohjelma, joka mahdollistaa asiakastieto-ohjelman käytön kotikäynneillä tai asiakasta- paamisella. Työtapa on, että palvelusuunnitelma kirjataan kotikäynnin tai asiakastapaami- sen aikana.

Vantaa

Vuonna 2011 vammaispalvelujen palvelusuunnitelmia laadittiin 304 kappaletta. Tehtyjen palvelusuunnitelmien määrä nousi vuoden 2011 aikana 13,4 prosenttia. Vantaan vam- maispalveluissa pyrittiin laatimaan palvelusuunnitelmat kaikille uusille asiakkaille. Muilta osin palvelusuunnitelmat tehtiin kiireellisyysjärjestyksessä tarpeen mukaan. Priorisoinnin perusteena oli asiakkaan tilanne ja tarve tilanteen kartoittamiselle. Suunnitelmia tehtiin ensisijaisesti henkilökohtaisen avun, palveluasumisen asiakkaille ja asiakkaille, jotka tar- vitsevat suuria kodin muutostöitä.

Vuonna 2011 Vantaan vammaispalveluissa työskenteli seitsemän sosiaalityöntekijää. Heistä kuusi osallistui palvelusuunnitelmien laadintaan. Kehitysvammahuollossa palvelu- suunnitelmia laati viisi palveluohjaajaa. Vammaisten asiakkaiden toimeentulotukiasioiden

siirtäminen etuuskäsittelijälle vapautti aiempaa suuremman osan sosiaalityöntekijöiden työajasta palvelusuunnitelmien laatimiseen. Siirron vaikutukset palvelusuunnitelmien määrään näkyvät kuitenkin vasta tulevinä vuosina, koska etuuskäsittely erotettiin sosiaalityöntekijän työstä vain vähän ennen vuoden vaihtumista. Muutoksen jälkeen noin 30–50 prosenttia sosiaalityöntekijöiden ja palveluohjaajien työajasta kului palvelusuunnitelmien tekemiseen.

Turku

Vuonna 2011 palvelusuunnitelmia laadittiin 267 kappaletta, mikä on reilu 10 prosenttia enemmän kuin vuonna 2010. Palvelusuunnitelma on laadittu pääsääntöisesti nuorille tai työikäisille asiakkaille, joiden palvelutarve liittyy esim. henkilökohtaiseen apuun tai palveluasumiseen. Palvelusuunnitelma on pyritty tekemään asiakkaille, joilla on tarve kahteen tai useampaan vammaispalvelulain mukaiseen palveluun. Edelleenkin palvelusuunnitelmia ei kuitenkaan pystytty tekemään nykyisillä sosiaalityön resursseilla edes kaikille alle 65-vuotiaille asiakkaille. Ikääntyvien kuljetuspalveluasiakkaiden osalta palvelusuunnitelmaa ei ole pystytty tekemään kuin muutamille asiakkaille.

Palvelusuunnitelmien laatimisesta vastasi viisi vammaispalvelujen sosiaalityöntekijää. Tilanteessa ei ole tapahtunut muutosta vuodesta 2010.

Tampere

Vuonna 2011 palvelusuunnitelmia tehtiin 134, joka on 45 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna. Palvelusuunnitelmat on priorisoitu ensisijaisesti henkilökohtaisen avun ja palveluasumisen asiakkaille ja näitä palvelua hakeville asiakkaille. Palvelusuunnitelma on laadittu kaikille asiakkaille, jotka sitä pyytävät.

Osa asiakkaan ja sosiaalityöntekijän tapaamisista palvelutarpeen kartoittamiseksi on kirjattu asiakaskertomuksena, jotka eivät ole mukana tilastoidussa palvelusuunnitelmien lukumäärässä. Palvelusuunnitelmia tekee vammaispalvelussa viisi sosiaalityöntekijää.

Oulu

Oulussa tehtiin vuonna 2011 yhteensä 924 VPL- palvelusuunnitelmaa. Kehitysvammaisille asiakkaille tehdyt palvelusuunnitelmat (448 kpl) eivätkä vanhusasiakkaille tehdyt palvelusuunnitelmat (137 kpl) ole luvussa mukana, vaikka kehitysvammaisten ja vanhusasiakkaitten palvelukokonaisuudet usein sisältävät myös vammaispalvelulain mukaisia palveluja. Kuitenkin alle 65-vuotiaitten omaishoidontuen asiakkaitten palvelusuunnitelmat ovat luvussa mukana kuten aiemminkin. Tiedot tehdyistä uusista sekä tarkistetuista entisistä palvelusuunnitelmista saadaan Oulussa tietojärjestelmästä kun työntekijä merkitsee tekemänsä palvelusuunnitelman tietojärjestelmään tehtyyn asiakastyöhön. Palvelusuunnitelmista kokonaisuudessaan reilut 40 prosenttia on entisten palvelusuunnitelmien tarkistuksia ja loput uusille asiakkaille tehtäviä palvelusuunnitelmia.

Palvelusuunnitelmat pyritään tekemään kaikille uusille asiakkaille ja entisten asiakkaiden palvelusuunnitelmia tarkistetaan sitä mukaan kuin asiakkaan asiat tulevat uudestaan ajankohtaisiksi. Kuitenkin palvelujen piirissä on vielä monia entisiä pitkään asiakkaana olleita henkilöitä (lähinnä kuljetuspalvelun piirissä), joilla ei ole ainakaan tietojärjestelmään laadittua palvelusuunnitelmaa. Nykyinen tietojärjestelmä otettiin käyttöön vuoden 2005 alusta.

Oulussa palvelusuunnitelmia ovat edelleen lisääntyvässä määrin tehneet sosiaalityöntekijöiden lisäksi myös ohjaajat (nykyisin palveluohjaajat). Vuonna 2011 noin viidesosa kaikista tehdyistä palvelusuunnitelmista oli ohjaajien tekemiä. Vuonna 2011 palvelusuunnitelmia tehtiin 6 sosiaalityöntekijän ja 6 ohjaajan resursseilla.

2.3 Vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelut vuonna 2011

Kuljetuspalveluja on Kuusikon kunnissa järjestetty vammaisille henkilöille sekä vammaispalvelulain että sosiaalihuoltolain perusteella. Tämän vuoksi myös sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalveluiden käyttöä tarkastellaan tässä raportissa. Lisäksi käsitellään lyhyesti palvelulinjoja.

Vammaispalvelulain (VpL) mukaisten kuljetuspalvelujen asiakaskriteerejä on tarkennettu useimmissa Kuusikko-kunnissa vuosien 2010 ja 2011 aikana. Muutosten tavoitteena on ollut asiakkuuksien oikeinkohdentaminen. Muutosten seurauksena VpL-kuljetuspalvelujen asiakkaita on siirtynyt sosiaalihuoltolain (ShL) mukaisten kuljetuspalvelujen piiriin. Muutos koskee erityisesti ikääntyneiden kuljetuspalveluja.

Kaikissa Kuusikko-kunnissa toimii nykyisin keskitetty kuljetuspalvelujen tilausjärjestelmä paitsi Turussa. Tällä tavoin on pyritty järjeistämään ja tehostamaan kuljetuspalvelujärjestelmän toimivuutta. Turussa tavallisen taksin asiakkaat tilaavat kuljetuspalvelun pääsääntöisesti taksikeskuksen kautta, mutta invataksien asiakkaat tai vakiotaksipäätöksen saaneet asiakkaat voivat tilata kuljetuspalvelun myös suoraan autosta.

Kun puhutaan kuljetuspalveluasiakkaista, sillä tarkoitetaan vuoden aikana kuljetuspalveluita käyttäneiden määrää. Päätösten määrästä puhuttaessa tarkoitetaan myönteisten kuljetuspalvelupäätösten määrää, mikä kuvastaa palvelun käyttöä ainakin jossain määrin, sillä myönteisen palvelupäätöksen saaneista arviolta 60–85 prosenttia käyttää kuljetuspalveluja kaupungista riippuen.

2.3.1 Kuljetuspalvelujen kustannukset ja asiakkaat

VpL:n mukaisia kuljetuspalveluja käyttäneiden määrä on palvelukriteerien tarkistusten myötä pudonnut ja ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen asiakasmäärät ovat kasvaneet edellisvuodesta (Taulukko 9). Oulun kohdalla muutos VpL:n asiakasmäärissä perustuu siihen, että vuonna 2010 tilastossa on kuljetuspalvelua käyttäneiden määrä ja vuoden 2011 tilastossa kuljetuspalvelupäätöksen saaneiden määrä. Todellisuudessa Oulun kuljetuspalvelua käyttävien matkustajien määrät ovat vähentyneet vuosien 2010 ja 2011 välillä, sillä vuoden kuljetuspalvelua käyttämättä olleiden kuljetuspalvelupäätöstä ei uusittu vuoden 2010 jälkeen, mikä vähensi jonkin verran asiakkaiden määrää. Oulun VpL:n mukaisen kuljetuspalveluasiakkaana oli arviolta hieman yli 2000 henkilöä vuonna 2011 (arvio perustuu edellisen vuoden kuljetuspalvelujen käyttäjämäärien ja päätösmäärien vertailuun).

Taulukko 9. VpL:n ja ShL:n mukaisia kuljetuspalveluja vuonna 2011 käyttäneet sekä käyttäjämäärien muutos 2010–2011

	VpL- asiakkaat	Muutos 10–11, %	ShL- asiakkaat*	Muutos 10–11, %
Helsinki	6 978	-8,5	5 361	12,6
Espoo	2 877	0,2	857	10,6
Vantaa	3 671	-0,7	668	1,8
Turku	3 648	-7,1	512	57,5
Tampere	4 296	-4,5	509	16,5
Oulu	2 548	22,9	488	11,4
Kuusikko	24 018	-2,7	8 395	13,6

* = Helsingissä, Turussa ja Oulussa päätösten määrä

Helsingin, Turun ja Oulun ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen päätösmääriä on verrattu edellisen vuoden päätösmääriin, joten kasvuprosentit kuvaavat päätösmäärien kasvua. Turun ShL:n mukaisten päätösten yli 50 prosentin kasvu on ollut odotusten mukaista taustalla olevia uudistuksia silmällä pitäen (ks. Turun kuntateksti kuljetuspalveluista).

Yhdensuuntaisten matkamäärien tarkastelu vahvistaa ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen lisääntyneen käytön (Taulukko 10). Ainoana poikkeuksena on Oulu, jossa yhdensuuntaiset ShL:n mukaiset matkat ovat vähentyneet edellisvuodesta 13 prosenttia. Helsinki muodostaa yhdensuuntaisten matkojen määrässä mielenkiintoisen kontrastin asiakasmääriin. Vaikka VpL: mukaiset asiakkaat ovat vähentyneet 8,5 prosentilla edellisvuodesta, yhdensuuntaisten matkojen määrät ovat kasvaneet 10 prosenttia.

Taulukko 10. VpL:n ja ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen yhdensuuntaisten matkojen määrät vuonna 2011 sekä matkamäärien muutos 2010–2011

	VpL- matkat	Muutos 10–11, %	ShL- matkat	Muutos 10–11, %
Helsinki	572 489	10,0	121 728	13,8
Espoo	268 266	4,0	34 613	26,1
Vantaa	335 104	1,1	27 821	5,6
Turku	294 674	-4,4	19 313	51,6
Tampere	301 873	1,5	18 890	21,1
Oulu	136 652	-1,2	6 878	-13,0
Kuusikko	1 909 058	3,0	229 243	16,4

Kuljetuspalvelujen kustannuksiin on vaikuttanut erityisesti taksimatkojen hinnankorotus, joka oli viime vuonna 3,2–3,4 prosenttia. Turussa nettokustannusten laskua selittää VpL:n mukaisten yhdensuuntaisten matkojen väheneminen 4,4 prosentilla. Samaa selittäjää voidaan hakea myös Oulun ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen osalta. Helsingissä puolestaan ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen nettokustannukset ovat nousseet suhteellisesti nopeammin vuosien 2010 ja 2011 välillä kuin muissa kunnissa. Helsingissä matkustajamäärät ovat kasvaneet kyseisessä palvelussa vastaavalla aikavälillä 13,8 prosenttia, mutta kustannukset ovat nousseet lähes 50 prosenttia.

Taulukko 11. VpL:n ja ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen nettokustannukset vuonna 2011 sekä muutos 2010–2011 vuoden 2011 rahan arvossa

	VpL, €	Muutos 10–11, %	ShL, €	Muutos 10–11, %
Helsinki	18 133 231	1,9	3 234 401	48,8
Espoo	7 813 991	0,8	448 277	26,3
Vantaa	9 038 094	-2,1	360 418	10,1
Turku	5 702 676	-4,1	170 712	38,6
Tampere	6 603 631	-0,9	282 124	7,2
Oulu	3 195 415	4,6	160 808	-6,2
Kuusikko	50 487 038	0,1	4 656 740	36,4

2.3.2 Kuljetuspalvelujen järjestäminen kunnittain

Helsinki

Vammaispalvelulain mukaisen myönteisen kuljetuspalvelupäätöksen saaneiden määrä nousi edellisvuodesta 3,4 prosentilla (11 197 vuonna 2011), mutta kuljetuspalveluja käyttäneiden osuus myönteisen päätöksen saaneista asiakkaista väheni edellisestä vuodesta runsaalla 10 prosentilla ollen vain 62 prosenttia myönteisen päätöksen saaneista. Kuljetuspalvelua käyttäneiden osuus edellisestä vuodesta väheni runsaalla 11 prosenttiyksiköllä. Kaiken kaikkiaan yli 65-vuotiaiden asiakkaiden osuus sekä myönteisen päätöksen saaneista että kuljetuspalveluja käyttäneiden osuudesta oli ikäryhmittäin tarkasteltuna selvästi suurin.

Kielteisten päätösten osuus vammaispalvelumatkoissa oli runsaat seitsemän prosenttia, kun taas sosiaalihuoltolain mukaisissa matkoissa se oli vain runsaat kaksi prosenttia. Kielteisten päätösten osuus oli pysynyt edellisestä vuodesta samalla tasolla.

Vanhusikäisille hakijoille on tehty lisääntyvästi hylkääviä päätöksiä, koska ikääntyminen ei itsessään ole vaikeavammaisuutta. Ikääntyneiden kuljetuspalvelutarve tulee usein toteutettua sosiaalihuoltolain nojalla järjestetyllä kahdeksalla yhdensuuntaisella matkalla kuukaudessa. Sitä tarjotaan heille ensisijaisena kuljetuspalveluna erityisesti silloin, kun vaikeavammaisuuden toteaminen on vähänkin tulkinnanvaraista. Tuomioistuimissa on hyväksytty ”ikätyypillisuus” selittämään ikäihmisten liikkumisvaikeuksia, jolloin sosiaalihuoltolain mukaisen kuljetustuen myöntämisen on katsottu olevan asiallinen ratkaisu. Lisäksi Helsingissä sosiaaliohjaajien palkkaaminen kuljetuspalvelujen ja -tuen päätöksentekijöiksi 1.1.2005 alkaen on mahdollistanut huolellisen selvitystyön päätöstä valmisteltaessa. Terveystoimen fysioterapeutit ovat olleet aktiivisesti mukana arviointityössä, ja he tekevät muun muassa koematkoja yhdessä hakijoiden kanssa.

Matkojen järjestelyssä hyödynnetään keskitettyä matkojen tilausjärjestelmää. Vanhusten ja vammaisten kuljetuspalvelujen matkapalvelukeskustoiminta järjestettiin 1.7.2009 alkaen Helsingin kaupungin palvelukeskus Palmian kanssa pyrkien jatkuvuuteen asiakaspalvelussa ja yhteistyönä tehtävään kuljetuspalvelujen pitkäjänteiseen kehittämiseen. Lisäksi Helsingissä toimii 25 Jouko-kaupunginosalinjaa (entinen palvelulinja), jonka rahoitus on vuodesta 2011 kuulunut Helsingin Seudun Liikenteelle eikä siitä aiheudu kustannuksia sosiaalitoimelle.

Helsingin Matkapalvelusta irrotettujen asiakkaiden osuus oli vuonna 2011 noin 14 prosenttia. Edellisvuodesta lukumäärä oli noussut hieman. Irrotushakemukset ja muut poikkeukset

Helsingin Matkapalvelun käytöstä käsitellään yksilöllisin perustein, mutta erityisesti näkövammaisten ja kehitysvammaisten kohdalla myönteisiä päätöksiä on tehty. Kaikille myönteisen kuljetuspalvelupäätöksen saaneille asiakkaille on myönnetty käyttöön myös julkisen liikenteen (HSL) matkakortti.

Espoo

Kuljetuspalvelut järjestettiin Espoossa vuonna 2011 entiseen tapaan. VpL-kuljetuspalvelua käyttäneiden asiakkaiden määrä on pysynyt suunnilleen entisellään. Sen sijaan palvelun piirissä olevien asiakkaiden määrä on pienentynyt runsaalla 200:lla, ja muutos näkyy erityisesti yli 65-vuotiaiden ikäryhmässä.

Molempien kuljetuspalvelumuotojen matkojen määrä on lisääntynyt, myös yli 65-vuotiaiden asiakkaiden osalta. Perustellusti ikäihmisten osuus vähenee VpL-kuljetuksissa ja lisääntyy ShL-kuljetuksissa.

Yhtenä asiana ShL-kuljetuspalvelun lisääntymistä selittää yli 75- ja 85-vuotiaiden määrien lisääntyminen. Vuonna 2011 taksimatkojen määrän lisääntymiseen on voinut vaikuttaa myös se, että ShL-asiakkaille ei enää anneta maksutonta bussikorttia.

Matkat tilataan keskistetystä tilausnumerosta. Keskitetystä tilaamisesta on vapautettu kaikki ne asiakkaat, joilla on opiskelu- tai työmatkoja. Vapautuksen voi saada myös ne asiakkaat, joiden on vamman tai sairauden takia mahdotonta tilata tilausnumerosta, tai joille kuljettajan vaihtuminen vaikeuttaa ratkaisevasti kuljetuspalvelun käyttöä.

Julkisen liikenteen matkakortti annetaan maksutta kaikille niille VpL-asiakkaille, jotka sen haluavat. Myös palvelulinjat ovat vammaispalvelun asiakkaiden käytettävissä. Vuonna 2011 Espoon palvelulinjoilla tehtiin 39 900 matkaa (kaikki matkustajat). Normaalissa joukkoliikenteessä matkustaja maksaa keskimäärin 50 prosenttia matkan tuotantokustannuksista, kun taas palvelulinjoilla subvention osuus on 86 prosenttia.

Vantaa

Vantaalla VpL-kuljetuspalvelun asiakasmäärä nousi 2,4 prosenttia edellisvuodesta. Lisäksi kasvua tapahtui myös ShL:n mukaisen kuljetuspalvelun kohdalla. Kokonaan kielteisen kuljetuspalveluhakemuksen sai 5,2 prosenttia asiakkaista.

Vantaa siirsi ShL:n mukaisen kuljetuspalvelutarpeen arvioinnin ja päätöksenteon vammaispalvelun kuljetuspalvelun henkilökunnalle. Muutoksen perusteena oli asiakkaiden yhdenvertaisen kohtelun varmistaminen, asiakkaiden parempi valikoituminen hänelle oikeaan kuljetuspalveluun ja päällekkäisten työtehtävien karsiminen. Kuljetuspalveluprosessia kehitettiin lisäämällä asiakastapaamisia ja koematkoja, uudistamalla kuljetuspalveluhakemukseen liitettävä lääkärintausunto ja parantamalla päätösten perustelutekstejä. ShL-kuljetuspalvelun osalta kriteerejä muutettiin, euromääristä ylärajaa nostettiin ja myönnettävissä olevien matkojen määrään lisättiin joustavuutta.

Vantaa käyttää keskitettyä taksintilausjärjestelmää, jonka kautta sekä VpL:n että ShL:n mukaan kuljetuspalvelua saavien asiakkaiden tulee tilata matkansa. Keskittämisellä on pyritty järjeistämään toimintaa ja hillitsemään kuljetuspalvelujen kustannusten suurta kasvua tarjoamalla kullekin kuljetuspalveluasiakkaalle hänen tarpeisiinsa parhaiten soveltuvia palveluja. Myös matkakortin mahdollista väärinkäyttöä on valvottu tehostetusti.

Osa kuljetuspalveluasiakkaista vapautettu keskitetystä tilausjärjestelmästä, joten he voivat käyttää vakiotaksia tai tilata taksin vain omaan käyttöönsä. Vakiotaksioikeus on kuudella prosentilla asiakkaista. Oikeus vakiotaksin käyttämiseen myönnetään harkinnan mukaan asiakkaan terveydentilan perusteella, jos taksinkuljettajalta vaaditaan erityisvalmiuksia. Perusteena voi olla esimerkiksi hengityslaitteen käyttäminen, kommunikointia vaikeuttava puhevämmä, matkustaminen paareilla tai psyykkinen sairaus, jonka vuoksi keskitetyn tilausjärjestelmän käyttö on käytännössä mahdotonta. Pelkkä diagnoosi ei riitä vakiotaksioikeuden saamiseen, vaan tilanne selvitetään kunkin asiakkaan kohdalla erikseen.

Vantaalla palvelulinjatoiminnan järjestää Helsingin seudun liikenne (HSL). Vuonna 2011 käytössä oli kaksi palvelulinjaa, mutta ne eivät kattaneet kunnan koko aluetta. Linjat ajettiin etukäteen suunnitellun reitin mukaan eli kuljetusta ei toteutettu kutsuperusteisesti. Palvelulinjaliikenteen kustannukset eivät ole vammaispalvelun kustannuksia, vaan osa julkista joukkoliikennettä. Vantaa ei myönnä matkakortteja joukkoliikenteeseen.

Vantaan joukkoliikenne on lähes esteetöntä, joten julkisen liikenteen kulkuneuvoihin pääseminen on liikuntavammaisellekin aiempaa helpompaa. Liikkumisen haasteina olivat kuitenkin matkat julkisen liikenteen pysäkillä ja pysäkiltä määränpäähän.

Turku

Turussa VpL:n mukaisten kuljetuspalvelujen asiakasmäärä ja kustannukset kääntyivät ensimmäisen kerran laskuun. Tähän vaikutti eniten selkeän linjauksen jatkaminen ikäihmisten osalta ja ShL:n mukaisen kuljetuspalvelun kriteerien tarkistaminen 1.1.2011 alkaen, jolloin tuloajoja nostettiin huomattavasti. Tätä ennen tuloajoja oli tarkistettu viimeksi vuonna 2005. Ikääntymisestä aiheutuva toimintakyvyn aleneminen ei täytä vaikeavammaisuuden kriteereitä, minkä perusteella ikäihmiset ohjataan pääsääntöisesti ShL-kuljetuspalveluun. Kielteisten päätösten (179) määrä on pysynyt samansuuruisena edellisvuodesta. ShL-kuljetuspalvelun asiakasmäärä on odotusten mukaisesti noussut huomattavasti, mutta asiakaskohtaiset kustannukset ovat kohtuulliset. Ensisijaisesti asiakkaita ohjataan käyttämään julkista joukkoliikennettä. Matalalattiabussit liikennöivät kaupungin alueella ja lisäksi Turussa liikennöi arkipäivisin kolme palvelulinjastoa.

Turussa kuljetuspalvelupäätökset oikeuttavat käyttämään taksia tai invataksia. Tavallinen taksi on aina tilattava taksin tilauskeskuksen kautta, eikä esim. suoraan autosta. Sosiaalityöntekijä voi antaa luvan tietyn taksin käyttöön perustellusta syystä. Tällaisia syitä voivat olla esim. vamman tai sairauden aiheuttama erityinen avustamistarve, vaikea näkövamma, autismi, vaikea kehitysvammaisuus. Vakiotaksipäätöksiä tavalliseen taksiin oli 194 asiakkaalla. Taksin voi myös ottaa taksiasemalta, jolloin on varmistettava, että kuljetuspalvelukortti käy ko. taksiin. Invataksien käyttäjät voivat käyttää valitsemaansa invataksia ja tilata kuljetuksen suoraan taksista. Mikäli samassa taksissa ja samaan suuntaan matkustaa enemmän kuin yksi kuljetuspalvelukorttia käyttävä asiakas, otetaan vain yhden asiakkaan kortilta matka. Kaikki kuljetuspalvelukortin omaavat maksavat kuitenkin omavastuun.

Turussa on vuoden 2009 lopusta alkaen toiminut kuljetuspalvelujen kehittämis- ja seurantatyöryhmä, jossa on edustus vammaispalveluista, terveyskeskuksen lääkäreistä ja lääkinnällisestä kuntoutuksesta. Työryhmä kokoontuu kaksi kertaa vuodessa miettimään kuljetuspalvelujen kriteereitä ja myöntämiskäytäntöjä, joista edustajat tiedottavat edelleen omissa työyksiköissään. Vuonna 2011 jatkettiin vammaispalvelujen, lääkinnällisen kuntou-

tuksen ja joukkoliikennetoimen yhteistyönä ikäihmisten rollaattorikouluja, joissa harjoitellaan rollaattorilla liikkumista ylipäättään ja etenkin linja-autossa.

Tampere

VpL:n mukaisten kuljetuspalveluasiakkaiden määrä on vähentynyt lähes 10 prosentilla edellisvuodesta. Erityisesti ikäihmisiä on ohjattu hakemaan sosiaalihuoltolain mukaisia kuljetuspalveluita, jotka ovat ensisijainen vammaispalvelulakiin nähden. Tämä näkyy mm. siten, että hylkäävien päätösten määrä on noussut vuoden aikana 45 prosentilla edelliseen vuoteen nähden. ShL:n mukaisia kuljetuspalveluita saavien asiakkaiden määrä on kasvanut hieman edellisvuodesta. Myös kuljetuspalvelua käyttäneiden asiakkaiden määrä on kasvanut.

Sekä vammaispalvelulain että sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalveluiden välitys hoidetaan Tampereen Logistiikan kuljetustenohjauskeskuksen kautta. Kuljetuspalveluasiakkaat, jotka eivät sairauden vuoksi voi matkustaa yhdessä toisten matkustajien kanssa, annetaan oikeus matkustaa yksin. Asiakasmäärä oli noin 600 asiakasta, ja se on pysynyt lähes samana verrattuna vuoteen 2010. Asiakkaat, joiden kuljetuspalvelumatkoja voidaan yhdistellä muiden matkustajien kanssa, mutta tarvitsevat sairauden tai vamman vuoksi tutun kuljettajan, voidaan myöntää ns. tututaksioikeus. Tuttutaksi asiakkaiden määrä on 880 asiakasta. Kolmas poikkeustapaus ovat ne asiakkaat, joilla on oikeus matkustaa yksin ja saavat käyttää vamman tai sairauden vuoksi tuttua taksinkuljettajaa.

Tampereen kaupungin palveluliikenne toimii alueellisena ja kutsuohjaukseen perustuvana 17 pikkubussin voimin. Palveluliikenteeseen pääsee joko aikatauluihin merkityiltä aikataulupisteiltä tai tilaamalla matkan suoraan bussista. Joukkoliikenteessä kaikki bussit ovat matala- tai puolimatalalattiaisia. Sähköpyörätooleja voidaan kuljettaa osassa busseista, joista on laadittu esteettömän liikenteen aikataulut. Kaikkiin palveluliikenteisiin pääsee pyörätuolilla ja apuvälineiden kanssa avustetaan. Osassa busseista toimii kuljettajan lisäksi avustaja. Palveluliikenteen rahoittaa Ikäihmisten palveluiden tilaajaryhmä.

Oulu

VpL:n mukaisen kuljetuspalvelun seuranta on vaikeutunut Oulussa vuodesta 2010. Oulussa on luovuttu Sote-järjestelmästä jonka myötä tehtyjen matkojen seuranta ikäryhmittäin ei onnistu kuten ennen. Nyt tämä tieto perustuu vain päätöstietoihin ja niistä tehtyihin johtopäätöksiin eli se ei ole täysin luotettava. Varsinaiset tehdyt matkat saadaan sitä vastoin luotettavasti.

VpL:n mukaiset kuljetuspalveluasiakkaat ovat jonkun verran vähentyneet edellisvuodesta. Tämä johtuu siitä että vuoden 2010 lopussa kaikille asiakkaille uusittiin kuljetuspalvelupäätökset, mutta vuoden kuljetuspalvelua käyttämättä olleiden asiakkaiden päätöksiä ei uusittu.

Mitään suuria muutoksia kuljetuspalvelun käytössä ei ole havaittavissa. ShL:n mukaisilla matkoilla ei ole edelleenkään suurta merkitystä alle 65-vuotiaiden palvelujärjestelmässä. Pääasiassa niitä annetaan kehitysvammaisille ja kaikkiaan asiakkaita oli vain noin 100.

Oulussa siirryttiin nk. kortittomaan järjestelmään eli kuljetuspalvelukortteja ei enää käytetä. Asiakas saa vain tunnistekortin. Aikaisemmin matkat ladattiin kortille, nyt kaikki toimii keskitetyn matkanjärjestämishjelman kautta.

Oulussa on edelleen käytössä keksitetty matkojen järjestäminen, matkapalvelukeskus. Kaikki kyydit tilataan kaikkina vuorokaudenaikoina samasta numerosta. Kuljetuspalvelua toteutetaan käytännössä aluetaksin autoilla, kaupungin omilla autoilla, invataksilla ja Onni palvelulinjalla. Joukkoliikenteessä on käytössä matalalattiabussit.

Asiakkaat, joilla on käytössä sähköpyörätuoli voivat tilata kyydin suoraan haluamaltaan taksiyrittäjältä. Yksin matkustavien osalta ei ole mitään yleiskriteeriä vaan heillä jokaisella jokin oma erityinen perustelu. Näiden asiakkaiden määrissä ei ole merkittäviä muutoksia.

Palvelulinjojen osalta Oulussa ei vuonna 2011 ole tapahtunut muutoksia. Matkakortteja myönnetään lähinnä näkövammaisille, mutta niistä ei ole suurta kysyntää. Oulun kaupungin julkinen liikenne on koko ajan kehittynyt esteettömämpään suuntaan.

2.4 Henkilökohtainen apu vuonna 2011

2.4.1 Henkilökohtaista apua koskeva lainsäädäntö

Vammaispalvelulakiin tuli vuonna 2009 useita muutoksia, joista osa liittyi henkilökohtaisen avustajatoiminnan muuttumiseen henkilökohtaiseksi avuksi. Muutoksen jälkeen vammaispalvelulaissa on määritelty henkilökohtainen apu seuraavasti: ”Henkilökohtaisella avulla tarkoitetaan tässä laissa vaikeavammaisen henkilön välttämätöntä avustamista kotona ja kodin ulkopuolella: 1) päivittäisissä toimissa; 2) työssä ja opiskelussa; 3) harrastuksissa; 4) yhteiskunnallisessa osallistumisessa; tai 5) sosiaalisen vuorovaikutuksen ylläpitämisessä.”

Lisäksi laki määrittelee palveluun oikeutetun vaikeavammaisen: ”Henkilökohtaista apua järjestettäessä vaikeavammaisena pidetään henkilöä, joka tarvitsee pitkäaikaisen tai etenevän vamman tai sairauden johdosta välttämättä ja toistuvasti toisen henkilön apua suoriutuakseen 1 momentissa tarkoitetuista toiminnoista [edellä kohdat 1–5] eikä avun tarve johdu pääasiassa ikääntymiseen liittyvistä sairauksista ja toimintarajoitteista. Henkilökohtaista apua on järjestettävä päivittäisiä toimia, työtä ja opiskelua varten siinä laajuudessa kuin vaikeavammaisen henkilö sitä välttämättä tarvitsee.” Henkilökohtaisen avun järjestäminen edellyttää, että vaikeavammaisella henkilöllä on voimavaroja määritellä avun sisältö ja toteutustapa. Ennen 1.1.2011 henkilökohtaista apua oli järjestettävä kohdissa 3–5 tarkoitettuja toimintoja varten vähintään 10 tuntia kuukaudessa. Tämän jälkeen kunnat ovat velvoitettuja järjestämään apua vähintään 30 tuntia kuukaudessa.

Laissa säädetään myös henkilökohtaisen avun toteuttamisen tavoista: ”Kunta voi järjestää henkilökohtaista apua: 1) korvaamalla vaikeavammaiselle henkilölle henkilökohtaisen avustajan palkkaamisesta aiheutuvat kustannukset - -; 2) antamalla vaikeavammaiselle henkilölle avustajapalveluiden hankkimista varten - - palvelusetelin, jonka arvo on kohtuullinen; taikka 3) hankkimalla vaikeavammaiselle henkilölle avustajapalveluita julkiselta tai yksityiseltä palvelujen tuottajalta tai järjestämällä palvelun itse taikka sopimuksin yhdessä muun kunnan tai muiden kuntien kanssa.”

2.4.2 Henkilökohtaisen avun asiakkaat, kustannukset ja järjestämistavat

Henkilökohtaisen avun asiakasmäärät ja nettokustannukset ovat kasvaneet kaikissa Kuu-sikko-kunnissa (Taulukko 12). Nettokustannusten nousu on noudattanut ainakin jossain määrin asiakasmäärien muutoksia. Pienimmät nettokustannusten muutokset suhteessa asiakasmäärän kasvuun ovat olleet Vantaalla ja Oulussa. Vähiten euroja asiakasta kohden

käytetään Turussa (6 794 €/asiakas) ja Oulussa (9 433 €/asiakas). Eniten euroja asiakasta kohden käytetään Espoossa (13 889 €/asiakas) ja Helsingissä (13 858 €/asiakas). Väliin jäävät Vantaa (10 461 €/asiakas) ja Tampere (11 818 €/asiakas). (Liite 5, kuvio 19.)

Taulukko 12. Henkilökohtaisen avun asiakasmäärä sekä nettokustannukset Kuusikossa vuonna 2011 sekä muutos 2010–2011 vuoden 2011 rahan arvossa

	Asiakkaat	Muutos 10–11, %	Kustan- nukset, €	Muutos 10–11, %
Helsinki	1 226	32,0	16 989 867	31,5
Espoo	420	17,0	5 833 441	17,1
Vantaa	417	11,8	4 362 103	2,1
Turku	312	34,5	2 119 803	30,9
Tampere	451	34,2	3 498 090	29,3
Oulu	431	32,2	4 065 543	20,7
Kuusikko	3 257	27,5	36 868 847	23,5

Henkilökohtaisen avun järjestämismuodoista selvästi suosituin malli on asiakas työnantajana (Taulukko 13). Tämän järjestämistavan mukaan palveliaan enemmän kuin kaksi kolmesta asiakkaasta. Ostopalveluna henkilökohtaista apua tarjotaan lähinnä joka neljännelle asiakkaalle. Palvelusetelit kuuluvat ainoastaan Helsingin ja Espoon käytänteisiin ja kattavat kokonaisuudessaan noin 3 prosenttia Kuusikko-kuntien henkilökohtaisen avun järjestämistavoista. Oulu on ainoa Kuusikko-kunta, jossa henkilökohtaista apua järjestetään kunnan omana toimintana. Kokonaisasiakasmäärä poikkeaa alla esitetystä asiakkuuksien määrästä, sillä osalla asiakkaista voi olla samanaikaisesti monia henkilökohtaisen avun järjestämistapoja: henkilö toimii itse työnantajana, mutta hänellä on ostopalvelu tai palveluseteli vakituisen avustajan sairas- tai vuosiloman ajan.

Taulukko 13. Henkilökohtaisen avun järjestämistavat Kuusikossa vuonna 2011

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Asiakas työnantajana	802	361	417	311	296	230	2 417
Palveluseteli	56	54	-	0	-	-	110
Ostopalvelu	493	45	-	6	155	138	837
Kunnan oma toiminta	-	0	-	0	-	63	63
Asiakkuudet yht.	1 351	460	417	317	451	431	3 427

2.4.3 Henkilökohtaisen avun järjestäminen kunnittain

Helsinki

Vuodesta 2008 viime vuoden loppuun henkilökohtaisen avun saaneiden määrä on lisääntynyt vuosittain: vuoden 2008 lopulla se oli 575, vuonna 2009 684, vuonna 2010 929 sekä vuoden 2011 lopulla 1 226. Näissä luvuissa ovat mukana myös ennen lainmuutosta 1.9.2009 avustajan saaneet henkilöt. Vuodesta 2008 vuoden 2011 loppuun asiakasmäärän kasvuprosentti on ollut 113,2. Lainmuutoksen jälkeen vuosittainen kasvuprosentti on ollut vuodesta 2009 vuoteen 2010 35,8 prosenttia ja vuodesta 2010 vuoteen 2011 32 prosenttia.

Henkilökohtaisen avun päätöksistä suurin osa, noin 70 prosenttia sisälsi henkilökohtaista apua korkeintaan 20 tuntia viikossa. Yli 40 viikotunnin päätöksiä oli noin 11 prosenttia.

Hakemuksissa eivät painotu erityisesti mitkään vamma- tai asiakasryhmät. Lainmuutoksen jälkeen henkilökohtaista apua on myönnetty myös kehitysvammaisille henkilöille. Niin ikään ”uutena” asiakasryhmänä ovat palvelutaloissa asuvat, joille on myönnetty henkilökohtaista apua kodin ulkopuolisiin toimintoihin.

Hakemuksia hylättiin yleisimmin sen johdosta, että hakijan toimintakyvyn heikkeneminen johtui ennen kaikkea ikääntymisen tuomista haitoista tai että hakija ei kyennyt määrittelemään itse avun tarvettaan (esimerkiksi syvästi kehitysvammaiset tai osa aivovammaisista asiakkaista). Kielteisen päätöksen saaneiden osuus kaikista hakemuksista oli vuonna 2011 3,1 prosenttia. Edellisenä vuonna vastaava prosenttiosuus oli 4,6.

Henkilökohtainen apu toteutuu pääsääntöisesti siten, että asiakas toimii avustajan työnantajana ja kunta sijaispalkanmaksajana. Kaikista henkilökohtaisen avun saajista vajaa 60 prosenttia toimii itse työnantajana. Uusille asiakkaille toimitetaan päätöksen mukana työnantajaopas, johon on kerätty perustietoa työsopimuslaista ja muista työnantajuuteen vaikuttavista säädöksistä. Heta-liittolaisille ja -liittoon kuulumattomille työnantajille maksettavien korvausten mahdollisia eroja käsittelee työryhmä, joka jatkaa työtänsä syksyllä 2012. Niille asiakkaille, jotka eivät kykene toimimaan työnantajina tai joille myönnetyt avun tuntimäärät ovat niin pieniä, ettei avustajan palkkaaminen ole onnistunut, tai joiden kohdalla on ollut muita erityisen painavia syitä, hankittiin henkilökohtaista apua vuonna 2010 kilpailuteu-
tuin ostopalveluin. Ostopalveluilla hankittiin henkilökohtaista apua noin 500 henkilölle (noin 38 prosenttia). Henkilökohtaista apua on voitu toteuttaa myös terveyskeskuksen kotihoidon toimesta, jolloin se on ollut yleensä osana asiakkaan tarvitsemaa palvelujen yhdistelmää. Kokeilu henkilökohtaisen avun tuottamiseksi palvelusetelillä on käynnissä 1.12.2010–31.12.2013. Palvelusetelin käyttäjiä oli vuoden 2011 aikana 56. Palveluseteli soveltuu esimerkiksi niille asiakkaille, joiden tuntimäärä on niin pieni, että heillä on vaikea palkata itse avustajaa tai vakituisen avustajan sairausloman ajalle. Palvelusetelin käyttäjiltä edellytetään kykyä tehdä valintoja palveluntuottajien välillä ja valvoa palvelun laatua, joten se ei välttämättä sovellu kaikille asiakkaille. Asiakkailla on kuitenkin mahdollisuus aina kieltäytyä palvelusetelistä.

Espoo

Henkilökohtaisen avun asiakkaita oli vuoden aikana 423. Kielteisiä päätöksiä tehtiin 21 (n. 4 prosenttia päätöksistä). Espoossa ei ole määriteltä mitään erityistä asiakasryhmää henkilökohtaisen avun ensisijaiseksi käyttäjäksi, vaan palvelua myönnetään yksilöllisen tarpeen mukaan.

Suurin osa henkilökohtaisesta avusta on myönnetty asiakkaille työnantajamallin mukaan. Espoon kaupunki toimi sijaispalkanmaksajana henkilökohtaisen avun työnantajamallissa. Espoossa on päätetty, että Heta-liiton työehtosopimus koskee kaikkia henkilökohtaisia avustajia soveltuvin osin (mm. palkka, kokemukslisä, lomarahat).

Uutena palvelumuotona otettiin vuoden 2011 alussa käyttöön henkilökohtaisen avun palveluseteli. Palvelusetelipäätös tehtiin 59 asiakkaalle, ja palveluseteliä käytti 27 asiakasta. Palvelusetelillä hankittiin vuoden aikana henkilökohtaista apua yhteensä 3 244 tuntia.

Palveluseteli on tarkoitettu erityisesti täydentäväksi henkilökohtaisen avun muodoksi, jonka avulla hankitaan palvelua pääasiassa pieniä tuntimääriä. Sosiaalityöntekijä arvioi yhdessä asiakkaan kanssa, onko tämä palvelumuoto hänelle sopiva mm. käytettävyyden näkökulmasta.

Palvelusetelin käyttöönoton yhteydessä vammaispalveluissa on ollut projektiluontoisesti palvelusohjaaja, joka on tukenut asiakkaita palvelusetelin käytössä. Hän on myös neuvonut asiakkaita henkilökohtaisen avun työntäjuuteen liittyvissä asioissa.

Vuoden aikana on lisääntynyt merkittävästi niiden asiakkaiden määrä, joilla on henkilökohtaisen avun viikkotunteja 20 tai vähemmän. Suurelta osin tätä selittää palvelusetelin käyttöönotto. Myös ostopalveluna hankittu henkilökohtainen apu on lisääntynyt edellisvuodesta.

Vantaa

Vuonna 2011 Henkilökohtaisen avun asiakasmäärä nousi 11,8 prosenttia edellisestä vuodesta. Kokonaisasiakasmäärä on 417 asiakasta. Asiakasmäärässä oli laskua alle 17-vuotiaiden asiakkaiden ja 18–64-vuotiaiden asiakkaiden osalta mutta asiakasmäärä nousi voimakkaasti yli 65-vuotiaiden asiakkaiden kohdalla. Yli 65-vuotiaiden osuus asiakkaista on 21,6 prosenttia. Erityisesti avustaminen yhäikään lisääntyi voimakkaasti.

Yhä useammissa hakemuksissa haettiin henkilökohtaista apua harrastuksiin ja sosiaaliin suhteisiin (8 c §). Palveluasumispäätöksen omaan asuntoon saaneille asiakkaille tehtiin entistä enemmän päätöksiä henkilökohtaisesta avustajasta. Kokonaan kielteisten päätösten määrä (7 päätöstä) laski edellisestä vuodesta (15 päätöstä).

Vantaa maksoi vuonna 2011 Heta-liittoon kuulumattoman työnantajan henkilökohtaiselle avustajalle 8,80 euron tuntipalkkaa. Heta-liittoon kuuluvan työnantajan avustajan palkka oli 9,64 euroa tunnilta. Hetaan kuulumattomien avustajille ei maksettu hetalaisten saamia yö-tuntilisiä, arkipyhäkorvauksia, ateriakorvauksia ja lomarahoja. Koska hetalaiset noudattavat jaksotyöaika, joitakin eroavuuksia oli myös työaikoihin liittyvissä asioissa. Henkilökohtaisen avustajan työnantajana toimivat asiakkaat olivat tietoisia mahdollisuudestaan liittyä Hetaan, mutta vain alle kolmannes heistä oli Hetan jäseniä.

Vantaalla on käytössä vain työnantajamalli. Vantaan kaupunki hoitaa palkanmaksun kokonaan ja asiakkailla on nimetty toimistosihteerit, jotka avustaa palkanmaksuasioissa. Vammaispalveluissa työskentelee sosiaaliohjaaja, joka hoitaa avustajavälitystoimintaa. Välitystoiminta sisältää avustajien rekrytoinnin, avustajavälityksen, koulutuksen työnantajina toimiville vammaisille henkilöille sekä ohjauksen ja neuvonnan sekä työnantajille että avustajille. Sosiaaliohjaaja pitää yllä avustajalista. Kaupungin omalla välitystoiminnalla on pystytty kattamaan lähes kaikki asiakkaiden henkilökohtaisen avun tarpeet. Työnantajien ja avustajien kanssa käydään työnohjauksellisia keskusteluja tarvittaessa. Vantaalla ei ole käytössä palveluseteliä mutta sen käyttöönottomahdollisuuksia selvitettiin vuoden 2011 aikana.

Turku

Vuoden 2011 aikana henkilökohtaisen avun päätökset lisääntyivät noin 35 prosenttia ja kustannukset kasvoivat 31 prosenttia. Erityisesti pienet avustustuntimäärät lisääntyivät edelleen selvästi. 1.12.2010 tuli voimaan henkilökohtaisia avustajia koskeva työehtosopimus, josta aiheutui uusia kustannuksia työaikakorvausten, lomarahan ja kokemuslisien osalta. Turussa kaikille asiakkaille maksettiin henkilökohtaisen avun kustannukset työehtosopimuksen mukaan riippumatta siitä, kuuluiko asiakas Hetaan vai ei.

Kokonaan kielteisten päätösten määrä (8) ei ollut kovin suuri, mutta lisäksi tehtiin jonkin verran päätöksiä, joissa haettu tuntimäärä oli myönnettyä tuntimäärää suurempi. Kielteisten päätösten perusteena oli se, ettei hakijan toimintakyky täyttänyt vaikeavammaisuuden kriteereitä suhteessa henkilökohtaiseen apuun. Muutamalle asiakkaalle on myönnetty henkilökohtaista apua yli 60 tuntia viikossa. Ikääntyneiden asiakkaiden osuus hakijoista on kasvanut.

Henkilökohtaisen avun lähtökohtana on edelleen ollut palvelun järjestäminen henkilökohtaisen avustajan palkkaamisesta aiheutuvien kustannusten korvaamisella. Tällöin vaikeavammaisen henkilö valitsee itse avustajansa ja toimii työnantajana kuitenkin niin, että palkanmaksuun yms. liittyvissä toimissa on mahdollista saada apua vammaispalvelutoimistosta tai palvelua voidaan tarvittaessa ostaa palveluntuottajilta.

Henkilökohtaisen avun pieniin tuntimääriin, pääosin kodin ulkopuoliseen avustamiseen, on Turussa ollut käytössä avustajapalvelujärjestelmä. Vuonna 2011 sen piirissä oli 236 henkilöä. Asiakas hankkii itse avustajan ja toimii työn johtajana/ohjaajana. Vammaispalvelutoimisto maksaa kuitenkin palkkion suoraan avustajalle ja huolehtii palkkioon liittyvien sivukulujen maksamisesta. Avustajapalvelujärjestelmä perustuu toteutuneista tunneista (ei sairauslomaan eikä vuosilomaan liittyviä korvauksia) maksettavaan palkkioon, joka on hieman alhaisempi kuin henkilökohtaisen avustajan tuntipalkka. Avustajan vakuutus- ja eläkemaksut suoritetaan kuntasektorilla käytössä olevien prosenttiosuuksien mukaan, jolloin kustannukset ovat myös tältä osin hieman pienemmät.

Varsinaista palveluseteliin perustuvaa järjestämistapaa ei Turussa ole ollut käytössä. Kuitenkin esim. avustajan sairastuessa asiakas on voinut käyttää kotihoidon hyväksymisnettelyllä valittuja palveluntuottajia lyhytaikaiseen tarpeeseen. Asiakkaan päätöksessä ja/tai palvelusuunnitelmassa on määritelty palveluntuottajan käyttömahdollisuus. Muutamalle nuorelle asiakkaalle on myönnetty henkilökohtaista apua opiskeluun oppilaitoksen järjestämänä ja toteuttamana palveluna.

Tampere

Henkilökohtaista apua saavien asiakkaiden määrä on kasvanut vuodesta 2010 vuoteen 2011 34 prosentilla. Henkilökohtaisen avustajan palkkaamiseen osoitettua taloudellista tukea saavien asiakkaiden määrä on kasvanut 23 prosentilla. Henkilökohtainen apu ostopalveluna oli kasvanut huomattavasti enemmän, yli 60 prosenttia. Ostopalveluna toteutetaan pääsääntöisesti henkilökohtaista apua kodin ulkopuoliseen toimintaan. Kehitysvammaiset ja näkövammaiset ovat tulleet henkilökohtaisen avun piiriin aiempaa enemmän.

Henkilökohtaisen avun hakemuksista kielteisten päätösten osuus oli vähäinen, koko vuoden aikana 30 henkilökohtaisen avun hakemusta hylättiin. Hylkäävän päätöksen syynä oli pääsääntöisesti se, että hakijan avuntarve voidaan toteuttaa ensisijaisen lainsäädännön perusteella.

Henkilökohtaisen avun pääasiallinen järjestämistapa on taloudellinen tuki, jota saa suurin osa asiakkaista. Taloudellisen tuen maksu hoidetaan suoraan avustajille kaupungin toimesta. Toinen pääasiallinen järjestämistapa on henkilökohtainen apu ostopalveluna. Palvelua voidaan järjestää tällä hetkellä lähinnä kodin ulkopuoliseen avustamiseen. Palvelusetelikokeilu alkoi vuoden 2012 alussa.

Oulu

Vuonna 2011 Oulussa oli tietojärjestelmään laitettu vireille yhteensä 494 hakemusta henkilökohtaisen avun tarvetta koskien. Moni hakemus oli ns. tekninen hakemus, jonka tietojärjestelmä vaatii työntekijää tekemään, jotta työntekijä pystyy tekemään asiakkaalle jatko päätöksen vuoden vaihteessa, vaikkei varsinaista kirjallista hakemusta ole olemassa. Toki myös uusien asiakkaiden määrä kasvoi merkittävästi, henkilökohtaisen avun piiriin tuli vuonna 2011 yhteensä 195 uutta asiakasta. Henkilökohtaisen avun hylkääviä päätöksiä tehtiin 31 kpl. Henkilökohtaisen avun päätöksiä on hylätty muun muassa sillä perusteella, ettei asiakas täytä lain vaatimaa voimavarakriteeriä tai ettei henkilökohtaisella avulla ja avohuollon toimenpiteillä yleensäkään voida vastata asiakkaan palvelutarpeeseen (vrt. laitoshoidon tarve).

Oulussa työnantajamalli oli suosituin henkilökohtaisen avun toteuttamistapa (53,4 prosenttia) ja sen suhteellinen osuus koko henkilökohtaisen avun asiakasmäärästä oli kasvanut noin viisi prosenttiyksikköä (vrt. muut Kuusikko-kunnat). Oulussa lähes kaikkien vammaisten työnantajien apuna avustajien palkanmaksussa toimii kaupunki toimiessaan avustajien palkan sijaismaksajana asiakkaiden toivomuksesta.

Oulussa ostopalvelujen asiakkaisiin sisältyvät myös Minun elämäni -projektin asiakkaat, joita oli vuonna 2011 noin 50 henkilöä kuten edellisenä vuonnakin. Vaikka ostopalvelujen asiakasmäärä oli noussut, oli sen suhteellinen osuus pienentynyt vuoden 2011 aikana hieman, vajaan prosentin, ollen nyt 32 prosenttia. Kunnallisen palvelun suhteellinen osuus koko asiakasmäärästä oli pienentynyt noin viisi prosenttiyksikköä.

2.5 Vaikeavammaisten palveluasuminen vuonna 2011

2.5.1 Lainsäädäntö ja palveluasumisen määrittely Kuusikossa

Vammaispalvelulaissa vaikeavammaisten palveluasumisesta todetaan: ”Kunnan on järjestettävä vaikeavammaiselle - - palveluasuminen, jos henkilö vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee palvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista. Kunnalla ei kuitenkaan ole erityistä velvollisuutta palveluasumisen - - järjestämiseen, jos vaikeavammaisen henkilön riittävää huolenpitoa ei voida turvata avohuollon toimenpitein.” Vammaispalveluasetus määrittelee palveluasumista seuraavasti: ”Palveluasumiseen kuuluvat asunto sekä asumiseen liittyvät palvelut, jotka ovat välttämättömiä asukkaan jokapäiväiselle suoriutumiselle. Edellä 1 momentissa tarkoitettu ja palveluja voivat olla avustaminen asumiseen liittyvissä toiminnoissa kuten liikkumisessa, pukeutumisessa, henkilökohtaisessa hygieniassa, ruokataloudessa ja asunnon siivouksessa sekä ne palvelut, joita tarvitaan asukkaan terveyden, kuntoutuksen ja viihtyvyyden edistämiseksi.”

Vammaispalvelujen käsikirjassa puolestaan mainitaan, että ”vaikeavammaisella henkilöllä on subjektiivinen oikeus saada palveluasumista, mutta tämä subjektiivinen oikeus ei ulotu siihen, miten palveluasumista järjestetään. Kunnalla on oikeus järjestää palveluasumiseen liittyviä palveluja esimerkiksi sosiaalihuoltolain mukaisina palveluina ja tukitoimina (kotipalvelut, asumispalvelut tai esimerkiksi henkilökohtaisen avustajajärjestelmän tai muun henkilökohtaisen avun avulla).”

Kuusikko-kunnissa on erilaisia tapoja toteuttaa palveluasumista. Tiedonsaanti palveluasumisen kokonaisuudesta on hankalaa, sillä palveluasumista voidaan toteuttaa erilaisin tavoin ja eri lakeihin perustuen. Perustietona käytetään niiden asiakkaiden määrää, joille palveluasuminen järjestetään asumisyksiköissä. Lisätietoina kootaan, kuntien mahdolli-

suuksien mukaan, palveluasumisen asiakkaista, jotka ovat saaneet palveluasumisen päätöksen kotiin. Kotiin palvelua saavista kootaan tieto henkilöistä, jotka saavat kotihoidon palveluja sekä henkilökohtaisen avun osalta ne asiakkaat, jotka saavat henkilökohtaisen avun tuen.

2.5.2 Palveluasumisen asiakkaat ja kustannukset

Vaikeavammaisten palveluasumisen asiakasmäärät ja nettokustannukset ovat kasvaneet maltillisesti Kuusikko-kunnissa vuoden 2011 aikana (Taulukko 14). Asiakasmäärät ovat kasvaneet erityisesti Vantaalla ja Oulussa, mutta molemmissa kaupungeissa nettokustannusten prosentuaalinen kasvu on ollut pienempi kuin asiakasmäärien prosentuaalinen kasvu. Pienin rahamäärä palveluasumiseen kuluu Turussa, jolle asiakaskustannukset nousevat 35 187 euroon asiakas. Perässä tulevat Oulu 38 023 €/asiakas, Vantaa 44 430 €/asiakas ja Tampere 45 611 €/asiakas. Eniten vaikeavammaisten palveluasuminen maksaa Espoossa 54 568 €/asiakas ja Helsingissä 48 137 €/asiakas. Molempien kaupunkien osalta asiakasmäärät laskivat vuonna 2011, mutta nettokustannukset jatkoivat kasvuaan. (Liite 5, kuvio 17.)

Taulukko 14. Palveluasumisen asumisyksikköjen asiakasmäärä, lyhytaikaisten asiakkaiden määrä sekä nettokustannukset Kuusikossa vuonna 2011 sekä muutos 2010–2011 vuoden 2011 rahan arvossa

	Asiakkaat	Muutos 10–11, %	Asiakkaista lyhytaikaisia	Lyhytaik. %- osuus asiak.	Kustan- nukset, €	Muutos 10–11, %
Helsinki	382	-1,3	11	2,9	18 388 502	4,6
Espoo	99	-4,8	2	2,0	5 402 244	5,0
Vantaa	89	25,4	2	2,2	3 954 263	13,7
Turku	105	7,1	12	11,4	3 694 682	7,4
Tampere	118	5,4	41	34,7	5 382 154	3,3
Oulu	84	13,5	0	0,0	3 193 969	8,3
Kuusikko	877	3,7	68	7,8	40 015 814	5,9

Lyhytaikaisasiakkaiden määrä vaihtelee merkittävästi kuntien välillä. Tampereella asumis- palvelujen asiakkaista oli enemmän kuin joka kolmas asiakas vain lyhytaikaisesti palvelun tarpeessa, kun taas Oulussa lyhytaikaisasiakkaita ei ollut lainkaan. Turussa lyhytaikaisia palveluasumisen asiakkaita oli joka kymmenes asiakas.

Ikäryhmittäinen tarkastelu paljastaa, että enemmän kuin neljä viidestä palveluasunnon asukkaasta on iältään 18–64-vuotias. Poikkeuksen tähän sääntöön muodostaa Turku, jossa enemmän kuin joka neljäs asiakas oli täyttänyt 65 vuotta. Ikäryhmäkohtaista tarkastelua haittaa hieman Tampereen puuttuvat tiedot.

Taulukko 15. VpL:n mukaisen palveluasumisen asiakasmäärän jakautuminen ikäryhmittäin

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Yhteensä
0–17-vuotiaat asiakkaat	0,5	0,0	0,0	0,0	..	0,0	0,3
18–64-vuotiaat asiakkaat	84,3	87,9	84,3	73,3	..	84,5	83,3
65 vuotta täyttäneet asiakkaat	15,2	12,1	15,7	26,7	..	15,5	16,5
Yht., %	100,0	100,0	100,0	100,0	..	100,0	100,0
Yht., N	382	99	89	105	118	84	877

2.5.3 Yksittäiseen asuntoon annettava palveluasuminen kunnittain

Helsinki

Myönteisen palveluasumispäätöksen vammaispalvelulain mukaan saaneita vuonna 2011 oli 603, joista runsaat 63 prosenttia asui palveluasumisyksiköissä. Yksittäisessä asunnossa, ”palveluasuminen omaan kotiin” - päätöksen saaneita oli noin 37 prosenttia. Ikäryhmistä työikäisten (18–64-vuotiaat) osuus oli selkeästi suurin. Yksittäiseen asuntoon, ”omaan kotiin”, palveluasumista saaville asiakkaille palveluasuminen järjestetään henkilökohtaisen avun, kotihoidon ja omaishoidon tuen turvin tai näiden palvelujen yhdistelmien avulla. Suurin ero palveluasumisyksiköissä asuviin lienee halu asua omassa kodissa ja mahdollisesti yöavun vähäisempi tarve. Yksittäiseen asuntoon tuotetun avun tuntimäärää ei pysyväisohjeissa ole määritetty. Henkilökohtaisen avun asiakkaista vajaalla 15 prosentilla oli myönteinen päätös palveluasumisesta yksittäiseen asuntoon.

Henkilökohtaisen avun pääasiallinen järjestämistapa yksittäiseen asuntoon palveluasumispäätöksen saaneilla oli työnantajamalli, 160 henkilöä 181:stä. Henkilökohtainen apu voitiin järjestää myös ostopalveluna tai palvelusetelillä. On huomattava, että asiakkaila saattoi olla käytössä sekä työnantajamalli sekä ostopalvelu/palveluseteli samanaikaisesti.

Espoo

Palveluasumisen päätös yksittäiseen asuntoon on tehty 78 espoolaiselle asiakkaalle. Tämän palvelun asiakkaat tarvitsevat apua ympäri vuorokauden, mutta pystyvät itse hallitsemaan omaa arkeaan ja valintojaan. Tyypillisesti palvelun piirissä olevat ovat työikäisiä henkilöitä.

Asiakasmäärässä ei ole muutosta aikaisempaan. Voidaan kuitenkin arvioida, että tulevaisuudessa asiakkaita kuntoutetaan entistä enemmän itsenäiseen asumiseen yksittäisessä asunnossa.

Yksittäiseen asuntoon järjestettävän palveluasumisen asiakkaista suurimmalla osalla on henkilökohtainen apu ja omaishoidon tuki. Useimmilla asiakkailla on henkilökohtaista apua 40–60 tuntia viikossa. Kymmenellä asiakkaalla on henkilökohtaista apua yli 70 tuntia viikossa. Henkilökohtainen apu tuotetaan pääosin työnantajamallin mukaisesti.

Yhteensä 40 asiakkaan palveluasuminen järjestetään henkilökohtaisella avulla. Asiakkaita 29:llä on henkilökohtaisen avun lisäksi omaishoidon tuki. Viidellä asiakkaalla palveluasuminen järjestetään omaishoidon tuella. Lähes kaikki asiakkaat saavat lisäksi kotihoidon apua asumiseen.

Palvelun järjestämisperiaatteissa ei ole tapahtunut muutoksia edellisvuoteen verrattuna. Henkilökohtaisen avun palveluseteli on otettu kuitenkin laajemmin käyttöön ja sillä voidaan vastata lyhytaikaisiin ja tilapäisiin avun tarpeisiin.

Vantaa

Asiakkaan omat valmiudet ja rajoitteet ovat asumispalvelun järjestämisen lähtökohta. Riittävät palvelut järjestetään mahdollisuuksien mukaan omaan asuntoon. Julkisten palvelujen lisäksi myös asiakkaan omalla tukiverkostolla on käytännössä merkitystä: jos asiakkaan puoliso pystyy toimimaan omaishoitajana, mahdollisuudet järjestää palveluasuminen

omaan kotiin ovat yleensä paremmat kuin yksinasuvalla. Myös asiakkaan kyvyllä toimia henkilökohtaisen avustajan työnantajana on merkitystä.

Vuonna 2011 palveluasumista omaan kotiinsa sai 46 asiakasta, mikä oli 55 prosenttia palveluasumisen asiakkaista. Omaan kotiinsa palveluasumista saaneiden määrä kasvoi vuoteen 2010 verrattuna 4,5 prosentilla. Palvelu toteutettiin pääasiassa Vantaan kaupungin oman kotihoidon avulla (18 asiakasta), mutta ostetun kotihoidon (11 asiakasta) ja henkilökohtaisen avun (17 asiakasta) tuella toteutettu palveluasuminen olivat lähes yhtä usein käytettyjä ratkaisuja.

Turku

Palveluasumisen järjestämistä yksittäiseen asuntoon pidetään ensisijaisena palvelumuotona, jos asiakas sitä haluaa ja se on mahdollista järjestää esim. henkilökohtaisen avun, päivätoiminnan ja/tai kotihoidon tai omaishoidon tuen avulla. Kotihoidon palvelut järjestetään kunnan omana toimintana, ostopalveluja ei ole käytetty. Yksittäiseen asuntoon on tehty palveluasumispäätöksiä noin 50 prosenttia siitä määrästä, joilla on päätös palvelutalopaikasta. Käytännössä vaikeavammaisia henkilöitä asuu yksittäisissä asunnoissa paljon enemmän, mutta kaikki asiakkaat eivät ole tarvinneet erillistä päätöstä palveluasumisesta. Asiakasmäärissä ei ole tapahtunut oleellisia muutoksia aikaisempiin vuosiin verrattuna.

Tampere

Palveluasuminen voidaan järjestää vaikeavammaiselle asiakkaalle kotiin. Palveluasuminen toteutetaan yksilölliseen tarpeeseen perustuen kotihoidon, omaishoidon tuen tai henkilökohtaisen avun turvin. Kotihoidon palvelut on tuotettu pääosin yksityisen kotipalvelun turvin, jonkin verran palveluita järjestetään myös kunnallisen kotihoidon kautta. Palveluasumisen palvelut ovat asiakkaalle maksuttomia.

Asiakasmäärät ovat pysyneet lähes samoina vuodesta 2010 vuoteen 2011. Asiakkaita oli 90 vuonna 2011. Palveluasumisen kustannukset ovat nousseet runsaasti, yli 80 prosentilla. Kustannusten nousu selittyy osin sillä, että kunnallisesta kotipalvelusta on siirrytty yksityiseen kotipalveluun.

Oulu

Palveluasumisen yksityisasuntoon voi Oulussa saada kaikki joilla on oikeus vammaispalvelulain mukaiseen palveluasumiseen. Kyse on asiakkaan omasta valinnasta haluaako hän asua asumispalveluyksikössä vai yksityisasunnossa.

Palveluasumista yksityisasuntoon järjestetään henkilökohtaisen avun, ostopalvelun, kotihoidon ja omaishoitajan avulla. Usein palvelu järjestetään näiden eri palveluiden yhdistelmällä. Esimerkiksi henkilökohtainen apu ja ostopalvelu ovat yksi toimiva yhdistelmä. Asiakkaalla on henkilökohtaisen avustajan lisäksi ostopalvelua, jonka avulla hoidetaan esimerkiksi ilta-avustaminen. Oma henkilökohtainen avustaja on järjestelmänä haavoittuva kun avustajan sairastuttua sijaisen hankkiminen on vaikeaa. Mahdollisuus käyttää ostopalvelua näissä tilanteissa lisää palvelurakenteen luotettavuutta. Palvelusetelin käyttöönotto henkilökohtaisen avustajan palvelussa tulee helpottamaan näitä ongelmia.

Oulussa järjestetään palveluasumista yksityisasuntoon myös asumisyksiköiden läheisyydessä. Perusapu omaan asuntoon ostetaan asumispalveluyksiköstä ja kodin ulkopuolista toimintaa varten asiakkaalla on oma henkilökohtainen avustaja.

Palveluasumisen määrä yksityisasuntoon ei näyttäisi lisääntyneen Oulussa vuoden 2011 aikana. Sen sijaan palveluasuminen asumispalveluyksikköön on kasvanut yli 10 prosenttia.

3 YHTEENVETO

Vuonna 2011 vammaispalvelujen kokonaisasiakasmäärä oli 35 172, joka on 81 asiakasta vähemmän kuin edellisvuonna. Vammaispalvelujen kokonaisnettokustannukset olivat 136 967 526 euroa. Nousua edellisvuoteen oli vuoden 2011 rahan arvossa 2,4 prosenttia Kuusikon tasolla. Asiakasmäärät ja kustannukset olivat suurimmat vammaispalvelulain mukaisissa kuljetuspalveluissa. Kustannusten kasvu on ollut vuonna 2011 kokonaisuudessaan hieman nopeampaa kuin asiakasmäärien kasvu.

Vammaispalvelulain (VpL) mukaisten kuljetuspalvelujen asiakaskriteerejä on tarkennettu useimmissa Kuusikko-kunnissa vuosien 2010 ja 2011 aikana. Muutosten tavoitteena on ollut asiakkuuksien oikeinkohdentaminen. Muutosten seurauksena VpL-kuljetuspalvelujen asiakkaita on siirtynyt sosiaalihuoltolain (ShL) mukaisten kuljetuspalvelujen piiriin. Muutos koskee erityisesti ikääntyneiden kuljetuspalveluja. Vuonna 2011 VpL:n mukaisten kuljetuspalveluiden käyttäjiä oli 24 018, joka on 677 asiakasta vähemmän kuin edellisvuonna. Kokonaisnettokustannukset olivat 50 487 038 euroa.

Henkilökohtaisen avun asiakasmäärä on yli kaksinkertaistunut viimeisen viiden vuoden aikana. Viimeisen vuoden aikana kustannukset kasvoivat 27,4 prosenttia 36 868 847 euroon. Asiakasmäärä kasvoi edellisvuonna kustannusten kasvutahtiin eli 27,5 prosenttia. Uusia asiakkaita tuli 702.

Palveluvalikoima laajeni vuoden 2011 alussa, kun Helsingissä ja Espoossa otettiin käyttöön palvelusetelit. Palveluseteli on tarkoitettu erityisesti täydentäväksi henkilökohtaisen avun muodoksi, jonka avulla hankitaan palvelua pääasiassa pieniä tuntimääriä. Palvelusetelit on otettu käyttöön myös Tampereella vuoden 2012 alussa.

Myös palveluasumisen kustannukset ja asiakasmäärät kasvoivat vuonna 2011. Kustannusten kasvu oli 5,9 prosenttia ollen 40 015 815 euroa. Asiakasmäärä kasvoi 3,7 prosenttia eli palveluasumisen pariin tuli 31 uutta asiakasta. Jos kehitys henkilökohtaisen avun ja palveluasumisen palveluiden välillä jatkuu samankaltaisena lähivuosina, henkilökohtainen apu tulee ohittamaan palveluasumisen kokonaisnettokustannuksissa seuraavan viiden vuoden aikana.

Väestön ikääntyminen vaikuttaa myös vammaispalvelujen toteuttamiseen merkittävästi lähitulevaisuudessa. Jos kehitys jatkuu samankaltaisena kuin aikaisemmin, vammaispalvelujen kokonaisasiakasmäärä kasvaa yli 3 000:lla 65 vuotta täyttäneellä vuoteen 2015 mennessä. Kehitys johtaa väistämättä nettokustannusten kasvuun.

4 LÄHTEET

Ahola, Sanna & Konttinen, Juha-Pekka (2009): Uudistuva vammaispalvelulaki. Helsinki: Assistentti.info.

Suomen asetuskokoelma 1977, No. 519. Laki kehitysvammaisten erityishuollosta.

Suomen asetuskokoelma 1982, No. 710. Sosiaalihuoltolaki.

Suomen asetuskokoelma 1987, No. 380. Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista.

Suomen asetuskokoelma 2010, No. 133. Laki vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelusta.

Sähköiset lähteet

Suomen virallinen tilasto (SVT 2012a): Julkisten menojen hintaindeksi [verkkojulkaisu]. ISSN = 1798-4505. Helsinki: Tilastokeskus. <http://tilastokeskus.fi/til/jmhi/>

Suomen virallinen tilasto (SVT 2012b): Väestörakenne [verkkojulkaisu]. ISSN=1797-5379. Helsinki: Tilastokeskus. <http://tilastokeskus.fi/til/vaerak/index.html>

LIITTEET

Liite 1: Määritelmät

1 Vammaispalvelujen asiakkaat

Vammaispalvelulain (VpL) mukaisiksi asiakkaiksi lasketaan henkilöt, joilla on ollut vuonna 2011 voimassa oleva myönteinen päätös vammaispalvelulain mukaisesta palvelusta tai taloudellisesta tukitoimesta. Lisäksi asiakkaiksi lasketaan ne, joille on vuoden 2011 aikana tehty kielteinen päätös vammaispalvelulain mukaisesta palvelusta tai tukitoimesta. Ne asiakkaat, joilla on ollut vuonna 2011 voimassa oleva myönteinen palvelupäätös, ilmoitetaan myös erikseen. Laskennallisissa suhteutuksissa käytetään jälkimmäistä asiakasmäärää eli asiakkaita, jotka ovat vuoden aikana olleet oikeutettuja palveluihin tai tukitoimiin. Yksittäiset asiakkaat ovat mukana kokonaisasiakasmäärissä vain kertaalleen.

Asiakasmäärät ilmoitetaan seuraavissa luokissa:

- 1.1 Vammaispalvelulain mukaiset asiakkaat eli asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös VpL-palveluista vuonna 2011 sekä lisäksi asiakkaat, joille vuonna 2011 on annettu kielteinen päätös
- 1.2 Joista asiakkaat, joilla on ollut voimassa oleva myönteinen päätös VpL-palveluista tai taloudellisesta tuesta vuonna 2011

Myönteisen päätökset omaavat asiakkaat ilmoitetaan lisäksi seuraavissa ikäryhmissä:

- 1.2.1 0–17-vuotiaat
- 1.2.2 18–64-vuotiaat
- 1.2.3 65 vuotta täyttäneet

2 Vammaispalvelujen ja taloudellisen tuen kokonaiskustannukset

Kokonaiskustannuksiin otetaan mukaan vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisen tuen kustannukset. Kustannuksiin ei lasketa mukaan vammaispalvelujen sosiaalityön kustannuksia eikä vyörytyskustannuksia. Kuusikon kuntien vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisen tuen kustannusten vertailussa käytetään nettokustannuksia, koska kunnilla on erilaisia käytäntöjä asiakasmaksujen perinnässä.

Kustannustiedot kerätään seuraavasti:

- 2.1 Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen sekä taloudellisen tuen kokonaisbruttokustannukset
- 2.2 Palveluista perityt asiakasmaksut, saadaan vammaispalvelulain mukaisista kuljetuspalveluista

Nettokustannukset muodostuvat laskennallisesti kerätyistä kustannustiedoista:

- 2.3 Palvelujen ja taloudellisen tuen nettokustannukset, kokonaisbruttokustannusten ja asiakasmaksutulojen erotus

3 Kuljetuspalvelut

3.1 Vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelut (subjektiivinen oikeus)

3.1.1 Asiakkaat, joilla on ollut vuonna 2011 voimassa oleva myönteinen päätös VpL-kuljetuspalveluista

3.1.1.1 Joista 65 vuotta täyttäneitä

3.1.2 Kokonaan kielteisen päätöksen saaneet

3.1.3 VpL-kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat

3.1.3.1 0–17-vuotiaat

3.1.3.2 18–64-vuotiaat

3.1.3.3 65 vuotta täyttäneet

3.1.3.3.1 65–74-vuotiaat

3.1.3.3.2 75–84-vuotiaat

3.1.3.3.3 85 vuotta täyttäneet

Laskennallisissa suhteutuksissa käytetään kuljetuspalveluja käyttäneiden asiakkaiden määrää.

3.1.4 Yhdensuuntaiset VpL-matkat, eivät sisällä matkakorteilla tehtyjä matkoja

3.1.4.1 0–17-vuotiaiden matkat

3.1.4.2 18–64-vuotiaiden matkat

3.1.4.3 65 vuotta täyttäneiden matkat

3.1.4.3.1 65–74-vuotiaiden matkat

3.1.4.3.2 75–84-vuotiaiden matkat

3.1.4.3.3 85 vuotta täyttäneiden matkat

3.1.5 VpL-kuljetuspalveluja käyttäneistä työ- ja opiskelumatkoja käyttäneet

3.1.5.1 Työmatkoja käyttäneet asiakkaat

3.1.5.2 Opiskelumatkoja käyttäneet asiakkaat

3.1.6 Työ- ja opiskelumatkojen määrä yhteensä

3.1.7 Kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyjen matkakorttien määrä

3.1.8 Kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyillä matkakorteilla tehtyjen matkojen määrä

3.1.9 Kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyjen matkakorttien nettokustannukset

3.1.10 Vaikeavammaisten kuljetuspalvelujen kokonaisbruttokustannukset

3.1.11 Kuljetuspalveluista perityt asiakasmaksut

3.1.12 Kuljetuspalvelujen nettokustannukset

3.2 Sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut

Sosiaalihuoltolain (ShL) mukaisten kuljetuspalvelujen asiakkaat ja kustannukset eivät sisälly vammaispalvelulain mukaisten palvelujen asiakkaisiin ja kustannuksiin. Tiedot kootaan, koska sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut vaikuttavat vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen tarpeeseen ja käyttöön.

3.2.1 Asiakkaat, joilla on vuoden 2011 aikana voimassa oleva päätös ShL-kuljetuspalveluista

3.2.2 Kokonaan kielteisen päätöksen saaneet asiakkaat

3.2.3 ShL-kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat

3.2.3.1 65 vuotta täyttäneet

- 3.2.3.1.1 65–74-vuotiaat
- 3.2.3.1.2 75–84-vuotiaat
- 3.2.3.1.3 85 vuotta täyttäneet
- 3.2.4 Yhdensuuntaiset ShL-matkat, eivät sisällä matkakorteilla tehtyjä matkoja
 - 3.2.4.1 65–74-vuotiaiden matkat
 - 3.2.4.2 75–84-vuotiaiden matkat
 - 3.2.4.3 85 vuotta täyttäneiden matkat
- 3.2.5 Kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyjen matkakorttien määrä
- 3.2.6 Kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyillä matkakorteilla tehtyjen matkojen määrä
- 3.2.7 Kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyjen matkakorttien nettokustannukset
- 3.2.8 Sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalvelujen kokonaisbruttokustannukset
- 3.2.9 Kuljetuspalveluista perityt asiakasmaksut
- 3.2.10 Kuljetuspalvelujen nettokustannukset

3.3 Kuljetuspalvelukeskusten toiminta ja kustannukset

Kuljetuspalvelukeskusten toiminta- ja kustannustiedot esitetään erikseen sen lisäksi, että niiden kustannukset sisältyvät vammaispalvelulain ja/tai sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalvelujen kustannuksiin. Kuljetuspalvelukeskus on Helsingissä, Tampereella ja Oulussa. Toiminnasta kootaan seuraavat tiedot:

- 3.3.1 Kuljetuspalvelukeskusten kautta tehtyjen yhdensuuntaisten matkojen määrä
 - 3.3.1.1 Joista VpL:n mukaisia matkoja
 - 3.3.1.2 Joista ShL:n mukaisia matkoja
- 3.3.2 Yhdistettyjen yhdensuuntaisten matkojen määrä
 - 3.3.2.1 Joista VpL:n mukaisia matkoja
 - 3.3.2.2 Joista ShL:n mukaisia matkoja
- 3.3.3 Kuljetuspalvelukeskusten matkojen välityksen ja yhdistelyn nettokustannukset
- 3.3.4 VpL-asiakkaat, joilla on päätös vakiotaksin käytöstä ja/tai jotka irrotettu keskitetystä tilausjärjestelmästä
- 3.3.5 Asiakkaat, joilla on päätös oikeudesta matkustaa yksin
- 3.3.6 Kuljetuspalvelukeskuksen palveluista vapautuksen eli irrotuksen saaneet yhteensä

3.4 Palvelulinjojen kustannukset

Palvelulinjoja tarkastellaan erikseen, sillä ne on tarkoitettu vastaamaan sekä vammaisten että muiden liikuntaesteisten tarpeisiin. Palvelulinjojen kustannukset eivät kuitenkaan sisälly vammaispalvelulain tai sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalvelujen kustannuksiin.

Oulun osalta poikkeuksen muodostavat palvelulinjaa vammaispalvelulain tai sosiaalihuoltolain mukaisen kuljetuspalvelupäätöksen perusteella käyttävien asiakkaiden kustannukset. Nämä asiakkaat ja heidän käyttämiensä matkojen kustannukset sisältyvät asiakkaan kuljetuspalvelupäätöksen mukaisesti joko vammaispalvelulain tai sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalvelujen asiakkaisiin ja kustannuksiin.

- 3.4.1 Palvelulinjojen bruttokustannukset sosiaalitoimelle
- 3.4.2 Palvelulinjojen käytöstä perityt asiakasmaksut
- 3.4.3 Palvelulinjojen käytön nettokustannukset sosiaalitoimelle
- 3.4.4 Kunnan muiden hallintokuntien nettokustannukset
- 3.4.5 Palvelulinjojen nettokustannukset kunnalle
- 3.4.6 Muiden viranomaisten nettokustannukset
- 3.4.7 Palvelulinjojen nettokustannukset yhteensä

4 Asunnon muutostyöt (subjektiivinen oikeus)

4.1 Asunnon muutostöiden asiakkaat eli henkilöt, joille on vammaispalvelulain mukaisesti myönnetty asunnon muutostöitä vuonna 2011 tai joille aikaisemmin myönnettyihin asunnon muutostöihin on kohdistunut huoltokustannuksia vuonna 2011

- 4.1.1 0–17-vuotiaat
- 4.1.2 18–64-vuotiaat
- 4.1.3 65 vuotta täyttäneet

4.2 Asunnon muutostöiden nettokustannukset, sisältävät sekä uusien päätösten kustannukset että aiempiin päätöksiin liittyvät huoltotyöt

Erikseen ilmoitetaan se, jos asunnon muutostöiden asiakkaisiin ja kustannuksiin sisältyy asunnon välineiden ja laitteiden asiakkaita ja kustannuksia.

5 Asunnon välineet ja laitteet (subjektiivinen oikeus)

5.1 Asunnon välineiden ja laitteiden asiakkaat sisältävät henkilöt, joille on vammaispalvelulain mukaisesti myönnetty asuntoon liittyviä välineitä tai laitteita vuonna 2011 tai joille aikaisemmin myönnettyihin välineisiin tai laitteisiin on kohdistunut huoltokustannuksia vuonna 2011

5.2 Asunnon välineiden ja laitteiden nettokustannukset, sisältävät sekä uusien päätösten kustannukset että aiempiin päätöksiin liittyvät huoltotyöt

6 Vaikeavammaisten palveluasuminen (subjektiivinen oikeus)

6.1 Vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaat asumisyksikössä, luku sisältää kaupungin omassa tai ostopalveluna hankitussa palveluasunnossa vuoden 2011 aikana olleet asiakkaat.

Asumisyksikköjen asiakkaat ilmoitetaan lisäksi ikäryhmissä:

- 6.1.1 0–17-vuotiaat
- 6.1.2 18–64-vuotiaat
- 6.1.3 65 vuotta täyttäneet

6.2 Asumisyksikköjen lyhytaikaiset asiakkaat, palveluasuminen kestää alle kolme kuukautta (sisältyvät kokonaisasiaksmäärään)

6.3 Vaikeavammaisten palveluasumisen asumisyksikköjen nettokustannukset, luku sisältää kustannukset kaupungin omasta ja ostopalveluna hankitusta palveluasumisesta asumispalveluyksiköissä.

6.4 Palveluasumisen päätökset yksittäiseen asuntoon, luku sisältää asiakkaat, joilla oli vammaispalvelulain mukainen palveluasumisen päätös yksittäiseen asuntoon joko henkilökohtaisen avustajan tai kotipalvelun avulla

6.5 Ostopalveluna yksittäiseen asuntoon hankittavan palveluasumisen nettokustannukset, ostettu kotihoito, ei sisällä omaishoidon tukea tai muita palvelumuotoja (Kustannuksiin eivät sisälly yksittäiseen asuntoon annetun palveluasumisen kustannukset johtuen siitä, että niitä on vaikea saada eriteltyä.)

6.6 Kotihoidon palveluja saavat yhteensä, summa (palveluasumisen päätös)

7 Vammaispalvelulain mukainen vaikeavammaisten päivätoiminta (subjektiivinen oikeus)

7.1 Päivätoiminnan asiakkaat eli päivätoimintaan osallistuneiden asiakkaiden määrä

7.2 Päivätoiminnan nettokustannukset

8 Henkilökohtainen apu (subjektiivinen oikeus)

8.1 Henkilökohtaisen avun asiakkaat eli henkilöt, joilla on ollut vuonna 2011 voimassa oleva päätös henkilökohtaisesta avusta

8.1.1 0–17-vuotiaat

8.1.2 18–64-vuotiaat

8.1.3 65 vuotta täyttäneet

8.2 Henkilökohtaisen avun asiakkaat, joilla palveluasumisen päätös yksittäiseen asuntoon sisältäen henkilökohtaisen avun tuen eli asiakkaat, joille henkilökohtainen apu on myönnetty yksittäiseen asuntoon tehdyn palveluasumispäätöksen yhteydessä

8.3 Kokonaan kielteisen päätöksen saaneet asiakkaat eli henkilökohtaista apua hakeneet asiakkaat, joille ei ole myönnetty palvelua vuonna 2011

8.4 Henkilökohtaista apua vuoden aikana saaneiden asiakkaiden määrä, sisältää yksittäiset asiakkaat kertaalleen

8.4.1 Palveluissa asiakas työnantajana

8.4.2 Palveluseteli, jolla asiakas hankkii palvelun

8.4.3 Palvelut hankitaan ostopalveluna

8.4.4 Kunnan omana toimintana (avustaja kunnan työntekijä)

8.4.5 Henkilökohtaisen avun eri järjestämistapojen asiakkuuden yhteensä, voi sisältää saman asiakkaan useampaan kertaan

8.5 Päätös henkilökohtaisesta avusta (h / viikko)

8.5.1 Korkeintaan 20 h / viikko

8.5.2 21–30 h / viikko

8.5.3 31–40 h / viikko

8.5.4 Yli 40 h / viikko

8.6 Henkilökohtaisen avun nettokustannukset

9 Vuoden aikana tehdyt VpL-palvelusuunnitelmat

Mukaan lasketaan kaikki vuoden 2011 aikana laaditut vammaispalvelulain mukaiset palvelusuunnitelmat. Luku kattaa myös ne vammaispalvelulain mukaiset suunnitelmat, jotka sisältävät kehitysvammahuollon palveluja.

10 Muut VpL:n mukaiset palvelut

10.1 Lyhytaikaisen avustajapalvelun ja näkövammaisten opaspalvelun asiakkaat

10.2 Lyhytaikaisen avustajapalvelun ja näkövammaisten opaspalvelun kustannukset

10.3 Muut vammaispalvelulain mukaiset kustannukset koostuvat niistä vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisten tuen nettokustannuksista, jotka eivät sisälly kohtiin 3.1.8.3, 4.5, 5.2, 6.2, 7.2, 7.5.2 ja 8.6. Tällaisia määrärahasidonnaisia kustannuksia ovat muun muassa sopeutumisvalmennuksen, liikkumisvälineiden (esimerkiksi autojen), kodinkoneiden ja laitteiden sekä erityisravinnon ja -vaatteiden kustannukset.

10.4 Kunnan kuvaus siitä, mistä palveluista kohdan 10.3 kustannukset muodostuvat.

11 Kuntaan ja kunnasta pois kotikuntalain sekä sosiaalihuoltolain muutosten (1.1.2011) nojalla muuttaneet vammaispalveluasiakkaat vuoden 2011 aikana

11.1 Kuntaan muuttaneiden VpL-asiakkaiden määrä

11.2 Kunnasta muuttaneiden VpL-asiakkaiden määrä

Edellä määriteltujen tiedonkeruun alakohtien lisäksi liitteen 2 taulukossa 1 on väestötietoja (SVT 2012b)¹ sekä useita erilaisia suhteutuksia ja muita laskennallisesti muodostuvia tietorivejä. Näitä rivejä ei kuitenkaan ole numeroitu tai määritelty erikseen, koska väestötietoja lukuun ottamatta uudet rivit muodostuvat tässä käsiteltävien tietojen pohjalta ja liittyvät edellä olevaan alakohtaan. Väestötietojen rajausta puolestaan ilmenee suoraan liitteen 2 taulukosta 1.

Koontitietopohjan lisäksi raportin liitteissä on esitetty valikoiduista tiedoista aikasarjoja. Aikaisempien vuosien kustannukset esitetään liitteessä 4 vuoden 2011 arvoon muunnettuna. Kustannusten muutoksia esittelevissä pitkittäistaulukoissa ja kuvioissa käytetään aina deflatoituja kustannuksia. Kustannusten muuntamisessa viimeisen vertailuvuoden arvoon käytetään Tilastokeskuksen (SVT 2012a)² tuottamaa julkisten menojen hintaindeksiä sosiaalitoimelle, 2005=100. Aiempien vuosien tietojen avulla muunnetaan perusvuodeksi 2000=100. Deflatoinneissa käytetyt kertoimet löytyvät taulukosta 1.

Taulukko 1. Tilastokeskuksen (SVT 2012a) julkisten menojen hintaindeksi sosiaalitoimelle, kuntatalous

Vuosi	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*
Pisteluku	100,0	103,3	105,6	109,0	112,9	116,9	120,4	124,3	130,4	133,6	137,4	141,9
Keroin	1,4189	1,3736	1,3437	1,3017	1,2568	1,2138	1,1785	1,1415	1,0881	1,0622	1,0323	1,0000

*= Ennakollinen tieto 4.4.2012

¹ <http://tilastokeskus.fi> Tiedot haettu 16.3.2012

² <http://tilastokeskus.fi> Tiedot haettu 4.4.2012

Liite 2:

Taulukko 1. Vammaispalvelulain mukaiset asiakkaat, suoritteet ja kustannukset 2011

UUODEN 2011 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
VÄESTÖTIEDOT								
Koko väestö 31.12.	595 384	252 439	203 001	178 630	215 168	143 909	1 588 531	Kunnan antamat tiedot
0–17 vuotiaat	97 545	58 558	44 311	28 047	35 479	29 280	293 220	Puuttuvan tiedon merkitseminen - = kunnalla ei käytössä kyseistä palvelua .. = tietoa ei ole saatu tai sitä ei voi eritellä . = muu syy puuttumiselle 0 = ei asiakkaita / kustannuksia tai luvut pyöristyvät nolnaan
18–64-vuotiaat	406 154	163 342	132 812	117 293	143 562	95 567	1 058 730	
65 vuotta täyttäneet	91 685	30 539	25 878	33 290	36 127	19 062	236 581	
65–74-vuotiaat	51 417	19 067	16 539	17 444	19 472	10 556	134 495	
75–84-vuotiaat	28 473	8 734	7 427	11 208	12 149	6 321	74 312	
85 vuotta täyttäneet	11 795	2 738	1 912	4 638	4 506	2 185	27 774	
Koko väestö ikäryhmittäin yhteensä 31.12., %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
0–17 vuotiaat	16,4	23,2	21,8	15,7	16,5	20,3	18,5	
18–64-vuotiaat	68,2	64,7	65,4	65,7	66,7	66,4	66,6	
65 vuotta täyttäneet	15,4	12,1	12,7	18,6	16,8	13,2	14,9	
65–74-vuotiaat	8,6	7,6	8,1	9,8	9,0	7,3	8,5	
75–84-vuotiaat	4,8	3,5	3,7	6,3	5,6	4,4	4,7	
85 vuotta täyttäneet	2,0	1,1	0,9	2,6	2,1	1,5	1,7	
1 VAMMAISPALVELUJEN ASIAKKAAT UUODEN AIKANA								
1.1 VpL-asiakkaat yhteensä (ks. määritelmät)	13 002	4 200	4 856	4 741	7 439	3 127	37 365	Tampere: käsittää myös kielteisen päätöksen saaneet
1.2 Asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen VpL:n mukainen päätös, yhteensä	12 017	3 996	4 745	4 562	7 035	2 817	35 172	
1.2.1 0–17-vuotiaat	402	270	..	134	..	90	896	
1.2.2 18–64-vuotiaat	3 693	1 817	..	1 231	..	941	7 682	
1.2.3 65 vuotta täyttäneet	7 922	1 909	..	3 197	..	1 786	14 814	
Asiakkaat ikäryhmittäin yhteensä, %	100,0	100,0	0,0	100,0	0,0	100,0	66,5	
0–17-vuotiaat	3,3	6,8	0,0	2,9	0,0	3,2	2,5	
18–64-vuotiaat	30,7	45,5	0,0	27,0	0,0	33,4	21,8	
65 vuotta täyttäneet	65,9	47,8	0,0	70,1	0,0	63,4	42,1	
Asiakkaiden osuus väestöstä ikäryhmittäin yhteensä, %	2,02	1,58	2,34	2,55	3,27	1,96	2,21	
0–17-vuotiaat	0,41	0,46	0,00	0,48	0,00	0,31	0,31	
18–64-vuotiaat	0,91	1,11	0,00	1,05	0,00	0,98	0,73	
65 vuotta täyttäneet	8,64	6,25	0,00	9,60	0,00	9,37	6,26	
2 VAMMAISPALVELUJEN KOKONAISKUSTANNUKSET UUODEN AIKANA								
2.1 VpL-palvelujen ja taloudellisten tukitoimien bruttokustannukset yhteensä, €	57 552 044	20 674 674	18 595 969	12 118 495	17 368 378	11 150 784	137 460 344	
2.2 VpL-palveluista perityt asiakasmaksut yhteensä, €	306 554	85 523	79 510	21 231	0	0	492 818	
Asiakasmaksujen osuus bruttokustannuksista, %	0,5	0,4	0,4	0,2	0,0	0,0	0,4	
2.3 VpL-palvelujen ja taloudellisten tukitoimien nettokustannukset yhteensä, €	57 245 490	20 589 151	18 516 459	12 097 264	17 368 378	11 150 784	136 967 526	
Nettokustannukset € / VpL-asiakkaat	4 763,7	5 152,4	3 902,3	2 651,7	2 468,9	3 958,4	3 894,2	
Nettokustannukset € / väestö	96,1	81,6	91,2	67,7	80,7	77,5	86,2	

UUODEN 2011 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
Subjektiiuisten VpL-palvelujen nettokustannukset (kuljetuspalvelut, asunnon muutostyöt, asunnon välineet ja laitteet, palveluasuminen, päivätoiminta sekä henkilökohtainen apu), €	55 926 119	19 963 702	18 006 494	11 880 655	17 140 210	10 888 431	133 805 611	
Subjektiiuisten palvelujen osuus VpL-nettokustannuksista, %	97,7	97,0	97,2	98,2	98,7	97,6	97,7	
Määrärahasidonnaisten palvelujen nettokustannukset, €	1 319 371	625 449	509 966	216 609	228 168	262 353	3 161 916	
Määrärahasidonnaisten palvelujen osuus VpL-nettokustannuksista	2,3	3,0	2,8	1,8	1,3	2,4	2,3	
3 KULJETUSPALVELUT								
3.1 VAMMAISPALVELULAIN MUKAISET KULJETUSPALVELUT								
VpL-asiakkaat								
3.1.1 Asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös VpL:n mukaisista kuljetuspalveluista, yhteensä	11 197	3 566	4 687	4 277	6 158	2 548	32 433	
3.1.1.1 65 vuotta täyttäneet asiakkaat	7 717	1 808	2 790	3 106	4 357	1 696	21 474	
Kuljetuspalvelujen myönteisen päätöksen omaavien asiakkaiden osuus kaikista VpL-asiakkaista, %	93,2	89,2	98,8	93,8	87,5	90,5	92,2	
Kuljetuspalvelujen myönteisen päätöksen omaavien asiakkaiden osuus väestöstä, %	1,88	1,41	2,31	2,39	2,86	1,77	2,04	
Kuljetuspalvelujen myönteisen päätöksen omaavien 65 vuotta täyttäneiden osuus vastaavanikäisestä väestöstä, %	8,42	5,92	10,78	9,33	12,06	8,90	9,08	
3.1.2 Kokonaan kielteisen päätöksen saaneet asiakkaat	932	272	258	184	512	207	2 365	Espoo: Kaikki kielteisen päätöksen saaneet mukana,
Kokonaan kielteisen päätöksen saaneiden osuus asiakkaista, joilla päätös kuljetuspalveluista, %	7,7	7,1	5,2	4,1	7,7	7,5	6,8	Espoo: ei vähennetty myönteisen päätöksen saaneita
3.1.3 Kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat yhteensä	6 978	2 877	3 671	3 648	4 296	2 548	24 018	Oulu: Vuodelle 2011 uusittu päätökset vain palvelua käyttäneille asiakkaille; tietojärjestelmistä ei saa suoraan palvelua käyttäneiden tietoja
3.1.3.1 0–17-vuotiaat	166	123	59	86	60	52	546	
3.1.3.2 18–64-vuotiaat	2 035	1 370	1 368	1 016	1 261	800	7 850	
3.1.3.3 65 vuotta täyttäneet	4 777	1 384	2 244	2 546	2 975	1 696	15 622	
3.1.3.3.1 65–74-vuotiaat	1 285	403	720	558	666	377	4 009	
3.1.3.3.2 75–84-vuotiaat	1 847	543	929	987	1 095	702	6 103	
3.1.3.3.3 85 vuotta täyttäneet	1 645	438	595	1 001	1 214	617	5 510	
Kuljetuspalveluja käyttäneiden osuus myönteisen päätöksen omaavista asiakkaista, %	62,3	80,7	78,3	85,3	69,8	100,0	74,1	
65 vuotta täyttäneiden kuljetuspalveluja käyttäneiden osuus vastaavanikäisistä myönteisen päätöksen omaavista, %	61,9	76,5	80,4	82,0	68,3	100,0	72,7	
Kuljetuspalveluja käyttäneiden asiakkaiden osuus kaikista VpL-asiakkaista, %	58,1	72,0	77,4	80,0	61,1	90,5	68,3	
Kuljetuspalveluja käyttäneiden osuus väestöstä, %	1,17	1,14	1,81	2,04	2,00	1,77	1,51	

UUODEN 2011 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
Kuljetuspalveluja käyttäneiden osuus ikäryhmittäin yhteensä, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
0–17-vuotiaat	2,4	4,3	1,6	2,4	1,4	2,0	2,3	
18–64-vuotiaat	29,2	47,6	37,3	27,9	29,4	31,4	32,7	
65 vuotta täyttäneet	68,5	48,1	61,1	69,8	69,3	66,6	65,0	
65–74-vuotiaat	18,4	14,0	19,6	15,3	15,5	14,8	16,7	
75–84-vuotiaat	26,5	18,9	25,3	27,1	25,5	27,6	25,4	
85 vuotta täyttäneet	23,6	15,2	16,2	27,4	28,3	24,2	22,9	
Kuljetuspalveluja käyttäneiden osuus väestöstä ikäryhmittäin yhteensä, %	1,17	1,14	1,81	2,04	2,00	1,77	1,51	
0–17-vuotiaat	0,17	0,21	0,13	0,31	0,17	0,18	0,19	
18–64-vuotiaat	0,50	0,84	1,03	0,87	0,88	0,84	0,74	
65 vuotta täyttäneet	5,21	4,53	8,67	7,65	8,23	8,90	6,60	
65–74-vuotiaat	2,50	2,11	4,35	3,20	3,42	3,57	2,98	
75–84-vuotiaat	6,49	6,22	12,51	8,81	9,01	11,11	8,21	
85 vuotta täyttäneet	13,95	16,00	31,12	21,58	26,94	28,24	19,84	
VpL-matkat								
3.1.4 Yhdensuuntaisten matkojen määrä yhteensä	572 489	268 266	335 104	294 674	301 873	136 652	1 909 058	Oulu: Ikäjakaa ei saada järjestelmistä. Matkojen määrät suhteutettu päätösten määrään ikäryhmittäin. 18-64 vuotiaiden osuus todellisuudessa suurempi.
3.1.4.1 0–17-vuotiaiden matkat	9 121	8 585	4 204	5 863	2 940	2 733	33 446	
3.1.4.2 18–64-vuotiaiden matkat	200 550	154 213	161 871	113 552	135 867	42 362	808 415	
3.1.4.3 65 vuotta täyttäneiden matkat	362 818	105 468	169 029	175 259	163 066	91 557	1 067 197	
3.1.4.3.1 65–74-vuotiaiden matkat	100 724	35 763	61 946	51 759	49 383	20 143	319 718	
3.1.4.3.2 75–84-vuotiaiden matkat	153 521	41 785	72 924	70 888	63 141	38 454	440 713	
3.1.4.3.3 85 vuotta täyttäneiden matkat	108 573	27 920	34 159	52 612	50 542	32 960	306 766	
Eri ikäryhmien tekemien matkojen osuudet yhteensä, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
0–17-vuotiaat	1,6	3,2	1,3	2,0	1,0	2,0	1,8	
18–64-vuotiaat	35,0	57,5	48,3	38,5	45,0	31,0	42,3	
65 vuotta täyttäneet	63,4	39,3	50,4	59,5	54,0	67,0	55,9	
65–74-vuotiaat	17,6	13,3	18,5	17,6	16,4	14,7	16,7	
75–84-vuotiaat	26,8	15,6	21,8	24,1	20,9	28,1	23,1	
85 vuotta täyttäneet	19,0	10,4	10,2	17,9	16,7	24,1	16,1	
Matkat / asiakas / kk (matkoja käyttäneet asiakkaat)	6,8	7,8	7,6	6,7	5,9	4,5	6,6	
0–17-vuotiaat	4,6	5,8	5,9	5,7	4,1	4,4	5,1	
18–64-vuotiaat	8,2	9,4	9,9	9,3	9,0	4,4	8,6	Oulu: Lasku ei todellisuudessa ainakaan näin suuri.
65 vuotta täyttäneet	6,3	6,4	6,3	5,7	4,6	4,5	5,7	
65–74-vuotiaat	6,5	7,4	7,2	7,7	6,2	4,5	6,6	
75–84-vuotiaat	6,9	6,4	6,5	6,0	4,8	4,6	6,0	
85 vuotta täyttäneet	5,5	5,3	4,8	4,4	3,5	4,5	4,6	

UUODEN 2011 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
VpL-matkat työhön ja opintoihin								
(Tietolähde)	Päätösmäärä							
3.1.5 Kuljetuspalveluja käyttäneistä työ- ja opiskelumatkoja käyttäneet asiakkaat	506	248	146	117	286	109	1 412	Espoo: Päätös työ- tai opiskelumatkoista 288 asiakkaalla.
3.1.5.1 Työmatkoja käyttäneet asiakkaat	318	..	..	74	162	70	624	
3.1.5.2 Opiskelumatkoja käyttäneet asiakkaat	209	..	..	43	124	39	415	
Työ- ja opiskelumatkoja käyttäneiden osuus kuljetuspalveluja käyttäneistä asiakkaista, %	7,3	8,6	4,0	3,2	6,7	4,3	5,9	
3.1.6 Työ- ja opiskelumatkojen määrä yhteensä	50 388	44 616	33 612	19 122	34 194	13 080	195 012	Oulu: Luku on arvioitu (10 matkaa/kk/asiakas). Ei saatavissa järjestelmistä.
Työ- ja opiskelumatkojen osuus yhdensuuntaisista matkoista, %	8,8	16,6	10,0	6,5	11,3	9,6	10,2	
VpL-matkakortit								
3.1.7 Kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyjen matkakorttien määrä	2 440	515	-	-	121	6	3 082	
3.1.8 Kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyillä matkakorteilla tehtyjen matkojen määrä	228 133	67 069	-	-	0	..	295 202	
3.1.9 Kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyjen matkakorttien nettokustannukset, €	613 407	151 645	-	-	..	..	765 052	
Kustannukset € / matkakortti	251,4	294,5	0,0	0,0	0,0	0,0	25 890,1	
VpL-kustannukset								
3.1.10 Kuljetuspalvelujen bruttokustannukset, €	18 439 785	7 899 514	9 117 604	5 723 907	6 603 631	3 195 415	50 979 856	
3.1.11 Kuljetuspalveluista perityt asiakasmaksut, €	306 554	85 523	79 510	21 231	0	0	492 818	
Asiakasmaksujen osuus bruttokustannuksista, %	1,7	1,1	0,9	0,4	0,0	0,0	1,0	
3.1.12 Kuljetuspalvelujen nettokustannukset, €	18 133 231	7 813 991	9 038 094	5 702 676	6 603 631	3 195 415	50 487 038	
Kuljetuspalvelujen nettokustannusten osuus VpL-nettokustannuksista, %	31,7	38,0	48,8	47,1	38,0	28,7	36,9	
Kuljetuspalvelujen nettokustannukset € / myönteisten päätösten määrä	1 619,5	2 191,2	1 928,3	1 333,3	1 072,4	1 254,1	1 556,7	
Kuljetuspalvelujen nettokustannukset € / kuljetuspalveluja käyttänyt asiakas	2 598,6	2 716,0	2 462,0	1 563,2	1 537,2	1 254,1	2 102,1	
Keskimääräinen matkan nettokustannus, €	30,6	28,6	27,0	19,4	21,9	23,4	26,0	
3.2 SOSIAALIHUOLTOLAIN MUKAISET KULJETUSPALVELUT								
ShL-asiakkaat								
3.2.1 Asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös ShL:n mukaisista kuljetuspalveluista, yhteensä	5 361	1 212	1 164	512	641	488	9 378	Vantaa: Tilastointijärjestelmän muutos mahdollisesti vaikuttaa eroon välillä 2010-2011.
Kuljetuspalvelujen myönteisen päätöksen omaavien asiakkaiden osuus väestöstä, %	0,90	0,48	0,57	0,29	0,30	0,34	0,59	
3.2.2 Kokonaan kielteisen päätöksen saaneet asiakkaat	120	113	65	97	130	..	525	Espoo: Kaikki kielteisen päätöksen saaneet mukana.
Kokonaan kielteisen päätöksen saaneiden osuus asiakkaista, joilla myönteinen päätös ShL-	2,2	8,5	5,3	15,9	16,9	0,0	5,9	Espoo: ei vähennetty myönteisen päätöksen saaneita
(Tietolähde)	Päätösmäärä							
3.2.3 Kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat	5 361	857	668	512	509	488	8 395	
3.2.3.1 65 vuotta täyttäneet	4 956	807	585	442	463	381	7 634	
3.2.3.1.1 65–74-vuotiaat	754	140	160	54	72	60	1 240	
3.2.3.1.2 75–84-vuotiaat	2 023	371	293	148	189	154	3 178	
3.2.3.1.3 85 vuotta täyttäneet	2 179	296	132	240	202	167	3 216	Tampere: Lisäksi 18-59 v 27 ja 60-64 v 19
Kuljetuspalveluja käyttäneiden osuus myönteisen ShL:n mukaisen päätöksen omaavista asiakkaista, %	100,0	70,7	57,4	100,0	79,4	100,0	89,5	
ShL-kuljetuspalveluja käyttäneiden osuus väestöstä, %	0,90	0,34	0,33	0,29	0,24	0,34	0,53	

VUODEN 2011 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
ShL-matkat								
3.2.4 Yhdensuuntaisten matkojen määrä yhteensä	121 728	34 613	27 821	19 313	18 890	6 878	229 243	Oulu: Tietoja ei saada järjestelmistä, vaan ne on laskettu keskimääräisen hinnan perusteella.
3.2.4.1 65 vuotta täyttäneiden matkat	107 040	32 384	23 936	0	16 805	4 608	184 773	
3.2.4.1.1 65–74-vuotiaiden matkat	20 057	6 851	6 851	..	2 932	737	37 428	
3.2.4.1.2 75–84-vuotiaiden matkat	47 146	15 742	12 473	..	6 512	1 843	83 716	
3.2.4.1.3 85 vuotta täyttäneiden matkat	39 837	9 791	4 612	..	7 361	2 028	63 629	
65 vuotta täyttäneiden matkojen osuus matkojen kokonaismäärästä, %	87,9	93,6	86,0	0,0	89,0	67,0	88,0	
Matkat myönteisen päätöksen omaavaa kohti keskimäärin / kk	1,9	2,4	2,0	3,1	2,5	1,2	2,0	
Matkat matkoja käyttänyttä kohti keskimäärin / kk	1,9	3,4	3,5	3,1	3,1	1,2	2,3	
ShL-matkakortit								
3.2.5 Kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyjen matkakorttien määrä	1 148	-	-	-	-	0	1 148	
3.2.6 Kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyillä matkakorteilla tehtyjen matkojen määrä	152 766	-	-	-	-	0	152 766	
3.2.7 Kuljetuspalvelujen lisäksi myönnettyjen matkakorttien nettokustannukset, €	391 006	-	-	-	-	0	391 006	
Kustannukset € / matkakortti	340,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	340,6	
ShL-kustannukset								
3.2.8 Kuljetuspalvelujen bruttokustannukset, €	3 234 401	448 277	360 418	170 712	282 124	160 808	4 656 740	
3.2.9 Kuljetuspalveluista perityt asiakasmaksut, €	0	0	0	0	0	0	0	
Asiakasmaksujen osuus bruttokustannuksista, %	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
3.2.10 Kuljetuspalvelujen nettokustannukset, €	3 234 401	448 277	360 418	170 712	282 124	160 808	4 656 740	
Kuljetuspalvelujen nettokustannukset € / myönteisten päätösten määrä	603,3	369,9	309,6	333,4	440,1	329,5	496,6	
Kuljetuspalvelujen nettokustannukset € / kuljetuspalveluja käyttänyt asiakas	603,3	523,1	539,5	333,4	554,3	329,5	554,7	
Keskimääräinen matkan nettokustannus, €	23,4	13,0	13,0	8,8	14,9	23,4	19,6	
3.3 KULJETUSPALVELUKESKUKSET								
Kuljetuspalvelukeskusten kautta tehdyt matkat								
3.3.1 Kuljetuspalvelukeskuksen kautta tehtyjen VpL- ja ShL-matkojen määrä	572 588	0	0	0	320 763	134 304	1 027 655	
3.3.1.1 Joista VpL-matkoja	450 860	-	-	-	301 873	127 426	880 159	
3.3.1.2 Joista ShL-matkoja	121 728	-	-	-	18 890	6 878	147 496	
Kuljetuspalvelukeskusten kautta tehtyjen matkojen osuus kaikista VpL- ja ShL-matkoista, %	82,5	0,0	0,0	0,0	100,0	93,6	88,7	
3.3.2 Yhdistettyjen yhdensuuntaisten VpL- ja ShL-matkojen määrä	184 627	0	0	0	80 554	10 768	275 949	Oulu: Luvuissa ei mukana palveluliikenteen ja logistiikan autojen yhdistelyjä (vain pikkutaksit).
3.3.2.1 Joista VpL-matkoja	134 376	-	-	-	73 736	10 768	218 880	
3.3.2.2 Joista ShL-matkoja	50 251	-	-	-	6 818	0	57 069	
Kuljetuspalvelukeskusten kautta tehtyjen yhdistettyjen matkojen osuus kaikista VpL- ja ShL-matkoista, %	26,6	0,0	0,0	0,0	25,1	7,5	23,8	
Yhdistettyjen matkojen osuus kaikista kuljetuspalvelukeskusten kautta tehdyistä VpL- ja ShL-matkoista, %	32,2	0,0	0,0	0,0	25,1	8,0	26,9	

UUODEN 2011 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
Kuljetuspalvelukeskusten kustannukset								
3.3.3 Kuljetuspalvelukeskusten matkojen välityksen ja yhdistelyn nettokustannukset, €	2 280 663	-	-	-	760 027	333 941	3 374 631	
Kuljetuspalvelukeskusten kustannusten osuus VpL- ja ShL-kuljetuspalveluiden kustannuksista, %	10,7	0,0	0,0	0,0	11,0	9,9	10,7	
Kuljetuspalvelukeskusten nettokustannukset € / välitetty matka	4,0	0,0	0,0	0,0	2,4	2,5	3,3	
Poikkeukset kuljetuspalvelukeskusten käytössä								
3.3.4 VpL-asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös vakiotaksin käytöstä ja/tai jotka on vapautettu eli irrotettu keskitetystä tilausjärjestelmästä	967	-	239	194	888	143	2 431	
Vakiotaksia käyttävien ja/tai vapautettujen eli irrotettujen asiakkaiden osuus VpL-kuljetuspalveluja käyttäneistä asiakkaista, %	13,9	0,0	6,5	5,3	20,7	5,6	11,5	
3.3.5 VpL-asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös oikeudesta matkustaa yksin	914	-	-	-	602	65	1 581	
Yksin matkustavien asiakkaiden osuus VpL-kuljetuspalveluja käyttäneistä, %	13,1	0,0	0,0	0,0	14,0	2,6	11,4	
3.3.6 VpL-asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös kuljetuspalvelukeskuksen palveluista vapautuksesta eli irrotuksesta	967	-	-	-	337	65	1 369	Tampere: Tuttutaksi ja yksinkulku
Vapautuksen eli irrotuksen saaneiden osuus VpL-kuljetuspalveluja käyttäneistä, %	13,9	0,0	0,0	0,0	7,8	2,6	9,9	
3.4 PALVELULINJAT								
3.4.1 Palvelulinjojen bruttokustannukset sosiaalitoimelle, €	-	0	189 294	0	973 935	288 606	1 451 835	Vantaa: HSL
3.4.2 Palvelulinjojen käytöstä perityt asiakasmaksut, €	-	31 951	14 586	0	124 349	105 094	275 980	Vantaa: Palvelulinjojen kustannuksiin ei ole osuutta muilla hallintokunnilla, kunnalla, tai viranomaisilla.
3.4.3 Palvelulinjojen käytön nettokustannukset sosiaalitoimelle, €	0	-31 951	174 708	0	849 586	183 512	1 175 855	
3.4.4 Kunnan muiden hallintokuntien nettokustannukset, €	2 780 627	368 173	0	823 083	..	184 200	4 156 083	
3.4.5 Palvelulinjojen nettokustannukset kunnalle yhteensä, €	2 780 627	336 222	174 708	823 083	849 586	367 712	5 331 938	
3.4.6 Muiden viranomaisten nettokustannukset, €	-	-	0	0	..	0	0	
3.4.7 Palvelulinjojen nettokustannukset yhteensä, €	2 780 627	336 222	174 708	823 083	849 586	367 712	5 331 938	
4 ASUNNON MUUTOSTYÖT UUODEN AIKANA								
4.1 Asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös asunnon muutostöistä tai huoltotöitä	386	214	191	62	379	266	1 498	
4.1.1 0–17-vuotiaat	31	24	12	4	18	16	105	
4.1.2 18–64-vuotiaat	206	104	99	26	142	116	693	
4.1.3 65 vuotta täyttäneet	149	86	80	32	219	134	700	
Asunnon muutostöiden asiakkaiden osuus kaikista VpL-asiakkaista, %	3,2	5,4	4,0	1,4	5,4	9,4	4,3	
Asunnon muutostöiden asiakkaiden osuus väestöstä, %	0,06	0,08	0,09	0,03	0,18	0,18	0,09	
Asunnon muutostöiden asiakkaat ikäryhmittäin yhteensä, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
0–17-vuotiaat	8,0	11,2	6,3	6,5	4,7	6,0	7,0	
18–64-vuotiaat	53,4	48,6	51,8	41,9	37,5	43,6	46,3	
65 vuotta täyttäneet	38,6	40,2	41,9	51,6	57,8	50,4	46,7	

UUODEN 2011 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
4.2 Asunnon muutostöiden nettokustannukset, €	664 547	238 528	425 325	77 465	919 156	227 346	2 552 367	
Asunnon muutostöiden nettokustannusten osuus VpL-nettokustannuksista, %	1,2	1,2	2,3	0,6	5,3	2,0	1,9	
Nettokustannukset € / asunnon muutostöiden asiakas	1 721,6	1 114,6	2 226,8	1 249,4	2 425,2	854,7	1 703,9	
5 ASUNNON VÄLINEET JA LAITTEET UUODEN AIKANA								
5.1 Asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös asunnon välineistä ja laitteista tai huoltotöitä	611	142	77	260	347	196	1 633	
Asunnon välineiden ja laitteiden asiakkaiden osuus kaikista VpL-asiakkaista, %	5,08	3,55	1,62	5,70	4,93	6,96	4,64	
Asunnon välineiden ja laitteiden asiakkaiden osuus väestöstä, %	0,10	0,06	0,04	0,15	0,16	0,14	0,10	
5.2 Asunnon välineiden ja laitteiden nettokustannukset, €	498 331	63 342	91 699	158 452	440 858	110 193	1 362 875	Tampere: asunnon välineet ja laitteet + hissit
Asunnon välineiden ja laitteiden nettokustannusten osuus VpL-nettokustannuksista, %	0,9	0,3	0,5	1,3	2,5	1,0	1,0	
Nettokustannukset € / asunnon välineiden ja laitteiden asiakas	815,6	446,1	1 190,9	609,4	1 270,5	562,2	834,6	
6 VAIKEAVAMMAISTEN PALVELUASUMINEN UUODEN AIKANA								
6.1 Vaikeavammaisten palveluasumisen asukkaat asumisyksiköissä yhteensä	382	99	89	105	118	84	877	
6.1.1 0–17-vuotiaat	2	0	0	0	0	0	2	
6.1.2 18–64-vuotiaat	322	87	75	77	96	71	728	
6.1.3 65 vuotta täyttäneet	58	12	14	28	22	13	147	
Palveluasumisen asukkaiden osuus kaikista VpL-asiakkaista, %	3,2	2,5	1,9	2,3	1,7	3,0	2,5	
Palveluasumisen asukkaiden osuus väestöstä, %	0,06	0,04	0,04	0,06	0,05	0,06	0,06	
Palveluasumisen asukkaat ikäryhmittäin yhteensä, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
0–17-vuotiaat	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	
18–64-vuotiaat	84,3	87,9	84,3	73,3	81,4	84,5	83,0	
65 vuotta täyttäneet	15,2	12,1	15,7	26,7	18,6	15,5	16,8	
6.2 Asumisyksiköiden lyhytaikaiset asukkaat	11	2	2	12	41	0	68	Vantaa: sisältyvät jo lukuun 89 kohdassa 6.1
Palveluasumisen lyhytaikaisten asukkaiden osuus kaikista asukkaista, %	2,9	2,0	2,2	11,4	34,7	0,0	7,8	
6.3 Vaikeavammaisten palveluasumisen asumisyksiköiden nettokustannukset, €	18 388 502	5 402 244	3 954 263	3 694 682	5 382 154	3 193 969	40 015 814	
Palveluasumisen asumisyksiköiden nettokustannusten osuus VpL-nettokustannuksista, %	32,1	26,2	21,4	30,5	31,0	28,6	29,2	
Nettokustannukset € / palveluasumisen asumisyksikön asukas	48 137,4	54 568,1	44 429,9	35 187,4	45 611,5	38 023,4	45 628,1	

UUODEN 2011 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
6.4 Asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös palveluasumisesta yksittäiseen asuntoon	221	78	46	61	90	87	583	
6.4.1 Palveluasumista yksittäiseen asuntoon kotihoidon tuella saavat	0	0	29	45	24	102	200	
6.4.1.1 Palveluasumista oman kotihoidon tuella saavat	-	0	18	45	..	66	129	
6.4.1.2 Palveluasumista ostetun kotihoidon tuella saavat	-	0	11	-	24	36	71	
Kotihoidon tuella palveluasumista saavien osuus päätöksen palveluasumisesta yksittäiseen asuntoon omaavista, %	0,0	0,0	63,0	73,8	26,7	117,2	34,3	
6.5 Nettokustannukset ostetun kotihoidon tuella yksittäiseen asuntoon toteutettavasta palveluasumisesta, €	-	-	..	-	603 443	869 204	1 472 647	Vantaa: sisältyvät kohtaan 6.3
Nettokustannukset ostetun kotihoidon tuella yksittäiseen asuntoon toteutettavasta palveluasumisesta € / asiakas	0,0	0,0	0,0	0,0	25 143,5	24 144,6	20 741,5	
6.6 Asumisyksiköiden ja yksittäiseen asuntoon toteuttavan palveluasumisen asiakkaat yhteensä	603	177	135	166	208	171	1 460	
Asumisyksikössä asuvat asiakkaat, %	63,3	55,9	65,9	63,3	56,7	49,1	60,1	
7 VAIKEAVAMMAISTEN PÄIVÄTOIMINTA UUODEN AIKANA								
7.1 Päivätoiminnan asiakkaat yhteensä	182	108	30	30	42	50	442	
Päivätoiminnan asiakkaiden osuus kaikista VpL-asiakkaista, %	1,5	2,7	0,6	0,7	0,6	1,8	1,3	
Päivätoiminnan asiakkaiden osuus väestöstä, %	0,03	0,04	0,01	0,02	0,02	0,03	0,03	
7.2 Päivätoiminnan nettokustannukset	1 251 641	612 156	135 009	127 577	296 321	95 965	2 518 669	
Päivätoiminnan nettokustannusten osuus VpL-nettokustannuksista, %	2,2	3,0	0,7	1,1	1,7	0,9	1,8	
Nettokustannukset € / päivätoiminnan asiakas	6 877,1	5 668,1	4 500,3	4 252,6	7 055,3	1 919,3	5 698,3	
8 HENKILÖKOHTAINEN APU UUODEN AIKANA								
8.1 Asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös henkilökohtaisesta avusta	1 226	420	417	312	451	431	3 257	
8.1.1 0–17-vuotiaat	27	17	26	11	10	29	120	
8.1.2 18–64-vuotiaat	892	339	301	234	234	306	2 306	
8.1.3 65 vuotta täyttäneet	307	64	90	67	52	96	676	
Henkilökohtaisen avun asiakkaiden osuus kaikista VpL-asiakkaista, %	10,2	10,5	8,8	6,8	6,4	15,3	9,3	
Henkilökohtaisen avun asiakkaiden osuus väestöstä, %	0,21	0,17	0,21	0,17	0,21	0,30	0,21	
Henkilökohtaisen avun asiakkaat ikäryhmittäin yhteensä, %	100,0	100,0	100,0	100,0	65,6	100,0	95,2	
0–17-vuotiaat	2,2	4,0	6,2	3,5	2,2	6,7	3,7	
18–64-vuotiaat	72,8	80,7	72,2	75,0	51,9	71,0	70,8	
65 vuotta täyttäneet	25,0	15,2	21,6	21,5	11,5	22,3	20,8	

UUODEN 2011 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
8.2 Henkilökohtaisen avun asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös palveluasumisesta yksittäiseen asuntoon sisältäen henkilökohtaisen avun tuen	181	68	38	33	..	72	392	
Yksittäiseen asuntoon järjestyn palveluasumisen asiakkaiden osuus henkilökohtaisen avun asiakkaista, %	14,8	16,2	9,1	10,6	0,0	16,7	14,0	
Yksittäiseen asuntoon järjestyn asiakkaiden osuus palveluasumista yksittäiseen asuntoon saavista asiakkaista,	81,9	87,2	82,6	0,0	0,0	82,8	75,1	
8.3 Kokonaan kielteisen päätöksen saaneet asiakkaat	39	22	7	8	30	31	137	
Kokonaan kielteisen päätöksen saaneiden osuus henkilökohtaisen avun asiakkaista, joilla päätös	3,1	5,0	1,7	2,5	6,2	6,7	4,0	
8.4 Eri järjestämistapoja sisältävät päätökset henkilökohtaisesta avusta yhteensä	1 351	460	417	317	451	431	3 427	
8.4.1 Palvelussa asiakas työnantajana	802	361	417	311	296	230	2 417	
8.4.2 Palveluseteli, jolla asiakas hankkii palvelun	56	54	-	0	-	-	110	
8.4.3 Palvelut hankitaan ostopalveluna	493	45	-	6	155	138	837	
8.4.4 Palvelut omana toimintana (avustaja kunnan työntekijä)	-	0	-	0	-	63	63	
Henkilökohtainen apu järjestämistavoittain yhteensä, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Palvelussa asiakas työnantajana	59,4	78,5	100,0	98,1	65,6	53,4	70,5	
Palveluseteli, jolla asiakas hankkii palvelun	4,1	11,7	0,0	0,0	0,0	0,0	3,2	
Palvelut hankitaan ostopalveluna	36,5	9,8	0,0	1,9	34,4	32,0	24,4	
Palvelut omana toimintana (avustaja kunnan työntekijä)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	14,6	1,8	
8.5 Eri tuntimääriä sisältävät päätökset henkilökohtaisesta avusta yhteensä	1 491	460	0	321	314	431	3 017	Tampere: Luvut eivät täsmää asiakasmäärän kanssa.
8.5.1 Korkeintaan 20 h / viikko	1 032	271	..	262	234	321	2 120	
8.5.2 21–30 h / viikko	167	49	..	19	26	27	288	
8.5.3 31–40 h / viikko	133	85	..	28	26	36	308	
8.5.4 Yli 40 h / viikko	159	55	..	12	28	47	301	
Henkilökohtaisen avun päätökset tuntimäärittäin yhteensä, %	100,0	100,0	0,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Korkeintaan 20 h / viikko	69,2	58,9	0,0	81,6	74,5	74,5	70,3	
21–30 h / viikko	11,2	10,7	0,0	5,9	8,3	6,3	9,5	
31–40 h / viikko	8,9	18,5	0,0	8,7	8,3	8,4	10,2	
Yli 40 h / viikko	10,7	12,0	0,0	3,7	8,9	10,9	10,0	
8.6 Henkilökohtaisen avun nettokustannukset, €	16 989 867	5 833 441	4 362 103	2 119 803	3 498 090	4 065 543	36 868 847	Tampere: taloudellien tuki + ostopalvelu
Henkilökohtaisen avun nettokustannusten osuus VpL-nettokustannuksista, %	29,7	28,3	23,6	17,5	20,1	36,5	26,9	
Nettokustannukset € / henkilökohtaisen avun asiakas	13 858,0	13 889,1	10 460,7	6 794,2	7 756,3	9 432,8	11 319,9	
9 VAMMAISPALVELULAIN MUKAISET PALVELUSUUNNITELMAT UUODEN AIKANA								
9.1 VpL-palvelusuunnitelmat vuoden aikana	691	1 022	304	267	134	924	3 342	

UUODEN 2011 TIEDOT	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO	HUOMAUTUKSET
10 MUUT VAMMAISPALVELULAIN MUKAISET PALVELUT UUODEN AIKANA								
10.1 Lyhytaikaisen avustajapalvelun ja näkövammaisten opaspalvelun asiakkaat	-	-	-	-	362	-	362	
10.2 Lyhytaikaisen avustajapalvelun ja näkövammaisten opaspalvelun kustannukset	-	-	-	-	143 483	-	143 483	
Avustaja- ja opaspalvelun kustannukset € / asiakas	0,0	0,0	0,0	0,0	396,4	0,0	396,4	
10.3 Muiden VpL-palvelujen nettokustannukset yhteensä, €	1 319 371	625 449	509 966	216 609	228 168	262 353	3 161 916	Oulu: Oma avustajapalvelu (kp 3202), autoavustukset.
Muiden palvelujen nettokustannusten osuus VpL-nettokustannuksista, %	2,3	3,0	2,8	1,8	1,3	2,4	2,3	
10.4. VpL-palvelut ja -tukitoimet, jotka muodostavat muiden VpL-palvelujen nettokustannukset kohdassa 10.3.								
10.4.1 Helsinki	Sopeutumisvalmennus, saattajapalvelut, harkinnanvaraiset apuvälineet ja laitteet, erityisvaatetus ja muu taloudellinen tuki.							
10.4.2 Espoo								
10.4.3 Vantaa	Sopeutumisvalmennus, liikkumisvälineet, erityisvaatteet, muut vammaisavustukset							
10.4.4 Turku	Sopeutumisvalmennus; harkinnanvaraiset välineet ja laitteet; vaatetus- ja erityisravintokustannukset; avustajakeskuksen avustus.							
10.4.5 Tampere	päivittäisen toiminnan apuvälineet, sopeutumisvalmennus, erityisravinto- ja vaatekustannukset, muut tukitoimet,							
10.4.6 Oulu								
MUITA VAMMAISPALVELUJA KOSKEVIA TIETOJA								
11 KUNTAAN JA KUNNASTA POIS KOTIKUNTALAIN SEKÄ SHL:N MUUTOSTEN (1.1.2011) NOJALLA MUUTTANEET VPL-ASIAKKAAT UUODEN AIKANA								
11.1. Kuntaan muuttaneiden VpL-asiakkaiden määrä	1	0	1	3	4	4	0	
11.2. Kunnasta muuttaneiden VpL-asiakkaiden määrä	2	0	2	2	1	0	7	
Erotus kuntaan muuttaneet – kunnasta muuttaneet	-1	0	-1	1	3	4	6	

Liite 3:

Taulukko 1. Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien asiakkaat ja kustannukset 2007–2011

		HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
Väestö yhteensä 31.12.	2007	568 531	0,7	238 047	1,3	192 522	1,5	175 286	0,0	207 866	0,7	131 585	1,1	1 513 837	0,8
	2008	574 564	1,1	241 565	1,5	195 419	1,5	175 582	0,2	209 547	0,8	133 550	1,5	1 530 227	1,1
	2009	583 350	1,5	244 330	1,1	197 636	1,1	176 087	0,3	211 507	0,9	139 133	4,2	1 552 043	1,4
	2010	588 549	0,9	247 970	1,5	200 055	1,2	177 326	0,7	213 217	0,8	141 671	1,8	1 568 788	1,1
	2011	595 384	1,2	252 439	1,8	203 001	1,5	178 630	0,7	215 168	0,9	143 909	1,6	1 588 531	1,3
Vammaispalvelujen asiakkaat ja kustannukset 2007–2011															
VpL:n mukaista palvelua tai taloudellista tukea saaneet asiakkaat	2007	11 675	-4,2	3 424	3,5	4 133	2,4	4 318	8,4	7 446	-1,0	2 684	19,3	33 680	1,2
	2008	11 345	-2,8	3 888	13,6	4 577	10,7	4 749	10,0	7 130	-4,2	2 567	-4,4	34 256	1,7
	2009	11 557	1,9	3 786	-2,6	4 508	-1,5	4 849	2,1	7 108	-0,3	2 778	8,2	34 586	1,0
	2010	11 714	1,4	3 857	1,9	4 658	3,3	5 073	4,6	7 217	1,5	2 734	-1,6	35 253	1,9
	2011	12 017	2,6	3 996	3,6	4 745	1,9	4 562	-10,1	7 035	-2,5	2 817	3,0	35 172	-0,2
Muutos 2007–2011, %		2,9		16,7		14,8		5,7		-5,5		5,0		4,4	
VpL:n mukaista palvelua tai taloudellista tukea saaneiden %-osuus väestöstä	2007	2,05	-4,8	1,44	2,2	2,15	0,9	2,46	8,4	3,58	-1,7	2,04	18,0	2,22	0,3
	2008	1,97	-3,8	1,61	11,9	2,34	9,1	2,70	9,8	3,40	-5,0	1,92	-5,8	2,24	0,6
	2009	1,98	0,3	1,55	-3,7	2,28	-2,6	2,75	1,8	3,36	-1,2	2,00	3,9	2,23	-0,5
	2010	1,99	0,5	1,56	0,4	2,33	2,1	2,86	3,9	3,38	0,7	1,93	-3,3	2,25	0,8
	2011	2,02	1,4	1,58	1,8	2,34	0,4	2,55	-10,7	3,27	-3,4	1,96	1,4	2,21	-1,5
VpL:n mukaisten palvelujen nettokustannukset	2007	38 472 519	4,8	14 345 775	10,4	13 991 224	6,8	8 564 240	7,2	14 771 102	4,5	6 096 766	16,5	96 241 626	6,8
	2008	43 004 417	11,8	17 146 125	19,5	16 388 989	17,1	9 858 492	15,1	15 792 958	6,9	7 669 652	25,8	109 860 633	14,2
	2009	48 352 963	12,4	17 867 079	4,2	17 518 226	6,9	10 838 475	9,9	17 379 797	10,0	9 019 591	17,6	120 976 131	10,1
	2010	53 029 895	9,7	19 353 423	8,3	18 023 162	2,9	11 783 087	8,7	17 030 526	-2,0	10 285 843	14,0	129 505 936	7,1
	2011	57 245 490	7,9	20 589 151	6,4	18 516 459	2,7	12 097 264	2,7	17 368 378	2,0	11 150 784	8,4	136 967 526	5,8
Muutos 2007–2011, %		48,8		43,5		32,3		41,3		17,6		82,9		42,3	
Vammaispalvelujen kokonaiskustannukset euroa / asiakas	2007	3 295	9,4	4 190	6,7	3 385	4,3	1 983	-1,1	1 984	5,5	2 272	-2,4	2 858	5,5
	2008	3 791	15,0	4 410	5,3	3 581	5,8	2 076	4,7	2 215	11,7	2 988	31,5	3 207	12,2
	2009	4 184	10,4	4 719	7,0	3 886	8,5	2 235	7,7	2 445	10,4	3 247	8,7	3 498	9,1
	2010	4 527	8,2	5 018	6,3	3 869	-0,4	2 323	3,9	2 360	-3,5	3 762	15,9	3 674	5,0
	2011	4 764	5,2	5 152	2,7	3 902	0,9	2 652	14,2	2 469	4,6	3 958	5,2	3 894	6,0
Muutos 2007–2011, %		44,6		23,0		15,3		33,7		24,5		74,3		36,3	
Vammaispalvelujen kokonaiskustannukset euroa / väestö	2007	68	4,1	60	9,0	73	5,2	49	7,2	71	3,8	46	15,2	64	5,9
	2008	75	10,6	71	17,8	84	15,4	56	14,9	75	6,1	57	23,9	72	12,9
	2009	83	10,7	73	3,0	89	5,7	62	9,6	82	9,0	65	12,9	78	8,6
	2010	90	8,7	78	6,7	90	1,6	66	8,0	80	-2,8	73	12,0	83	5,9
	2011	96	6,7	82	4,502	91	1,2	68	1,9	81	1,1	77	6,7	86	4,4
Muutos 2007–2011, %		42,1		35,3		25,5		38,6		13,6		67,2		35,6	
Vammaisten subjektiivisten palvelujen nettokustannukset (ks. määritelmät)	2007	29 244 932	8,1	10 994 301	7,1	10 059 763	7,7	7 617 097	11,0	12 301 567	4,9	4 284 538	16,1	74 502 198	8,1
	2008	33 122 934	13,3	12 710 810	15,6	11 564 929	15,0	8 761 764	15,0	13 228 934	7,5	5 365 884	25,2	84 755 255	13,8
	2009	38 141 047	15,1	13 569 216	6,8	12 840 994	11,0	9 507 978	8,5	14 431 228	9,1	6 356 824	18,5	94 847 287	11,9
	2010	51 595 972	35,3	18 712 302	37,9	17 679 526	37,7	11 599 478	22,0	16 773 587	16,2	10 031 875	57,8	126 392 740	33,3
	2011	55 926 119	8,4	19 963 702	6,7	18 006 494	1,8	11 880 655	2,4	17 140 210	2,2	10 888 431	8,5	133 805 611	5,9
Vammaisten subjektiivisten palvelujen kustannusten %-osuus kokonaiskustannuksista	2007	76,0	3,1	76,6	-3,0	71,9	0,9	88,9	3,5	83,3	0,3	70,3	-0,4	77,4	1,2
	2008	77,0	1,3	74,1	-3,3	70,6	-1,9	88,9	-0,1	83,8	0,6	70,0	-0,4	77,1	-0,3
	2009	78,9	2,4	75,9	2,4	73,3	3,9	87,7	-1,3	83,0	-0,9	70,5	0,7	78,4	1,6
	2010	97,3	23,3	96,7	27,3	98,1	33,8	98,4	12,2	98,5	18,6	97,5	38,4	97,6	24,5
	2011	97,7	0,4	97,0	0,3	97,2	-0,9	98,2	-0,2	98,7	0,2	97,6	0,1	97,7	0,1
Määrärahasidonnaisten palvelujen kustannukset (kokonaiskust. – subjektiiviset kust.)	2007	9 227 587	-4,3	3 351 474	22,7	3 931 461	4,5	947 143	-15,9	2 469 535	2,8	1 812 228	17,5	21 739 428	2,5
	2008	9 881 483	7,1	4 435 315	32,3	4 824 060	22,7	1 096 728	15,8	2 564 024	3,8	2 303 767	27,1	25 105 377	15,5
	2009	10 211 916	3,3	4 297 864	-3,1	4 677 232	-3,0	1 330 497	21,3	2 948 569	15,0	2 662 767	15,6	26 128 844	4,1
	2010	1 433 923	-86,0	641 122	-85,1	343 637	-92,7	183 609	-86,2	256 939	-91,3	253 968	-90,5	3 113 197	-88,1
	2011	1 319 371	-8,0	625 449	-2,4	509 966	48,4	216 609	18,0	228 168	-11,2	262 353	3,3	3 161 916	1,6
Määrärahasidonnaisten palvelujen %-osuus VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien kokonaiskustannuksista	2007	24,0	-8,7	23,4	11,1	28,1	-2,2	11,1	-21,5	16,7	-1,7	29,7	0,9	22,6	-4,0
	2008	23,0	-4,2	25,9	10,7	29,4	4,8	11,1	0,6	16,2	-2,9	30,0	1,1	22,9	1,2
	2009	21,1	-8,1	24,1	-7,0	26,7	-9,3	12,3	10,3	17,0	4,5	29,5	-1,7	21,6	-5,5
	2010	2,7	-87,2	3,3	-86,2	1,9	-92,9	1,6	-87,3	1,5	-91,1	2,5	-91,6	2,4	-88,9
	2011	2,3	-14,8	3,0	-8,3	2,8	44,4	1,8	14,9	1,3	-12,9	2,4	-4,7	2,3	-4,0

		HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
Vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen asiakkaat, matkat ja kustannukset 2007–2011															
Asiakkaat, joilla on vuoden aikana voimassa päätös VpL:n mukaisesta kuljetuspalvelusta	2007	10 797	-4,5	3 266	3,7	4 540	18,9	3 959	8,6	6 933	-4,6	2 362	11,3	31 857	1,7
	2008	10 516	-2,6	3 393	3,9	4 451	-2,0	4 383	10,7	6 805	-1,8	2 244	-5,0	31 792	-0,2
	2009	10 668	1,4	3 593	5,9	4 464	0,3	4 462	1,8	6 525	-4,1	2 526	12,6	32 238	1,4
	2010	10 831	1,5	3 791	5,5	4 577	2,5	4 627	3,7	6 815	4,4	2 602	3,0	33 243	3,1
	2011	11 197	3,4	3 566	-5,9	4 687	2,4	4 277	-7,6	6 158	-9,6	2 548	-2,1	32 433	-2,4
Muutos 2007–2011, %		3,7		9,2		3,2		8,0		-11,2		7,9		1,8	
VpL-kuljetuspalvelu-päätöksen omaavien asiakkaiden %-osuus kaikista VpL:n asiakkaista	2007	92,5	-0,4	95,4	0,2	109,8	16,1	91,7	0,2	93,1	-3,7	88,0	-6,7	94,6	0,5
	2008	92,7	0,2	87,3	-8,5	97,2	-11,5	92,3	0,7	95,4	2,5	87,4	-0,7	92,8	-1,9
	2009	92,3	-0,4	94,9	8,7	99,0	1,8	92,0	-0,3	91,8	-3,8	90,9	4,0	93,2	0,4
	2010	92,5	0,2	98,3	3,6	98,3	-0,8	91,2	-0,9	94,4	2,9	95,2	4,7	94,3	1,2
	2011	93,2	0,8	89,2	-9,2	98,8	0,5	93,8	2,8	87,5	-7,3	90,5	-5,0	92,2	-2,2
VpL-kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat	2007	9 933	-4,5	2 879	3,6	3 814	4,9	3 342	7,2	5 417	0,3	1 831	7,5	27 216	0,7
	2008	7 456	-24,9	2 933	1,9	3 697	-3,1	3 733	11,7	5 236	-3,3	1 945	6,2	25 000	-8,1
	2009	7 108	-4,7	2 626	-10,5	3 605	-2,5	3 889	4,2	4 821	-7,9	2 106	8,3	24 155	-3,4
	2010	7 628	7,3	2 872	9,4	3 696	2,5	3 927	1,0	4 498	-6,7	2 074	-1,5	24 695	2,2
	2011	6 978	-8,5	2 877	0,2	3 671	-0,7	3 648	-7,1	4 296	-4,5	2 548	22,9	24 018	-2,7
Muutos 2007–2011, %		-29,7		-0,1		-3,7		9,2		-20,7		39,2		-11,8	
VpL-kuljetuspalveluja käyttäneiden asiakkaiden %-osuus kaikista VpL:n asiakkaista	2007	85,1	-0,4	84,1	0,1	92,3	2,4	77,4	-1,1	72,8	1,3	68,2	-9,9	80,8	-0,5
	2008	65,7	-22,8	75,4	-10,3	80,8	-12,5	78,6	1,6	73,4	0,9	75,8	11,1	73,0	-9,7
	2009	61,5	-6,4	69,4	-8,1	80,0	-1,0	80,2	2,0	67,8	-7,6	75,8	0,1	69,8	-4,3
	2010	65,1	5,9	74,5	7,4	79,3	-0,8	77,4	-3,5	62,3	-8,1	75,9	0,1	70,1	0,3
	2011	58,1	-10,8	72,0	-3,3	77,4	-2,5	80,0	3,3	61,1	-2,0	90,5	19,2	68,3	-2,5
VpL-kuljetuspalveluja käyttäneiden asiakkaiden %-osuus väestöstä	2007	1,75	-5,2	1,21	2,2	1,98	3,3	1,91	7,3	2,61	-0,4	1,39	6,4	1,80	-0,2
	2008	1,30	-25,7	1,21	0,4	1,89	-4,5	2,13	11,5	2,50	-4,1	1,46	4,7	1,63	-9,1
	2009	1,22	-6,1	1,07	-11,5	1,82	-3,6	2,21	3,9	2,28	-8,8	1,51	3,9	1,56	-4,7
	2010	1,30	6,4	1,16	7,8	1,85	1,3	2,21	0,3	2,11	-7,4	1,46	-3,3	1,57	1,1
	2011	1,17	-9,6	1,14	-1,6	1,81	-2,1	2,04	-7,8	2,00	-5,4	1,77	20,9	1,51	-4,0
VpL-kuljetuspalveluja käyttäneistä asiakkaista työ- ja opiskelumatkoja käyttäneiden määrä	2007	490	2,1	..	0,0	146	17,7	118	38,8	152	8,6	70	0,0	976	-11,0
	2008	476	-2,9	197	0,0	150	2,7	132	11,9	172	13,2	90	28,6	1 217	24,7
	2009	487	2,3	182	-7,6	146	-2,7	81	-38,6	198	15,1	105	16,7	1 199	-1,5
	2010	495	1,6	246	35,2	148	1,4	113	39,5	188	-5,1	87	-17,1	1 277	6,5
	2011	506	2,2	248	0,8	146	-1,4	117	3,5	286	52,1	109	25,3	1 412	10,6
Muutos 2007–2011, %		3,3		0,0		0,0		-0,8		88,2		55,7		44,7	
VpL-kuljetuspalveluja käyttäneistä asiakkaista työ- ja opiskelumatkoja käyttäneiden %-osuus	2007	4,9	6,9	..	0,0	3,8	12,3	3,5	29,5	2,8	8,2	3,8	-7,0	3,6	-11,6
	2008	6,4	29,4	6,7	0,0	4,1	6,0	3,5	0,1	3,3	17,1	4,6	21,0	4,9	35,7
	2009	6,9	7,3	6,9	3,2	4,0	-0,2	2,1	-41,1	4,1	25,0	5,0	7,7	5,0	2,0
	2010	6,5	-5,3	8,6	23,6	4,0	-1,1	2,9	38,2	4,2	1,8	4,2	-15,9	5,2	4,2
	2011	7,3	11,7	8,6	0,6	4,0	-0,7	3,2	11,5	6,7	59,3	4,3	2,0	5,9	13,7
Yhdensuuntaiset VpL-matkat	2007	538 519	2,4	248 680	5,2	322 016	0,9	264 243	4,5	348 133	-4,0	119 119	5,7	1 840 710	1,7
	2008	519 222	-3,6	271 423	9,1	321 717	-0,1	284 882	7,8	339 803	-2,4	128 131	7,6	1 865 178	1,3
	2009	528 701	1,8	257 580	-5,1	314 485	-2,2	298 494	4,8	314 953	-7,3	149 464	16,6	1 863 677	-0,1
	2010	520 491	-1,6	257 895	0,1	331 424	5,4	308 106	3,2	297 290	-5,6	138 324	-7,5	1 853 530	-0,5
	2011	572 489	10,0	268 266	4,0	335 104	1,1	294 674	-4,4	301 873	1,5	136 652	-1,2	1 909 058	3,0
Muutos 2007–2011, %		6,3		7,9		4,1		11,5		-13,3		14,7		3,7	
VpL-matkat / matkoja käyttänyt asiakas / kk	2007	4,5	7,2	7,2	1,5	7,0	-3,8	6,6	-2,6	5,4	-4,3	5,4	-1,7	5,6	1,0
	2008	5,8	28,4	7,7	7,1	7,3	3,1	6,4	-3,5	5,4	1,0	5,5	1,3	6,2	10,3
	2009	6,2	6,8	8,2	6,0	7,3	0,2	6,4	0,6	5,4	0,7	5,9	7,7	6,4	3,4
	2010	5,7	-8,3	7,5	-8,5	7,5	2,8	6,5	2,2	5,5	1,2	5,6	-6,0	6,3	-2,7
	2011	6,8	20,2	7,8	3,8	7,6	1,8	6,7	3,0	5,9	6,3	4,5	-19,6	6,6	5,9
Myönnettyjen VpL-kuljetuspalvelujen nettokustannukset	2007	13 967 452	7,3	6 519 397	4,7	7 061 098	6,5	4 396 467	6,8	5 986 505	2,8	1 974 763	13,8	39 905 682	6,3
	2008	15 431 524	10,5	7 510 670	15,2	7 900 542	11,9	4 856 418	10,5	6 630 455	10,8	2 308 956	16,9	44 638 565	11,9
	2009	16 474 807	6,8	7 299 880	-2,8	8 155 115	3,2	5 209 501	7,3	6 539 789	-1,4	2 668 199	15,6	46 347 292	3,8
	2010	17 238 838	4,6	7 509 359	2,9	8 940 087	9,6	5 761 554	10,6	6 455 226	-1,3	2 958 444	10,9	48 863 508	5,4
	2011	18 133 231	5,2	7 813 991	4,1	9 038 094	1,1	5 702 676	-1,0	6 603 631	2,3	3 195 415	8,0	50 487 038	3,3
Muutos 2007–2011, %		29,8		19,9		28,0		29,7		10,3		61,8		26,5	
VpL-kuljetuspalvelujen kustannusten %-osuus vammaispalvelujen kokonaiskustannuksista	2007	36,3	2,4	45,4	-5,2	50,5	-0,2	51,3	-0,4	40,5	-1,6	32,4	-2,3	41,5	-0,4
	2008	35,9	-1,2	43,8	-3,6	48,2	-4,5	49,3	-4,0	42,0	3,6	30,1	-7,1	40,6	-2,0
	2009	34,1	-5,0	40,9	-6,7	46,6	-3,4	48,1	-2,4	37,6	-10,4	29,6	-1,7	38,3	-5,7
	2010	32,5	-4,6	38,8	-5,0	49,6	6,6	48,9	1,7	37,9	0,7	28,8	-2,8	37,7	-1,5
	2011	31,7	-2,6	37,95	-2,2	48,8	-1,6	47,1	-3,6	38,0	0,3	28,7	-0,4	36,9	-2,3
VpL-kuljetuspalvelujen kustannukset euroa / asiakas (palvelua käyttänyt)	2007	1 406	12,4	2 264	1,1	1 851	1,6	1 316	-0,4	1 105	2,5	1 079	5,9	1 466	5,6
	2008	2 070	47,2	2 561	13,1	2 137	15,4	1 301	-1,1	1 266	14,6	1 187	10,1	1 786	21,8
	2009	2 318	12,0	2 780	8,6	2 262	5,9	1 340	3,0	1 357	7,1	1 267	6,7	1 919	7,5
	2010	2 260	-2,5	2 615	-5,9	2 419	6,9	1 467	9,5	1 435	5,8	1 426	12,6	1 979	3,1
	2011	2 599	15,0	2 716	3,9	2 462	1,8	1 563	6,5	1 537	7,1	1 254	-12,1	2 102	6,2
Muutos 2007–2011, %		84,8		19,9		33,0		18,8		39,1		16,3		43,4	
VpL-kuljetuspalvelujen kustannukset euroa / väestö	2007	24,6	6,6	27,4	3,4	36,7	5,0	25,1	6,8	28,8	2,0	15,0	12,6	26,4	5,4
	2008	26,9	9,3	31,1	13,5	40,4	10,2	27,7	10,3	31,6	9,9	17,3	15,2	29,2	10,7
	2009	28,2	5,2	29,9	-3,9	41,3	2,1	29,6	7,0	30,9	-2,3	19,2	10,9	29,9	2,4
	2010	29,3	3,7	30,3	1,4	44,7	8,3	32,5	9,8	30,3	-2,1	20,9	8,9	31,1	4,3
	2011	30,5	4,0	31,0	2,2	44,5	-0,4	31,9	-1,7	30,7	1,4	22,2	6,3	31,8	2,0
Muutos 2007–2011, %		24,0		13,0		21,4		27,3		6,6		48,0		20,6	
Keskimääräinen VpL-matkan hinta (nettokustannukset)	2007	25,9	4,8	26,2	-0,4	21,9	5,6	16,6	2,2	17,2	7,1	16,6	7,7	21,7	4,5
	2008	29,7	14,6	27,7	5,6	24,6	12,0	17,0	2,5	19,5	13,5	18,0	8,7	23,9	10,4
	2009	31,2	4,8	28,3	2,4	25,9	5,6	17,5	2,4	20,8	6,4	17,9	-0,9	24,9	3,9
	2010	32,0	2,8	28,6	1,0	27,0	4,0	18,7	7,1	21,5	3,4	21,4	19,8	26,0	4,3
	2011	30,6	-4,5	28,6	-0,2	27,0	0,0	19,4	3,5	21,9	1,9	23,4	9,3	26,0	0,4
Muutos 2007–2011, %		18,0		9,0		23,0		16,3		27,2		41,1		20,1	

		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %	
Sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalvelujen asiakkaat, matkat ja kustannukset 2007–2011															
Asiakkaat, joilla on vuoden aikana voimassa päätös SHL:n mukaisesta kuljetuspalvelusta	2007	2 463	30,6	944	0,0	845	16,9	501	24,0	..	0,0	385	7,2	5 138	52,4
	2008	3 379	37,2	1 107	17,3	862	2,0	424	-15,4	613	0,0	409	6,2	6 794	32,2
	2009	4 145	22,7	1 209	9,2	844	-2,1	339	-20,0	716	16,8	438	7,1	7 691	13,2
	2010	4 760	14,8	1 231	1,8	734	-13,0	325	-4,1	563	-21,4	438	0,0	8 051	4,7
	2011	5 361	12,6	1 212	-1,5	1 164	58,6	512	57,5	641	13,9	488	11,4	9 378	16,5
Muutos 2007–2011, %		117,7		28,4		37,8		2,2		0,0		26,8		82,5	
SHL-kuljetuspalveluasiakkaiden %-osuus väestöstä	2007	0,43	29,7	0,40	0,0	0,44	15,2	0,29	24,1	..		0,29	6,1	..	
	2008	0,59	35,7	0,46	15,6	0,44	0,5	0,24	-15,5	0,29		0,31	4,7	0,44	
	2009	0,71	20,8	0,49	8,0	0,43	-3,2	0,19	-20,3	0,34	15,7	0,31	2,8	0,50	11,6
	2010	0,81	13,8	0,50	0,3	0,37	-14,1	0,18	-4,8	0,26	-22,0	0,31	-1,8	0,51	3,6
	2011	0,90	11,3	0,48	-3,3	0,57	56,3	0,29	56,4	0,30	12,8	0,34	9,7	0,59	15,0
SHL-kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat	2007	2 463	30,6	593	3,5	761	5,3	501	24,0	338		385	11,6	5 041	28,2
	2008	3 379	37,2	711	19,9	774	1,7	424	-15,4	521	54,1	409	6,2	6 218	23,3
	2009	4 145	22,7	726	2,1	771	-0,4	339	-20,0	593	13,8	438	7,1	7 012	12,8
	2010	4 760	14,8	775	6,7	656	-14,9	325	-4,1	437	-26,3	438	0,0	7 391	5,4
	2011	5 361	12,6	857	10,6	668	1,8	512	57,5	509	16,5	488	11,4	8 395	13,6
Muutos 2007–2011, %		117,7		44,5		-12,2		2,2		50,6		26,8		66,5	
Yhdensuuntaiset SHL-matkat	2007	52 491	138,7	20 793	13,0	27 472	-6,9	17 472	2,4			5 563	-0,2	123 791	33,8
	2008	76 090	45,0	26 262	26,3	29 221	6,4	18 130	3,8	17 818		7 964	43,2	175 485	41,8
	2009	90 172	18,5	32 398	23,4	29 596	1,3	14 182	-21,8	22 707	27,4	9 035	13,4	198 090	12,9
	2010	106 946	18,6	27 446	-15,3	26 341	-11,0	12 738	-10,2	15 604	-31,3	7 907	-12,5	196 982	-0,6
	2011	121 728	13,8	34 613	26,1	27 821	5,6	19 313	51,6	18 890	21,1	6 878	-13,0	229 243	16,4
Muutos 2007–2011, %		131,9		66,5		1,3		10,5		0,0		23,6		85,2	
SHL-kuljetuspalvelujen nettokustannukset	2007	1 548 373	27,1	557 463	48,4	360 118	10,4	155 670	3,6	119 257		77 567	11,3	2 818 448	31,7
	2008	1 225 474	-20,9	510 010	-8,5	347 597	-3,5	164 979	6,0	235 488	97,5	116 431	50,1	2 599 978	-7,8
	2009	1 863 411	52,1	507 995	-0,4	355 551	2,3	131 514	-20,3	343 805	46,0	135 532	16,4	3 337 809	28,4
	2010	2 105 756	13,0	343 753	-32,3	317 177	-10,8	119 271	-9,3	255 015	-25,8	166 053	22,5	3 307 025	-0,9
	2011	3 234 401	53,6	448 277	30,4	360 418	13,6	170 712	43,1	282 124	10,6	160 808	-3,2	4 656 740	40,8
Muutos 2007–2011, %		108,9		-19,6		0,1		9,7		136,6		107,3		65,2	
SHL-kuljetuspalvelujen kustannukset euroa / asiakas (matkoja käyttänyt)	2007	629	-2,7	940	43,4	473	4,9	311	-16,5	353		201	-0,3	559	2,7
	2008	363	-42,3	717	-23,7	449	-5,1	389	25,2	452	28,1	285	41,3	418	-25,2
	2009	450	24,0	700	-2,5	461	2,7	388	-0,3	580	28,3	309	8,7	476	13,8
	2010	442	-1,6	444	-36,6	484	4,8	367	-5,4	584	0,7	379	22,5	447	-6,0
	2011	603	36,4	523	17,9	540	11,6	333	-9,1	554	-5,0	330	-13,1	555	24,0
Muutos 2007–2011, %		-4,0		-44,4		14,0		7,3		57,1		63,6		-0,8	
		Päätökset						Päätökset				Päätökset			
SHL-kuljetuspalvelujen kustannukset euroa / väestö	2007	2,7	26,2	2,3	46,5	1,9	8,8	0,9	3,6	0,6		0,6	10,1	1,9	30,6
	2008	2,1	-21,7	2,1	-9,8	1,8	-4,9	0,9	5,8	1,1	95,9	0,9	47,9	1,7	-8,7
	2009	3,2	49,8	2,1	-1,5	1,8	1,1	0,7	-20,5	1,6	44,6	1,0	11,7	2,2	26,6
	2010	3,6	12,0	1,4	-33,3	1,6	-11,9	0,7	-9,9	1,2	-26,4	1,2	20,3	2,1	-2,0
	2011	5,4	51,8	1,8	28,1	1,8	12,0	1,0	42,1	1,3	9,6	1,1	-4,7	2,9	39,1
Muutos 2007–2011, %		99,5		-24,2		-5,1		7,6		128,5		89,6		57,5	
Keskimääräinen SHL-matkan hinta (nettokustannukset)	2007	29,5	-46,8	26,8	31,3	13,1	18,6	8,9	1,2			13,9	11,5	22,8	-1,6
	2008	16,1	-45,4	19,4	-27,6	11,9	-9,3	9,1	2,1	13,2		14,6	4,9	14,8	-34,9
	2009	20,7	28,3	15,7	-19,3	12,0	1,0	9,3	1,9	15,1	14,6	15,0	2,6	16,8	13,7
	2010	17,0	-18,0	12,5	-20,1	12,0	0,2	9,4	1,0	16,3	7,9	21,0	40,0	15,3	-9,2
	2011	23,4	37,8	13,0	3,4	13,0	7,6	8,8	-5,6	14,9	-8,6	23,4	11,3	19,6	28,4
Muutos 2007–2011, %		-20,8		-51,7		-1,2		-0,8		0,0		67,7		-13,7	
Vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut yhteensä 2007–2011															
Kuljetuspalveluja käyttäneiden asiakkaiden määrä yhteensä	2007	12 396	0,9	3 472	3,5	4 575	4,9	3 843	9,1	5 755	6,6	2 216	8,2	32 257	4,2
	2008	10 835	-12,6	3 644	5,0	4 471	-2,3	4 157	8,2	5 757	0,0	2 354	6,2	31 218	-3,2
	2009	11 253	3,9	3 352	-8,0	4 376	-2,1	4 228	1,7	5 414	-6,0	2 544	8,1	31 167	-0,2
	2010	12 388	10,1	3 647	8,8	4 352	-0,5	4 252	0,6	4 935	-8,8	2 512	-1,3	32 086	2,9
	2011	12 339	-0,4	3 734	2,4	4 339	-0,3	4 160	-2,2	4 805	-2,6	3 036	20,9	32 413	1,0
Muutos 2007–2011, %		-0,5		7,5		-5,2		8,2		-16,5		37,0		0,5	
VpL-asiakkaiden %-osuus SHL-asiakkaiden %-osuus	2011	56,6		77,0		84,6		87,7		89,4		83,9		74,1	
	2011	43,4		23,0		15,4		12,3		10,6		16,1		25,9	
Kuljetuspalvelumatkojen määrä yhteensä	2007	591 010	7,9	269 473	5,7	349 488	0,2	281 715	4,3	348 133	-4,0	124 682	5,4	1 964 501	3,3
	2008	595 312	0,7	297 685	10,5	350 938	0,4	303 012	7,6	357 621	2,7	136 095	9,2	2 040 663	3,9
	2009	618 873	4,0	289 978	-2,6	344 081	-2,0	312 676	3,2	337 660	-5,6	158 499	16,5	2 061 767	1,0
	2010	627 437	1,4	285 341	-1,6	357 765	4,0	320 844	2,6	312 894	-7,3	146 231	-7,7	2 050 512	-0,5
	2011	694 217	10,6	302 879	6,1	362 925	1,4	313 987	-2,1	320 763	2,5	143 530	-1,8	2 138 301	4,3
Muutos 2007–2011, %		17,5		12,4		3,8		11,5		-7,9		15,1		8,8	
Kuljetuspalvelujen kustannukset yhteensä	2007	15 515 825	9,0	7 076 860	7,2	7 421 216	6,7	4 552 137	6,7	6 105 762	4,8	2 052 329	13,7	42 724 129	7,7
	2008	16 656 998	7,4	8 020 680	13,3	8 248 139	11,1	5 021 397	10,3	6 865 943	12,5	2 425 387	18,2	47 238 543	10,6
	2009	18 338 218	10,1	7 807 875	-2,7	8 510 666	3,2	5 341 015	6,4	6 883 594	0,3	2 803 732	15,6	49 685 100	5,2
	2010	19 344 594	5,5	7 853 112	0,6	9 257 264	8,8	5 880 825	10,1	6 710 241	-2,5	3 124 497	11,4	52 170 533	5,0
	2011	21 367 632	10,5	8 262 268	5,2	9 398 512	1,5	5 873 388	-0,1	6 885 755	2,6	3 356 223	7,4	55 143 778	5,7
Muutos 2007–2011, %		37,7		16,8		26,6		29,0		12,8		63,5		29,1	

		HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
Palvelulinjojen kustannukset 2007–2011															
Palvelulinjojen nettokustannukset sosiaalitoimelle	2007	907 016	14,4	.	.	174 451	.	.	.	740 255	-0,4	190 290	18,4	2 012 012	18,6
	2008	841 148	-7,3	.	.	..	.	.	.	787 636	6,4	52 631	-72,3	1 681 415	-16,4
	2009	1 126 722	34,0	.	.	..	.	.	.	812 460	3,2	78 190	48,6	2 017 372	20,0
	2010	1 204 802	6,9	.	.	158 083	.	0	.	751 883	-7,5	78 639	0,6	2 193 407	8,7
	2011	0 -100,0	0,0	.	0,0	174 708	10,5	0	0,0	849 586	13,0	183 512	133,4	1 207 806	-44,9
Muutos 2007–2011, %		-100,0		0,0		0,1		0,0		14,8		-3,6		-40,0	
Palvelulinjojen nettokustannukset kunnalle yhteensä	2007	1 835 591	6,8	..	0,0	174 451	-22,1	658 400	2,0	740 255	-0,4	474 491	1,8	3 883 188	-2,0
	2008	2 055 874	12,0	0	0,0	0	-100,0	741 360	12,6	787 636	6,4	117 375	-75,3	3 702 245	-4,7
	2009	2 472 409	20,3	514 042	0,0	205 987	0,0	728 988	-1,7	812 460	3,2	174 380	48,6	4 908 266	32,6
	2010	2 564 368	3,7	216 404	-57,9	158 083	-23,3	775 157	6,3	751 883	-7,5	296 139	69,8	4 762 034	-3,0
	2011	2 780 627	8,4	336 222	55,4	174 708	10,5	823 083	6,2	849 586	13,0	367 712	24,2	5 331 938	12,0
Muutos 2007–2011, %		51,5		0,0		0,1		25,0		14,8		-22,5		37,3	
Kuljetuspalvelukeskusten toiminta 2007–2011															
Kuljetuspalvelukeskusten kautta tehdyt matkat	2007	491 418	18,9	..	0,0	0	0,0	0	0,0	349 067	9,6	122 239	22,3	962 724	-10,8
	2008	475 675	-3,2	265 817	0,0	0	0,0	0	0,0	357 621	2,5	129 412	5,9	1 228 525	27,6
	2009	481 128	1,1	0	-100,0	0	0,0	0	0,0	337 660	-5,6	141 485	9,3	960 273	-21,8
	2010	517 084	7,5	-	0,0	-	0,0	-	0,0	312 894	-7,3	132 850	-6,1	962 828	0,3
	2011	572 588	10,7	0	0,0	0	0,0	0	0,0	320 763	2,5	134 304	1,1	1 027 655	6,7
Muutos 2007–2011, %		16,5		0,0		0,0		0,0		-8,1		9,9		6,7	
Asunnon muutostöiden asiakkaita ja kustannukset 2007–2011															
Asunnon muutostöiden asiakkaat	2007	395	-5,7	228	-9,9	314	2,6	80	-16,7	347	-22,4	157	-1,3	1 521	-9,5
	2008	444	12,4	256	12,3	179	-43,0	65	-18,8	374	7,8	184	17,2	1 502	-1,2
	2009	482	8,6	275	7,4	169	-5,6	73	12,3	421	12,6	224	21,7	1 644	9,5
	2010	434	-10,0	192	-30,2	199	17,8	63	-13,7	351	-16,6	254	13,4	1 493	-9,2
	2011	386	-11,1	214	11,5	191	-4,0	62	-1,6	379	8,0	266	4,7	1 498	0,3
Muutos 2007–2011, %		-2,3		-6,1		-39,2		-22,5		9,2		69,4		-1,5	
Asunnon muutostöitä saaneiden %-osuus väestöstä	2007	0,07	-6,4	0,10	-11,0	0,16	1,1	0,05	-16,6	0,17	-22,9	0,12	-2,3	0,10	-10,2
	2008	0,08	11,2	0,11	10,6	0,09	-43,8	0,04	-18,9	0,18	6,9	0,14	15,5	0,10	-2,3
	2009	0,08	6,9	0,11	6,2	0,09	-6,6	0,04	12,0	0,20	11,5	0,16	16,9	0,11	7,9
	2010	0,07	-10,8	0,08	-31,2	0,10	16,3	0,04	-14,3	0,16	-17,3	0,18	11,4	0,10	-10,2
	2011	0,06	-12,1	0,08	9,5	0,09	-5,4	0,03	-2,3	0,18	7,0	0,18	3,1	0,09	-0,9
Asunnon muutostöiden asiakkaiden %-osuus kaikista VpL:n asiakkaita	2007	3,4	-1,6	6,7	-12,9	7,6	0,2	1,9	-23,1	4,7	-21,6	5,8	-17,2	4,5	-10,5
	2008	3,9	15,7	6,6	-1,1	3,9	-48,5	1,4	-26,1	5,2	12,6	7,2	22,5	4,4	-2,9
	2009	4,2	6,6	7,3	10,3	3,7	-4,1	1,5	10,0	5,9	12,9	8,1	12,5	4,8	8,4
	2010	3,7	-11,2	5,0	-31,5	4,3	14,0	1,2	-17,5	4,9	-17,9	9,3	15,2	4,2	-10,9
	2011	3,2	-13,3	5,4	7,6	4,0	-5,8	1,4	9,4	5,39	10,8	9,44	1,6	4,3	0,6
Asunnon muutostöiden nettokustannukset	2007	717 531	-13,2	531 976	24,5	492 722	-0,3	116 991	-12,8	773 192	12,4	174 480	-6,5	2 806 892	1,8
	2008	909 234	26,7	541 587	1,8	437 305	-11,2	110 457	-5,6	785 749	1,6	269 523	54,5	3 053 855	8,8
	2009	847 597	-6,8	461 192	-14,8	467 520	6,9	125 340	13,5	876 142	11,5	212 154	-21,3	2 989 945	-2,1
	2010	740 545	-12,6	239 405	-48,1	441 135	-5,6	125 202	-0,1	778 954	-11,1	226 816	6,9	2 552 056	-14,6
	2011	664 547	-10,3	238 528	-0,4	425 325	-3,6	77 465	-38,1	919 156	18,0	227 346	0,2	2 552 367	0,0
Muutos 2007–2011, %		-7,4		-55,2		-13,7		-33,8		18,9		30,3		-9,1	
Asunnon muutostöiden kustannusten %-osuus vammaispalvelujen kokonaiskustannuksista	2007	1,9	-17,2	3,7	12,8	3,5	-6,6	1,4	-18,7	5,2	7,6	2,9	-19,7	2,9	-4,6
	2008	2,1	13,4	3,2	-14,8	2,7	-24,2	1,1	-18,0	5,0	-5,0	3,5	22,8	2,8	-4,7
	2009	1,8	-17,1	2,6	-18,3	2,7	0,0	1,2	3,2	5,0	1,3	2,4	-33,1	2,5	-11,1
	2010	1,4	-20,3	1,2	-52,1	2,4	-8,3	1,1	-8,1	4,6	-9,3	2,2	-6,3	2,0	-20,3
	2011	1,2	-16,9	1,2	-6,3	2,3	-6,2	0,6	-39,7	5,3	15,7	2,0	-7,5	1,9	-5,4
Kustannukset euroa / asunnon muutostöiden asiakas	2007	1 817	-7,9	2 333	38,2	1 569	-2,8	1 462	4,6	2 228	44,8	1 111	-5,3	1 845	12,5
	2008	2 048	12,7	2 116	-9,3	2 443	55,7	1 699	16,2	2 101	-5,7	1 465	31,8	2 033	10,2
	2009	1 759	-14,1	1 677	-20,7	2 766	13,2	1 717	1,0	2 081	-0,9	947	-35,3	1 819	-10,5
	2010	1 706	-3,0	1 247	-25,6	2 217	-19,9	1 987	15,7	2 219	6,6	893	-5,7	1 709	-6,0
	2011	1 722	0,9	1 115	-10,6	2 227	0,5	1 249	-37,1	2 425	9,3	855	-4,3	1 704	-0,3
Muutos 2007–2011, %		-5,2		-52,2		41,9		-14,6		8,8		-23,1		-7,7	
Kustannukset euroa / asunnon muutostöiden asiakas	2007	1,3	-13,8	2,2	22,9	2,6	-1,7	0,7	-12,8	3,7	11,6	1,3	-7,5	1,9	1,0
	2008	1,6	25,4	2,2	0,3	2,2	-12,6	0,6	-5,7	3,7	0,8	2,0	52,2	2,0	7,6
	2009	1,5	-8,2	1,9	-15,8	2,4	5,7	0,7	13,1	4,1	10,5	1,5	-24,4	1,9	-3,5
	2010	1,3	-13,4	1,0	-48,9	2,2	-6,8	0,7	-0,8	3,7	-11,8	1,6	5,0	1,6	-15,6
	2011	1,1	-11,3	0,9	-2,1	2,1	-5,0	0,4	-38,6	4,3	16,9	1,6	-1,3	1,6	-1,2
Muutos 2007–2011, %		-11,6		-57,7		-18,1		-35,0		14,8		19,1		-13,3	

			Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %	Muutos, %					
		HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
Asunnon välineiden ja laitteiden asiakkaat sekä kustannukset 2007–2011															
Asunnon välineiden ja laitteiden asiakkaat	2007	573	2,0	61	0,0	72	-7,7	219	5,3	241	6,6	220	54,9	1 386	14,0
	2008	583	1,7	59	-3,3	85	18,1	228	4,1	297	23,2	186	-15,5	1 438	3,8
	2009	594	1,9	69	16,9	93	9,4	252	10,5	297	0,0	205	10,2	1 510	5,0
	2010	582	-2,0	108	56,5	71	-23,7	251	-0,4	305	2,7	188	-8,3	1 505	-0,3
	2011	611	5,0	142	31,5	77	8,5	260	3,6	347	13,8	196	4,3	1 633	8,5
Muutos 2007–2011, %		6,6		132,8		6,9		18,7		44,0		-10,9		17,8	
Asuntoon kuuluvia laitteita ja välineitä saaneiden %-osuus väestöstä	2007	0,10	1,2	0,03	0,0	0,04	-9,0	0,12	5,3	0,12	5,9	0,17	53,3	0,09	13,0
	2008	0,10	0,7	0,02	-4,7	0,04	16,3	0,13	3,9	0,14	22,2	0,14	-16,7	0,09	2,6
	2009	0,10	0,4	0,03	15,6	0,05	8,2	0,14	10,2	0,14	-0,9	0,15	5,8	0,10	3,5
	2010	0,10	-2,9	0,04	54,2	0,04	-24,6	0,14	-1,1	0,14	1,9	0,13	-9,9	0,10	-1,4
	2011	0,10	3,8	0,06	29,2	0,04	6,9	0,15	2,8	0,16	12,7	0,14	2,6	0,10	7,2
Asunnon muutostöiden asiakkaiden %-osuus kaikista VpL:n asiakkaista	2007	4,9	6,4	1,8	0,0	1,7	-9,8	5,1	-2,9	3,2	7,7	8,2	29,9	4,1	12,6
	2008	5,1	4,7	1,5	-14,8	1,9	6,6	4,8	-5,3	4,2	28,7	7,2	-11,6	4,2	2,0
	2009	5,1	0,0	1,8	20,1	2,1	11,1	5,2	8,2	4,2	0,3	7,4	1,8	4,4	4,0
	2010	5,0	-3,3	2,8	53,6	1,5	-26,1	4,9	-4,8	4,2	1,1	6,9	-6,8	4,3	-2,2
	2011	5,1	2,3	3,6	26,9	1,6	6,5	5,7	15,2	4,9	16,7	7,0	1,2	4,6	8,8
Asunnon välineiden ja laitteiden nettokustannukset	2007	432 570	12,8	73 526	0,0	80 730	-33,4	131 319	6,4	174 900	37,4	98 939	56,5	991 984	21,2
	2008	488 831	13,0	117 615	60,0	109 612	35,8	170 603	29,9	115 353	-34,0	120 891	22,2	1 122 905	13,2
	2009	560 682	14,7	52 969	-55,0	103 776	-5,3	206 371	21,0	393 707	241,3	120 339	-0,5	1 437 843	28,0
	2010	458 988	-18,1	49 549	-6,5	98 453	-5,1	191 099	-7,4	448 182	13,8	105 851	-12,0	1 352 121	-6,0
	2011	498 331	8,6	63 342	27,8	91 699	-6,9	158 452	-17,1	440 858	-1,6	110 193	4,1	1 362 875	0,8
Muutos 2007–2011, %		15,2		-13,9		13,6		20,7		152,1		11,4		37,4	
Asunnon välineiden ja laitteiden kustannusten %-osuus vammaispalvelujen kokonaiskustannuksista	2007	1,1	7,6	0,5	0,0	0,6	-37,6	1,5	-0,8	1,2	31,5	1,6	34,3	1,0	13,5
	2008	1,1	1,1	0,7	33,8	0,7	15,9	1,7	12,9	0,7	-38,3	1,6	-2,9	1,0	-0,8
	2009	1,2	2,0	0,3	-56,8	0,6	-11,4	1,9	10,0	2,3	210,1	1,3	-15,4	1,2	16,3
	2010	0,9	-25,4	0,3	-13,6	0,5	-7,8	1,6	-14,8	2,6	16,2	1,0	-22,9	1,0	-12,2
	2011	0,9	0,6	0,3	20,2	0,5	-9,3	1,3	-19,2	2,5	-3,5	1,0	-4,0	1,0	-4,7
Kustannukset euroa / asunnon välineitä ja laitteita saanut asiakas	2007	755	10,6	1 205	0,0	1 121	-27,8	600	1,0	726	28,9	450	1,0	716	6,3
	2008	838	11,1	1 993	65,4	1 290	15,0	748	24,8	388	-46,5	650	44,5	781	9,1
	2009	944	12,6	768	-61,5	1 116	-13,5	819	9,4	1 326	241,3	587	-9,7	952	21,9
	2010	789	-16,4	459	-40,2	1 387	24,3	761	-7,0	1 469	10,9	563	-4,1	898	-5,6
	2011	816	3,4	446	-2,8	1 191	-14,1	609	-20,0	1 270	-13,5	562	-0,1	835	-7,1
Muutos 2007–2011, %		8,0		-63,0		6,2		1,6		75,1		25,0		16,6	
Kustannukset euroa / väestö	2007	0,8	12,0	0,3	0,0	0,4	-34,4	0,7	6,4	0,8	36,4	0,8	54,8	0,7	20,1
	2008	0,9	11,8	0,5	57,6	0,6	33,8	1,0	29,7	0,6	-34,6	0,9	20,4	0,7	12,0
	2009	1,0	13,0	0,2	-55,5	0,5	-6,4	1,2	20,6	1,9	238,1	0,9	-4,5	0,9	26,2
	2010	0,8	-18,9	0,2	-7,8	0,5	-6,3	1,1	-8,0	2,1	12,9	0,7	-13,6	0,9	-7,0
	2011	0,8	7,3	0,3	25,6	0,5	-8,2	0,9	-17,7	2,0	-2,5	0,8	2,5	0,9	-0,5
Muutos 2007–2011, %		10,0		-18,8		7,7		18,4		143,5		1,8		30,9	
Vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaat ja kustannukset 2007–2011															
Vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaat	2007	302	0,7	84	33,3	54	12,5	88	0,0	101	12,2	48	14,3	677	7,3
	2008	316	4,6	83	-1,2	54	0,0	94	6,8	97	-4,0	54	12,5	698	3,1
	2009	355	12,3	95	14,5	67	24,1	95	1,1	110	13,4	67	24,1	789	13,0
	2010	387	9,0	104	9,5	71	6,0	98	3,2	112	1,8	74	10,4	846	7,2
	2011	382	-1,3	99	-4,8	89	25,4	105	7,1	118	5,4	84	13,5	877	3,7
Muutos 2007–2011, %		26,5		17,9		64,8		19,3		16,8		75,0		29,5	
Vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaiden osuus % väestöstä	2007	0,05	0,0	0,04	31,6	0,03	10,9	0,05	0,0	0,05	11,4	0,04	13,1	0,04	6,4
	2008	0,05	3,5	0,03	-2,6	0,03	-1,5	0,05	6,6	0,05	-4,7	0,04	10,8	0,05	2,0
	2009	0,06	10,6	0,04	13,2	0,03	22,7	0,05	0,8	0,05	12,4	0,05	19,1	0,05	11,4
	2010	0,07	8,1	0,04	7,9	0,04	4,7	0,06	2,4	0,05	1,0	0,05	8,5	0,05	6,1
	2011	0,06	-2,4	0,04	-6,5	0,04	23,5	0,06	6,4	0,05	4,4	0,06	11,7	0,06	2,4
Vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaiden %-osuus VpL-asiakkaista	2007	2,6	5,0	2,5	28,8	1,3	9,9	2,0	-7,7	1,4	13,3	1,8	-4,2	2,0	6,0
	2008	2,8	7,7	2,1	-13,0	1,2	-9,7	2,0	-2,9	1,4	0,3	2,1	17,6	2,0	1,4
	2009	3,1	10,3	2,5	17,5	1,5	26,0	2,0	-1,0	1,5	13,8	2,4	14,7	2,3	12,0
	2010	3,3	7,6	2,7	7,5	1,5	2,6	1,9	-1,4	1,6	0,3	2,7	12,2	2,4	5,2
	2011	3,2	-3,8	2,5	-8,1	1,9	23,1	2,3	19,1	1,7	8,1	3,0	10,2	2,5	3,9
Vaikeavammaisten palveluasumisen nettokustannukset	2007	11 955 065	10,3	3 255 826	9,7	1 750 386	12,4	2 384 696	5,5	3 968 395	4,0	1 716 457	26,4	25 030 825	9,8
	2008	13 633 709	14,0	4 092 758	25,7	2 426 970	38,7	3 014 498	26,4	4 038 853	1,8	2 096 611	22,1	29 303 399	17,1
	2009	16 266 143	19,3	4 508 625	10,2	3 052 208	25,8	3 170 145	5,2	4 819 108	19,3	2 532 858	20,8	34 349 087	17,2
	2010	17 029 635	4,7	4 982 530	10,5	3 369 728	10,4	3 331 391	5,1	5 045 912	4,7	2 856 639	12,8	36 615 835	6,6
	2011	18 388 502	8,0	5 402 244	8,4	3 954 263	17,3	3 694 682	10,9	5 382 154	6,7	3 193 969	11,8	40 015 814	9,3
Muutos 2007–2011, %		53,8		65,9		125,9		54,9		35,6		86,1		59,9	
Palveluasumisen kustannusten %-osuus vammaispalvelujen kokonaiskustannuksista	2007	31,1	5,2	22,7	-0,6	12,5	5,2	27,8	-1,6	26,9	-0,5	28,2	8,5	26,0	2,8
	2008	31,7	2,0	23,9	5,2	14,8	18,4	30,6	9,8	25,6	-4,8	27,3	-2,9	26,7	2,6
	2009	33,6	6,1	25,2	5,7	17,4	17,7	29,2	-4,3	27,7	8,4	28,1	2,7	28,4	6,4
	2010	32,1	-4,5	25,7	2,0	18,7	7,3	28,3	-3,3	29,6	6,9	27,8	-1,1	28,3	-0,4
	2011	32,1	0,0	26,2	1,9	21,4	14,2	30,5	8,0	31,0	4,6	28,6	3,1	29,2	3,3
Kustannukset euroa / palveluasumisen asiakas	2007	39 586	9,6	38 760	-17,7	32 415	-0,1	27 099	5,5	39 291	-7,3	35 760	10,6	36 973	2,3
	2008	43 145	9,0	49 310	27,2	44 944	38,7	32 069	18,3	41 638	6,0	38 826	8,6	41 982	13,5
	2009	45 820	6,2	47 459	-3,8	45 555	1,4	33 370	4,1	43 810	5,2	37 804	-2,6	43 535	3,7
	2010	44 004	-4,0	47 909	0,9	47 461	4,2	33 994	1,9	45 053	2,8	38 603	2,1	43 281	-0,6
	2011	48 137	9,4	54 568	13,9	44 430	-6,4	35 187	3,5	45 611	1,2	38 023	-1,5	45 628	5,4
Muutos 2007–2011, %		21,6		40,8		37,1		29,8		16,1		6,3		23,4	
Kustannukset euroa / väestö	2007	21,0	9,5	13,7	8,3	9,1	10,7	13,6	5,6	19,1	3,3	13,0	25,0	16,5	8,9
	2008	23,7	12,8	16,9	23,9	12,4	36,6	17,2	26,2	19,3	1,0	15,7	20,4	19,1	15,8
	2009	27,9	17,5	18,5	8,9	15,4	24,4	18,0	4,9	22,8	18,2	18,2	16,0	22,1	15,6
	2010	28,9	3,8	20,1	8,9	16,8	9,1	18,8	4,4	23,7	3,9	20,2			

		HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
Vaikeavammaisten päivätoiminnan asiakkaat ja kustannukset 2007–2011															
Päivätoiminnan asiakkaat	2007	149		64		0		12		38		2		265	
	2008	168	12,8	89	39,1	31	0,0	16	33,3	45	18,4	16	700,0	365	37,7
	2009	192	14,3	113	27,0	21	-32,3	24	50,0	35	-22,2	35	118,8	420	15,1
	2010	194	1,0	125	10,6	26	23,8	19	-20,8	42	20,0	47	34,3	453	7,9
	2011	182	-6,2	108	-13,6	30	15,4	30	57,9	42	0,0	50	6,4	442	-2,4
Muutos 2007–2011, %		22,1		68,8		0,0		150,0		10,5		2 400,0		66,8	
Päivätoiminnan asiakkaiden %-osuus väestöstä	2007	0,03		0,03		0,00		0,01		0,02		0,00		0,02	
	2008	0,03	11,6	0,04	37,0	0,02	0,0	0,01	33,1	0,02	17,5	0,01	688,2	0,02	36,3
	2009	0,03	12,6	0,05	25,5	0,01	-33,0	0,01	49,6	0,02	-22,9	0,03	110,0	0,03	13,5
	2010	0,03	0,1	0,05	9,0	0,01	22,3	0,01	-21,4	0,02	19,0	0,03	31,9	0,03	6,7
	2011	0,03	-7,3	0,04	-15,1	0,01	13,7	0,02	56,7	0,02	-0,9	0,03	4,7	0,03	-3,6
Päivätoiminnan asiakkaiden %-osuus kaikista VpL:n asiakkaista	2007	1,3		1,9		0,0		0,3		0,5		0,1		0,8	
	2008	1,5	16,0	2,3	22,5	0,7	0,0	0,3	21,2	0,6	23,7	0,6	736,5	1,1	35,4
	2009	1,7	12,2	3,0	30,4	0,5	-31,2	0,5	46,9	0,5	-22,0	1,3	102,1	1,2	14,0
	2010	1,7	-0,3	3,2	8,6	0,6	19,8	0,4	-24,3	0,6	18,2	1,7	36,4	1,3	5,8
	2011	1,5	-8,6	2,7	-16,6	0,6	13,3	0,7	75,6	0,6	2,6	1,8	3,2	1,3	-2,2
Päivätoiminnan nettokustannukset	2007	717 756		246 579		0		3 292		88 538		0		1 056 165	
	2008	818 768	14,1	342 461	38,9	69 328	0,0	50 998	1 449,1	111 081	25,5	21 657	0,0	1 414 293	33,9
	2009	1 098 326	34,1	434 305	26,8	47 442	-31,6	70 828	38,9	143 583	29,3	87 301	303,1	1 881 785	33,1
	2010	1 246 637	13,5	552 228	27,2	114 282	140,9	84 889	19,9	234 571	63,4	100 285	14,9	2 332 892	24,0
	2011	1 251 641	0,4	612 156	10,9	135 009	18,1	127 577	50,3	296 321	26,3	95 965	-4,3	2 518 669	8,0
Muutos 2007–2011, %		74,4		148,3		0,0		3 775,4		234,7		0,0		138,5	
Päivätoiminnan kustannusten %-osuus vammaispalvelujen kokonaiskustannuksista	2007	1,9		1,7		0,0		0,0		0,6		0,0		1,1	
	2008	1,9	2,1	2,0	16,2	0,4	0,0	0,5	1 245,8	0,7	17,3	0,3	0,0	1,3	17,3
	2009	2,3	19,3	2,4	21,7	0,3	-36,0	0,7	26,3	0,8	17,5	1,0	242,8	1,6	20,8
	2010	2,4	3,5	2,9	17,4	0,6	134,1	0,7	10,2	1,4	66,7	1,0	0,7	1,8	15,8
	2011	2,2	-7,0	3,0	4,2	0,7	15,0	1,1	46,4	1,7	23,9	0,9	-11,7	1,8	2,1
Kustannukset euroa / päivätoiminnan asiakas	2007	4 817		3 853				274		2 330		0		3 986	
	2008	4 874	1,2	3 848	-0,1	2 236	0,0	3 187	1 061,9	2 468	5,9	1 354	0,0	3 875	-2,8
	2009	5 720	17,4	3 843	-0,1	2 259	1,0	2 951	-7,4	4 102	66,2	2 494	84,3	4 480	15,6
	2010	6 426	12,3	4 418	14,9	4 395	94,6	4 468	51,4	5 585	36,1	2 134	-14,5	5 150	14,9
	2011	6 877	7,0	5 668	28,3	4 500	2,4	4 253	-4,8	7 055	26,3	1 919	-10,0	5 698	10,7
Muutos 2007–2011, %		42,8		47,1		0,0		1 450,1		202,8		0,0		43,0	
Kustannukset euroa / väestö	2007	1,3		1,0		0,0		0,0		0,4		0,0		0,7	
	2008	1,4	12,9	1,4	36,9	0,4	0,0	0,3	1 446,5	0,5	24,5	0,2	0,0	0,9	32,5
	2009	1,9	32,1	1,8	25,4	0,2	-32,3	0,4	38,5	0,7	28,1	0,6	286,9	1,2	31,2
	2010	2,1	12,5	2,2	25,3	0,6	138,0	0,5	19,0	1,1	62,1	0,7	12,8	1,5	22,6
	2011	2,1	-0,8	2,4	8,9	0,7	16,4	0,7	49,2	1,4	25,2	0,7	-5,8	1,6	6,6
Muutos 2007–2011, %		66,5		134,1		0,0		3 702,8		223,3		0,0		127,3	
Henkilökohtaisen avun asiakkaat ja kustannukset 2007–2011															
VpL:n mukaisen henkilökohtaisen avun asiakkaat	2007	547	7,3	214	21,6	349	2,9	40	17,6	137	11,4	112	2,8	1 399	8,4
	2008	575	5,1	295	37,9	425	21,8	46	15,0	147	7,3	116	3,6	1 604	14,7
	2009	684	19,0	350	18,6	402	-5,4	151	228,3	242	64,6	254	119,0	2 083	29,9
	2010	929	35,8	359	2,6	373	-7,2	232	53,6	336	38,8	326	28,3	2 555	22,7
	2011	1 226	32,0	420	17,0	417	11,8	312	34,5	451	34,2	431	32,2	3 257	27,5
Muutos 2007–2011, %		124,1		96,3		19,5		680,0		229,2		284,8		132,8	
Henkilökohtaisen avun asiakkaiden %-osuus väestöstä	2007	0,10	6,5	0,09	20,0	0,18	1,4	0,02	17,7	0,07	10,6	0,09	1,7	0,09	7,5
	2008	0,10	4,0	0,12	35,8	0,22	20,0	0,03	14,8	0,07	6,4	0,09	2,0	0,10	13,4
	2009	0,12	17,2	0,14	17,3	0,20	-6,5	0,09	227,3	0,11	63,1	0,18	110,2	0,13	28,0
	2010	0,16	34,6	0,14	1,1	0,19	-8,3	0,13	52,6	0,16	37,7	0,23	26,0	0,16	21,4
	2011	0,21	30,5	0,17	14,9	0,21	10,2	0,17	33,5	0,21	33,0	0,30	30,2	0,21	25,9
Henkilökohtaisen avun asiakkaiden %-osuus kaikista VpL:n asiakkaista	2007	4,7	11,9	6,3	17,5	8,4	0,6	0,9	8,5	1,8	12,5	4,2	-13,9	4,2	7,1
	2008	5,1	8,2	7,6	21,4	9,3	10,0	1,0	4,6	2,1	12,1	4,5	8,3	4,7	12,7
	2009	5,9	16,8	9,2	21,8	8,9	-4,0	3,1	221,5	3,4	65,1	9,1	102,3	6,0	28,6
	2010	7,9	34,0	9,3	0,7	8,0	-10,2	4,6	46,9	4,7	36,7	11,9	30,4	7,2	20,3
	2011	10,2	28,6	10,5	12,9	8,8	9,7	6,8	49,5	6,4	37,7	15,3	28,3	9,3	27,8
Henkilökohtaisen avun nettokustannukset	2007	8 417 758	6,2	2 624 941	14,4	3 383 684	7,3	641 148	11,7	1 546 111	7,9	1 588 176	11,1	18 201 818	8,3
	2008	9 000 434	6,9	3 210 399	22,3	4 177 740	23,5	739 874	15,4	1 692 569	9,5	2 004 804	26,2	20 825 820	14,4
	2009	10 032 523	11,5	3 905 620	21,7	4 437 029	6,2	1 162 316	57,1	2 254 911	33,2	2 593 172	29,3	24 385 572	17,1
	2010	12 514 015	24,7	4 826 452	23,6	4 137 803	-6,7	1 568 283	34,9	2 619 791	16,2	3 262 299	25,8	28 928 643	18,6
	2011	16 989 867	35,8	5 833 441	20,9	4 362 103	5,4	2 119 803	35,2	3 498 090	33,5	4 065 543	24,6	36 868 847	27,4
Henkilökohtaisen avun kustannusten %-osuus VpL:n kokonaiskustannuksista	2007	21,9	1,3	18,3	3,7	24,2	0,5	7,5	4,2	10,5	3,3	26,0	-4,6	18,9	1,4
	2008	20,9	-4,3	18,7	2,3	25,5	5,4	7,5	0,2	10,7	2,4	26,1	0,3	19,0	0,2
	2009	20,7	-0,9	21,9	16,7	25,3	-0,6	10,7	42,9	13,0	21,1	28,8	10,0	20,2	6,3
	2010	23,6	13,7	24,9	14,1	23,0	-9,4	13,3	24,1	15,4	18,6	31,7	10,3	22,3	10,8
	2011	29,7	25,8	28,3	13,6	23,6	2,6	17,5	31,7	20,1	30,9	36,5	15,0	26,9	20,5
Kustannukset euroa / henkilökohtaisen avun asiakas	2007	15 389	-1,0	12 266	-5,9	9 695	4,2	16 029	-5,1	11 285	-3,1	14 180	8,1	13 011	-0,1
	2008	15 653	1,7	10 883	-11,3	9 830	1,4	16 084	0,3	11 514	2,0	17 283	21,9	12 984	-0,2
	2009	14 667	-6,3	11 159	2,5	11 037	12,3	7 697	-52,1	9 318	-19,1	10 209	-40,9	11 707	-9,8
	2010	13 470	-8,2	13 444	20,5	11 093	0,5	6 760	-12,2	7 797	-16,3	10 007	-2,0	11 322	-3,3
	2011	13 858	2,9	13 889	3,3	10 461	-5,7	6 794	0,5	7 756	-0,5	9 433	-5,7	11 320	0,0
Muutos 2007–2011, %		-9,9		13,2		7,9		-57,6		-31,3		-33,5		-13,0	
Kustannukset euroa / väestö	2007	14,8	5,5	11,0	13,0	17,6	5,7	3,7	11,7	7,4	7,2	12,1	9,9	12,0	7,4
	2008	15,7	5,8	13,3	20,5	21,4	21,6	4,2	15,2	8,1	8,6	15,0	24,4	13,6	13,2
	2009	17,2	9,8	16,0	20,3	22,5	5,0	6,6	56,6	10,7	32,0	18,6	24,2	15,7	15,4
	2010	21,3	23,6	19,5	21,8	20,7	-7,9	8,8	34,0	12,3	15,2	23,0	23,5	18,4	17,4
	2011	28,5	34,2	23,1	18,7	21,5	3,9	11,9	34,2	16,3	32,3	28,3	22,7	23,2	25,9
Muutos 2007–2011, %		92,7		109,6		22,3		224,4		118,6		134,1		93,0	

		HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
Muiden vammaispalvelulain mukaisten palvelujen kustannukset 2007–2011															
Kaikkien muiden VpL:n mukaisten palvelujen nettokustannukset yhteensä	2007	238 183	-86,2	406 428	-7,3	547 777	-10,3	302 703	18,4	834 886	-28,4	68 503	-39,4	2 398 480	-44,3
	2008	228 146	-4,2	613 858	51,0	576 992	5,3	305 856	1,0	760 374	-8,9	277 306	304,8	2 762 532	15,2
	2009	179 393	-21,4	392 244	-36,1	240 203	-58,4	168 181	-45,0	693 658	-8,8	69 594	-74,9	1 743 273	-36,9
	2010	1 433 923	699,3	641 122	63,4	343 637	43,1	183 609	9,2	256 939	-63,0	253 968	264,9	3 113 197	78,6
	2011	1 319 371	-8,0	625 449	-2,4	509 966	48,4	216 609	18,0	228 168	-11,2	262 353	3,3	3 161 916	1,6
Muutos 2007–2011, %		453,9		53,9		-6,9		-28,4		-72,7		283,0		31,8	
Muut kustannukset euroa / VpL:n mukaista palvelua ja taloudellista tukea saanut asiakas	2007	20	-85,6	119	-10,4	133	-12,4	70	9,3	112	-27,7	26	-49,2	71	-44,9
	2008	20	-1,4	158	33,0	126	-4,9	64	-8,1	107	-4,9	108	323,3	81	13,2
	2009	16	-22,8	104	-34,4	53	-57,7	35	-46,1	98	-8,5	25	-76,8	50	-37,5
	2010	122	688,6	166	60,4	74	38,5	36	4,4	36	-63,5	93	270,8	88	75,2
	2011	110	-10,3	157	-5,8	107	45,7	47	31,2	32	-8,9	93	0,3	90	1,8
Muiden kustannusten %-osuus VpL:n kokonais-kustannuksista	2007	0,6	-86,8	2,8	-16,0	3,9	-16,0	3,5	10,5	5,7	-31,5	1,1	-48,0	2,5	-47,8
	2008	0,5	-14,3	3,6	26,4	3,5	-10,1	3,1	-12,2	4,8	-14,8	3,6	221,8	2,5	0,9
	2009	0,4	-30,1	2,2	-38,7	1,4	-61,1	1,6	-50,0	4,0	-17,1	0,8	-78,7	1,4	-42,7
	2010	2,7	628,8	3,3	50,9	1,9	39,1	1,6	0,4	1,5	-62,2	2,5	220,0	2,4	66,8
	2011	2,3	-14,8	3,0	-8,3	2,8	44,4	1,8	14,9	1,3	-12,9	2,4	-4,7	2,3	-4,0
Kustannukset euroa / väestö	2007	0,4	-86,3	1,7	-8,5	2,8	-11,6	1,7	18,5	4,0	-28,9	0,5	-40,1	1,6	-44,7
	2008	0,4	-5,2	2,5	48,8	3,0	3,8	1,7	0,9	3,6	-9,7	2,1	298,9	1,8	13,9
	2009	0,3	-22,6	1,6	-36,8	1,2	-58,8	1,0	-45,2	3,3	-9,6	0,5	-75,9	1,1	-37,8
	2010	2,4	692,3	2,6	61,1	1,7	41,3	1,0	8,4	1,2	-63,3	1,8	258,4	2,0	76,7
	2011	2,2	-9,0	2,5	-4,2	2,5	46,2	1,2	17,1	1,1	-12,0	1,8	1,7	2,0	0,3
Muutos 2007–2011, %		428,9		45,1		-11,7		-29,8		-73,6		250,2		25,6	

Liite 4:

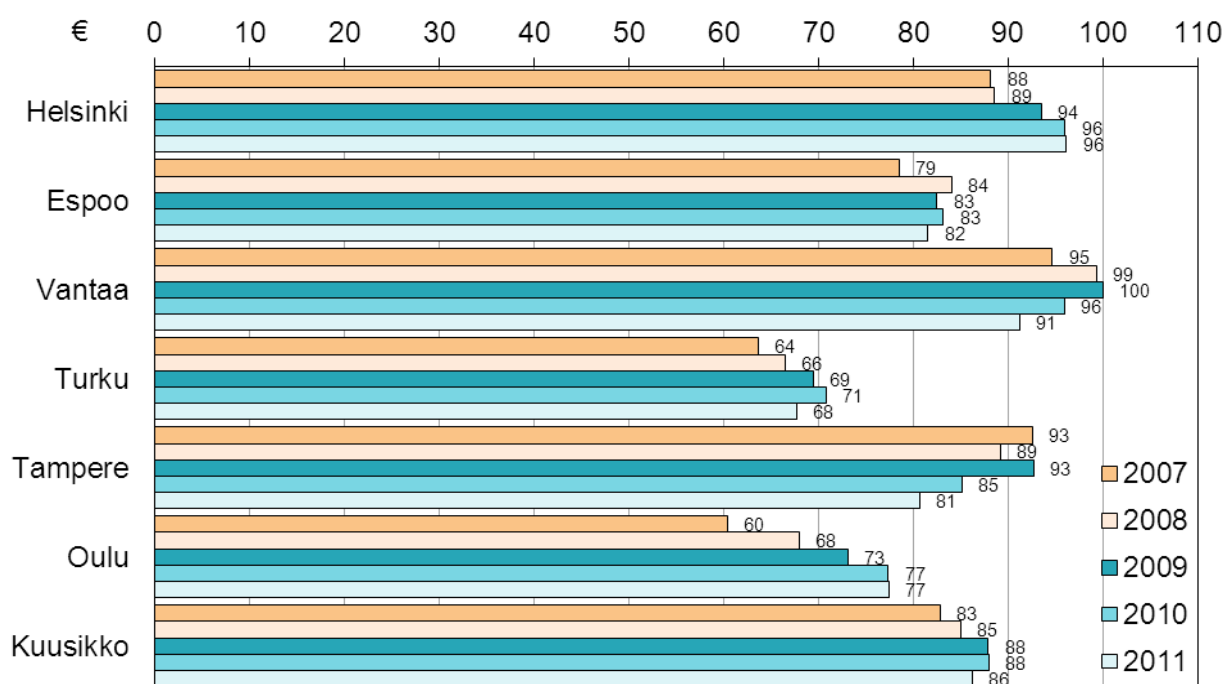
Taulukko 1. Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien deflatoidut kustannukset 2007–2011

		HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
VpL:n mukaisten palvelujen nettokustannukset, DEFL 2011	2007	43 916 879	1,5	16 375 888	6,9	15 971 164	3,4	9 776 191	3,8	16 861 404	1,2	6 959 537	12,8	109 861 064	3,4
	2008	46 793 707	6,6	18 656 938	13,9	17 833 088	11,7	10 727 163	9,7	17 184 538	1,9	8 345 455	19,9	119 540 889	8,8
	2009	51 359 145	9,8	18 977 905	1,7	18 607 362	4,3	11 512 321	7,3	18 460 327	7,4	9 580 354	14,8	128 497 414	7,5
	2010	54 744 904	6,6	19 979 321	5,3	18 606 039	0,0	12 164 157	5,7	17 581 300	-4,8	10 618 492	10,8	133 694 213	4,0
	2011	57 245 490	4,6	20 589 151	3,1	18 516 459	-0,5	12 097 264	-0,5	17 368 378	-1,2	11 150 784	5,0	136 967 526	2,4
Muutos 2007–2011, €		13 328 611		4 213 263		2 545 296		2 321 073		506 974		4 191 247		27 106 463	
Muutos 2007–2011, %		30,3		25,7		15,9		23,7		3,0		60,2		24,7	
Vammaispalvelujen kokonaiskustannukset euroa / asiakas, DEFL 2011	2007	4 294	2,6	5 459	0,1	4 411	-2,1	2 584	-7,2	2 585	-1,0	2 960	-8,4	3 724	-1,0
	2008	4 488	4,5	5 221	-4,4	4 240	-3,9	2 458	-4,9	2 623	1,5	3 538	19,5	3 797	2,0
	2009	4 720	5,2	5 324	2,0	4 384	3,4	2 522	2,6	2 759	5,2	3 663	3,5	3 946	3,9
	2010	4 825	2,2	5 348	0,4	4 124	-5,9	2 475	-1,8	2 515	-8,8	4 009	9,5	3 915	-0,8
	2011	4 764	-1,3	5 152	-3,6	3 902	-5,4	2 652	7,1	2 469	-1,8	3 958	-1,3	3 894	-0,5
Muutos 2007–2011, €		470		-307		-509		67		-116		998		171	
Muutos 2007–2011, %		10,9		-5,6		-11,5		2,6		-4,5		33,7		4,6	
Vammaispalvelujen kokonaiskustannukset euroa / väestö, DEFL 2011	2007	88	-2,3	79	2,3	95	-1,3	64	0,6	93	-2,7	60	8,1	83	-0,7
	2008	89	0,5	84	7,0	99	4,9	66	4,4	89	-3,6	68	12,6	85	2,6
	2009	94	5,5	83	-1,8	100	0,7	69	4,5	93	3,9	73	7,6	88	3,5
	2010	96	2,7	83	0,8	96	-4,0	71	2,0	85	-8,2	77	5,8	88	0,0
	2011	96	0,1	82	-1,9	91	-5,0	68	-4,4	81	-5,2	77	0,1	86	-2,0
Muutos 2007–2011, €		6		6		0		8		-10		22		5	
Muutos 2007–2011, %		6,4		8,3		0,1		11,9		-10,5		38,6		5,5	
Subjektivisten etuuskien nettokustannukset, DEFL 2011	2007	33 383 469	4,7	12 550 137	3,8	11 483 350	4,4	8 695 015	7,5	14 042 398	1,6	4 890 856	12,4	85 045 225	4,7
	2008	36 041 527	8,0	13 830 810	10,2	12 583 961	9,6	9 533 798	9,6	14 394 588	2,5	5 838 694	19,4	92 223 377	8,4
	2009	40 512 338	12,4	14 412 836	4,2	13 639 339	8,4	10 099 104	5,9	15 328 441	6,5	6 752 038	15,6	100 744 097	9,2
	2010	53 264 608	31,5	19 317 466	34,0	18 251 289	33,8	11 974 610	18,6	17 316 052	13,0	10 356 310	53,4	130 480 335	29,5
	2011	55 926 119	5,0	19 963 702	3,3	18 006 494	-1,3	11 880 655	-0,8	17 140 210	-1,0	10 888 431	5,1	133 805 611	2,5
Muutos 2007–2011, €		21 383 205		7 223 972		7 246 711		3 886 028		3 491 548		6 005 441		49 236 904	
Muutos 2007–2011, %		67,1		59,7		65,9		48,0		25,3		138,0		60,6	
Määrärahasidonnaisten etuuskien kustannukset (kokonaiskustannukset – subjektiiviset etuudet), DEFL 2011	2007	10 533 410	-7,3	3 825 751	18,8	4 487 814	1,2	1 081 176	-18,5	2 819 006	-0,4	2 068 682	13,8	24 815 839	-0,7
	2008	10 752 180	2,1	4 826 128	26,1	5 249 127	17,0	1 193 365	10,4	2 789 950	-1,0	2 506 761	21,2	27 317 512	10,1
	2009	10 846 807	0,9	4 565 069	-5,4	4 968 023	-5,4	1 413 216	18,4	3 131 886	12,3	2 828 315	12,8	27 753 317	1,6
	2010	1 480 296	-86,4	661 856	-85,5	354 750	-92,9	189 547	-86,6	265 249	-91,5	262 181	-90,7	3 213 879	-88,4
	2011	1 319 371	-10,9	625 449	-5,5	509 966	43,8	216 609	14,3	228 168	-14,0	262 353	0,1	3 161 916	-1,6
Muutos 2007–2011, €		-9 885 718		-2 557 868		-4 080 947		-1 137 278		-2 566 489		-1 555 545		-21 783 844	
Muutos 2007–2011, %		-87,0		-79,4		-92,0		-85,7		-90,6		-85,6		-87,1	
Vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen deflatoidut kustannukset 2007–2011															
Myönnettyjen VpL-kuljetuspalvelujen nettokustannukset, DEFL 2011	2007	15 944 028	4,0	7 441 976	1,4	8 060 335	3,2	5 018 624	3,5	6 833 673	-0,4	2 254 217	10,3	45 552 853	3,0
	2008	16 791 257	5,3	8 172 465	9,8	8 596 690	6,7	5 284 336	5,3	7 214 691	5,6	2 512 407	11,5	48 571 846	6,6
	2009	17 499 073	4,2	7 753 726	-5,1	8 662 132	0,8	5 533 384	4,7	6 946 378	-3,7	2 834 086	12,8	49 228 778	1,4
	2010	17 796 349	1,7	7 752 215	0,0	9 229 213	6,5	5 947 885	7,5	6 663 991	-4,1	3 054 121	7,8	50 443 775	2,5
	2011	18 133 231	1,9	7 813 991	0,8	9 038 094	-2,1	5 702 676	-4,1	6 603 631	-0,9	3 195 415	4,6	50 487 038	0,1
Muutos 2007–2011, €		2 189 203		372 015		977 759		684 052		-230 042		941 198		4 934 185	
Muutos 2007–2011, %		13,7		5,0		12,1		13,6		-3,4		41,8		10,8	
VpL-kuljetuspalvelujen kustannukset euroa / palvelua käyttänyt asiakas, DEFL 2011	2007	1 605	8,9	2 585	-2,1	2 113	-1,6	1 502	-3,5	1 262	-0,7	1 231	2,6	1 674	2,3
	2008	2 252	40,3	2 786	7,8	2 325	10,0	1 416	-5,7	1 378	9,2	1 292	4,9	1 943	16,1
	2009	2 462	9,3	2 953	6,0	2 403	3,3	1 423	0,5	1 441	4,6	1 346	4,2	2 038	4,9
	2010	2 333	-5,2	2 699	-8,6	2 497	3,9	1 515	6,5	1 482	2,8	1 473	9,4	2 043	0,2
	2011	2 599	11,4	2 716	0,6	2 462	-1,4	1 563	3,2	1 537	3,8	1 254	-14,8	2 102	2,9
Muutos 2007–2011, €		993		131		349		62		276		23		428	
Muutos 2007–2011, %		61,9		5,1		16,5		4,1		21,8		1,9		25,6	
Keskimääräinen VpL-matkan nettokustannus, DEFL 2011	2007	29,6	1,6	29,9	-3,5	25,0	2,3	19,0	-1,0	19,6	3,7	18,9	4,3	24,7	1,2
	2008	32,3	9,2	30,1	0,6	26,7	6,8	18,5	-2,3	21,2	8,2	19,6	3,6	26,0	5,2
	2009	33,1	2,3	30,1	0,0	27,5	3,1	18,5	-0,1	22,1	3,9	19,0	-3,3	26,4	1,4
	2010	33,1	-0,1	29,5	-1,9	27,8	1,1	19,3	4,1	22,2	0,5	22,1	16,4	26,8	1,4
	2011	30,6	-7,5	28,6	-3,3	27,0	-3,1	19,4	0,2	21,9	-1,3	23,4	5,9	26,0	-2,8
Muutos 2007–2011, €		1,0		-1,4		1,9		0,4		2,2		4,5		1,3	
Muutos 2007–2011, %		3,4		-4,6		7,8		1,9		11,4		23,6		5,2	

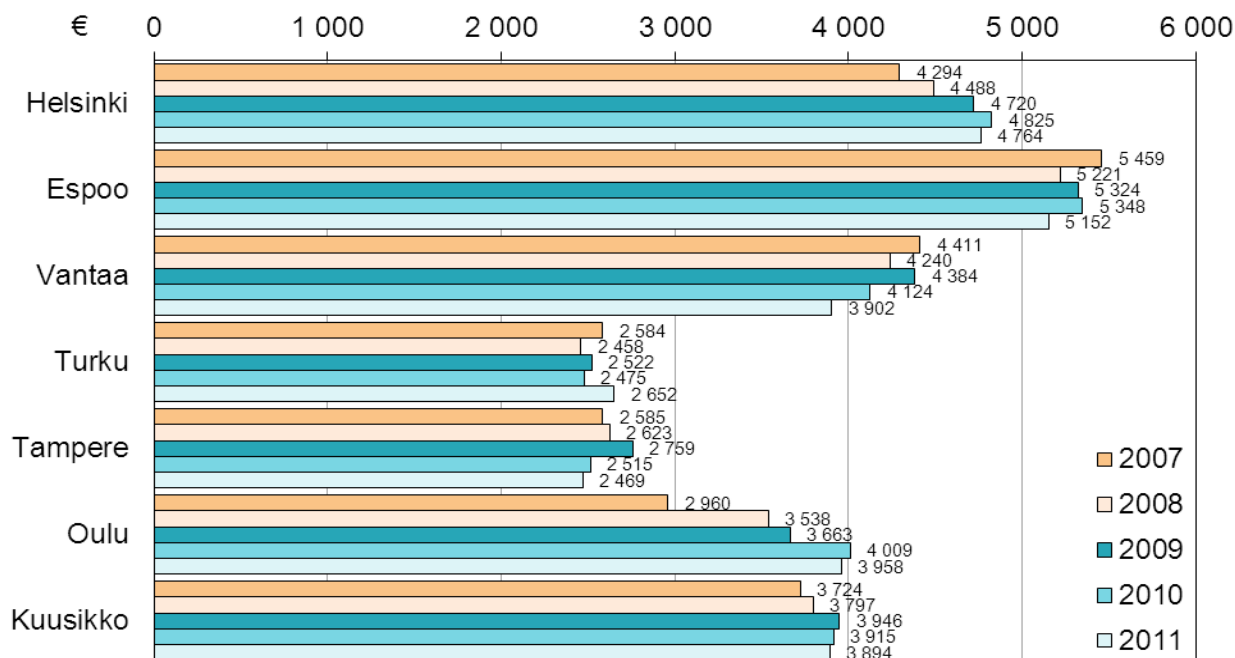
		HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
Sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalvelujen deflatoidut kustannukset 2007–2011															
SHL-kuljetuspalvelujen nettokustannukset, DEFL 2011	2007	1 767 488	23,1	636 351	43,8	411 079	6,9	177 699	0,3	136 133	0,0	88 543	7,8	3 217 295	27,5
	2008	1 333 455	-24,6	554 949	-12,8	378 225	-8,0	179 516	1,0	256 238	88,2	126 690	43,1	2 829 073	-12,1
	2009	1 979 262	48,4	539 578	-2,8	377 656	-0,2	139 690	-22,2	365 180	42,5	143 959	13,6	3 545 326	25,3
	2010	2 173 857	9,8	354 870	-34,2	327 434	-13,3	123 128	-11,9	263 262	-27,9	171 424	19,1	3 413 976	-3,7
	2011	3 234 401	48,8	448 277	26,3	360 418	10,1	170 712	38,6	282 124	7,2	160 808	-6,2	4 656 740	36,4
Muutos 2007–2011, €		1 466 913		-188 074		-50 661		-6 987		145 991		72 265		1 439 445	
Muutos 2007–2011, %		83,0		-29,6		-12,3		-3,9		107,2		81,6		44,7	
SHL-kuljetuspalvelujen kustannukset euroa / asiakas, DEFL 2011	2007	718	-5,8	1 073	38,9	540	1,6	355	-19,1	403	0,0	230	-3,4	638	-0,5
	2008	395	-45,0	781	-27,3	489	-9,5	423	19,4	492	22,1	310	34,7	455	-28,7
	2009	478	21,0	743	-4,8	490	0,2	412	-2,7	616	25,2	329	6,1	506	11,1
	2010	457	-4,4	458	-38,4	499	1,9	379	-8,1	602	-2,2	391	19,1	462	-8,6
	2011	603	32,1	523	14,2	540	8,1	333	-12,0	554	-8,0	330	-15,8	555	20,1
Muutos 2007–2011, €		-114		-550		-1		-21		152		100		-84	
Muutos 2007–2011, %		-15,9		-51,3		-0,1		-6,0		37,6		43,3		-13,1	
Keskimääräinen SHL-matkan nettokustannus, DEFL 2011	2007	33,7	-48,4	30,6	27,2	15,0	14,9	10,2	-2,0	0,0	0,0	15,9	8,0	26,0	-4,6
	2008	17,5	-48,0	21,1	-31,0	12,9	-13,5	9,9	-2,6	14,4	0,0	15,9	-0,1	16,1	-38,0
	2009	21,9	25,3	16,7	-21,2	12,8	-1,4	9,8	-0,5	16,1	11,8	15,9	0,2	17,9	11,0
	2010	17,5	-20,3	12,9	-22,4	12,4	-2,6	9,7	-1,9	16,9	4,9	21,7	36,1	15,8	-11,7
	2011	23,4	33,5	13,0	0,2	13,0	4,2	8,8	-8,6	14,9	-11,5	23,4	7,8	19,6	24,4
Muutos 2007–2011, €		-10,3		-17,7		-2,0		-1,3				7,5		-6,3	
Muutos 2007–2011, %		-30,6		-57,7		-13,4		-13,1				46,9		-24,4	
Vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalvelujen deflatoidut kustannukset yhteensä 2007–2011															
Kustannukset yhteensä (VpL ja SHL), DEFL 2011	2007	17 711 515	5,6	8 078 327	3,8	8 471 414	3,4	5 196 323	3,3	6 969 806	1,5	2 342 760	10,2	48 770 147	4,3
	2008	18 124 712	2,3	8 727 414	8,0	8 974 915	5,9	5 463 852	5,1	7 470 928	7,2	2 639 097	12,6	51 400 919	5,4
	2009	19 478 335	7,5	8 293 304	-5,0	9 039 788	0,7	5 673 075	3,8	7 311 558	-2,1	2 978 044	12,8	52 774 104	2,7
	2010	19 970 206	2,5	8 107 085	-2,2	9 556 647	5,7	6 071 013	7,0	6 927 253	-5,3	3 225 545	8,3	53 857 751	2,1
	2011	21 367 632	7,0	8 262 268	1,9	9 398 512	-1,7	5 873 388	-3,3	6 885 755	-0,6	3 356 223	4,1	55 143 778	2,4
Muutos 2007–2011, €		3 656 117		183 941		927 097		677 065		-84 051		1 013 463		6 373 630	
Muutos 2007–2011, %		20,6		2,3		10,9		13,0		-1,2		43,3		13,1	
Palvelulinjojen deflatoidut kustannukset 2007–2011															
Palvelulinjojen nettokustannukset sosiaalitoimelle, DEFL 2011	2007	1 035 371	10,8	0,0	0,0	199 138	0,0	0	0,0	845 011	-3,5	217 219	14,7	2 296 738	14,9
	2008	915 265	-11,6	0,0	0,0	0	0,0	0	0,0	857 038	1,4	57 269	-73,6	1 829 571	-20,3
	2009	1 196 772	30,8	0,0	0,0	0	0,0	0	0,0	862 972	0,7	83 051	45,0	2 142 795	17,1
	2010	1 243 766	3,9	0,0	0,0	163 196	0,0	0	0,0	776 199	-10,1	81 182	-2,3	2 264 343	5,7
	2011	0	-100,0	0,0	0,0	174 708	7,1	0	0,0	849 586	9,5	183 512	126,0	1 207 806	-46,7
Muutos 2007–2011, €		-1 035 371		0		-24 430		0		4 575		-33 707		-1 088 932	
Muutos 2007–2011, %		-100,0		0,0		-12,3		0,0		0,5		-15,5		-47,4	
Palvelulinjojen nettokustannukset kunnalle yhteensä, DEFL 2011	2007	2 095 351	3,5	0,0	0,0	199 138	-24,6	751 572	-1,2	845 011	-3,5	541 638	-1,4	4 432 709	-5,1
	2008	2 237 025	6,8	0	0,0	0	-100,0	806 684	7,3	857 038	1,4	127 717	-76,4	4 028 465	-9,1
	2009	2 626 123	17,4	546 001	0,0	218 794	0,0	774 310	-4,0	862 972	0,7	185 221	45,0	5 213 421	29,4
	2010	2 647 301	0,8	223 402	-59,1	163 196	-25,4	800 226	3,3	776 199	-10,1	305 716	65,1	4 916 040	-5,7
	2011	2 780 627	5,0	336 222	50,5	174 708	7,1	823 083	2,9	849 586	9,5	367 712	20,3	5 331 938	8,5
Muutos 2007–2011, €		685 276		0		-24 430		71 511		4 575		-173 926		899 228	
Muutos 2007–2011, %		32,7		0,0		-12,3		9,5		0,5		-32,1		20,3	
Asunnon muutostöiden deflatoidut kustannukset 2007–2011															
Asunnon muutostöiden nettokustannukset, DEFL 2011	2007	819 071	-15,9	607 258	20,6	562 449	-3,4	133 547	-15,6	882 609	8,9	199 172	-9,4	3 204 104	-1,4
	2008	989 350	20,8	589 308	-3,0	475 838	-15,4	120 190	-10,0	854 984	-3,1	293 272	47,2	3 322 943	3,7
	2009	900 293	-9,0	489 865	-16,9	496 587	4,4	133 133	10,8	930 613	8,8	225 344	-23,2	3 175 834	-4,4
	2010	764 495	-15,1	247 147	-49,5	455 401	-8,3	129 251	-2,9	804 146	-13,6	234 151	3,9	2 634 591	-17,0
	2011	664 547	-13,1	238 528	-3,5	425 325	-6,6	77 465	-40,1	919 156	14,3	227 346	-2,9	2 552 367	-3,1
Muutos 2007–2011, €		-154 524		-368 730		-137 123		-56 082		36 547		28 174		-651 737	
Muutos 2007–2011, %		-18,9		-60,7		-24,4		-42,0		4,1		14,1		-20,3	
Kustannukset euroa / asunnon muutostöiden avustuksen saaja, DEFL 2011	2007	2 074	-10,8	2 663	33,8	1 791	-5,9	1 669	1,3	2 544	40,3	1 269	-8,3	2 107	8,9
	2008	2 228	7,5	2 302	-13,6	2 658	48,4	1 849	10,8	2 286	-10,1	1 594	25,6	2 212	5,0
	2009	1 868	-16,2	1 781	-22,6	2 938	10,5	1 824	-1,4	2 210	-3,3	1 006	-36,9	1 932	-12,7
	2010	1 762	-5,7	1 287	-27,7	2 288	-22,1	2 052	12,5	2 291	3,6	922	-8,4	1 765	-8,7
	2011	1 722	-2,3	1 115	-13,4	2 227	-2,7	1 249	-39,1	2 425	5,9	855	-7,3	1 704	-3,4
Muutos 2007–2011, €		-352		-1 549		436		-420		-118		-414		-403	
Muutos 2007–2011, %		-17,0		-58,2		24,3		-25,2		-4,7		-32,6		-19,1	
Asunnon välineiden ja laitteiden deflatoidut kustannukset 2007–2011															
Asunnon välineiden ja laitteiden nettokustannukset, DEFL 2011	2007	493 784	9,2	83 931	0,0	92 154	-35,5	149 902	3,0	199 651	33,1	112 940	51,6	1 132 362	17,4
	2008	531 904	7,7	127 979	52,5	119 270	29,4	185 636	23,8	125 517	-37,1	131 543	16,5	1 221 848	7,9
	2009	595 541	12,0	56 262	-56,0	110 228	-7,6	219 201	18,1	418 184	233,2	127 820	-2,8	1 527 236	25,0
	2010	473 832	-20,4	51 151	-9,1	101 637	-7,8	197 279	-10,0	462 676	10,6	109 274	-14,5	1 395 849	-8,6
	2011	498 331	5,2	63 342	23,8	91 699	-9,8	158 452	-19,7	440 858	-4,7	110 193	0,8	1 362 875	-2,4
Muutos 2007–2011, €		4 547		-20 589		-455		8 550		241 207		-2 747		230 513	
Muutos 2007–2011, %		0,9		-24,5		-0,5		5,7		120,8		-2,4		20,4	
Kustannukset euroa / asunnon välineitä ja laitteita saanut asiakas, DEFL 2011	2007	862	7,1	1 376	0,0	1 280	-30,1	684	-2,1	828	24,8	513	-2,2	817	3,0
	2008	912	5,9	2 169	57,6	1 403	9,6	814	18,9	423	-49,0	707	37,8	850	4,0
	2009	1 003	9,9	815	-62,4	1 185	-15,5	870	6,8	1 408	233,2	624	-11,8	1 011	19,0
	2010	814	-18,8	474	-41,9	1 432	20,8	786	-9,6	1 517	7,7	581	-6,8	927	-8,3
	2011	816	0,2	446	-5,8	1 191	-16,8	609	-22,5	1 270	-16,2	562	-3,3	835	-10,0
Muutos 2007–2011, €		-46		-930		-89		-75		442		49		18	
Muutos 2007–2011, %		-5,4		-67,6		-7,0		-11,0		53,4		9,5		2,2	

		HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
Vaikeavammaisten palveluasumisen deflatoidut kustannukset 2007–2011															
Vaikeavammaisten palveluasumisen nettokustannukset, DEFL 2011	2007	13 646 862	6,8	3 716 568	6,3	1 998 088	8,8	2 722 161	2,2	4 529 974	0,8	1 959 357	22,4	28 573 011	6,3
	2008	14 835 029	8,7	4 453 387	19,8	2 640 820	32,2	3 280 117	20,5	4 394 732	-3,0	2 281 351	16,4	31 885 437	11,6
	2009	17 277 436	16,5	4 788 934	7,5	3 241 968	22,8	3 367 238	2,7	5 118 720	16,5	2 690 330	17,9	36 484 625	14,4
	2010	17 580 381	1,8	5 143 668	7,4	3 478 707	7,3	3 439 130	2,1	5 209 099	1,8	2 949 024	9,6	37 800 007	3,6
	2011	18 388 502	4,6	5 402 244	5,0	3 954 263	13,7	3 694 682	7,4	5 382 154	3,3	3 193 969	8,3	40 015 814	5,9
Muutos 2007–2011, €		4 741 640		1 685 676		1 956 175		972 521		852 180		1 234 612		11 442 803	
Muutos 2007–2011, %		34,7		45,4		97,9		35,7		18,8		63,0		40,0	
Kustannukset euroa / palveluasumisen asiakas, DEFL 2011	2007	45 188	6,1	44 245	-20,3	37 002	-3,2	30 934	2,2	44 851	-10,2	40 820	7,1	42 205	-0,9
	2008	46 946	3,9	53 655	21,3	48 904	32,2	34 895	12,8	45 307	1,0	42 247	3,5	45 681	8,2
	2009	48 669	3,7	50 410	-6,0	48 388	-1,1	35 445	1,6	46 534	2,7	40 154	-5,0	46 242	1,2
	2010	45 427	-6,7	49 458	-1,9	48 996	1,3	35 093	-1,0	46 510	-0,1	39 852	-0,8	44 681	-3,4
	2011	48 137	6,0	54 568	10,3	44 430	-9,3	35 187	0,3	45 611	-1,9	38 023	-4,6	45 628	2,1
Muutos 2007–2011, €		2 949		10 323		7 428		4 254		760		-2 797		3 423	
Muutos 2007–2011, %		6,5		23,3		20,1		13,8		1,7		-6,9		8,1	
Vaikeavammaisten päivätoiminnan deflatoidut kustannukset 2007–2011															
Päivätoiminnan kustannukset euroa, DEFL 2011	2007	819 328		281 473		0		3 758		101 067		0		1 205 626	
	2008	890 913	8,7	372 637	32,4	75 437	0,0	55 492	1 376,7	120 869	19,6	23 565	0,0	1 538 912	27,6
	2009	1 166 611	30,9	461 306	23,8	50 392	-33,2	75 231	35,6	152 510	26,2	92 729	293,5	1 998 778	29,9
	2010	1 286 954	10,3	570 087	23,6	117 978	134,1	87 634	16,5	242 157	58,8	103 529	11,6	2 408 339	20,5
	2011	1 251 641	-2,7	612 156	7,4	135 009	14,4	127 577	45,6	296 321	22,4	95 965	-7,3	2 518 669	4,6
Muutos 2007–2011, €		432 313		330 683		135 009		123 819		195 254		95 965		1 313 043	
Muutos 2007–2011, %		52,8		117,5				3 294,9		193,2				108,9	
Kustannukset euroa / päivätoiminnan asiakas, DEFL 2011	2007	5 499		4 398		0		313		2 660		0		4 550	
	2008	5 303	-3,6	4 187	-4,8	2 433	0,0	3 468	1 007,5	2 686	1,0	1 473	0,0	4 216	-7,3
	2009	6 076	14,6	4 082	-2,5	2 400	-1,4	3 135	-9,6	4 357	62,2	2 649	79,9	4 759	12,9
	2010	6 634	9,2	4 561	11,7	4 538	89,1	4 612	47,1	5 766	32,3	2 203	-16,9	5 316	11,7
	2011	6 877	3,7	5 668	24,3	4 500	-0,8	4 253	-7,8	7 055	22,4	1 919	-12,9	5 698	7,2
Muutos 2007–2011, €		1 378		1 270		4 500		3 939		4 396		1 919		1 149	
Muutos 2007–2011, %		25,1		28,9				1 258,0		165,3				25,3	
Henkilökohtaisen avun deflatoidut kustannukset 2007–2011															
Henkilökohtaisen avun nettokustannukset, DEFL 2011	2007	9 608 980	2,9	2 996 404	10,8	3 862 519	3,9	731 879	8,2	1 764 906	4,5	1 812 924	7,6	20 777 612	4,9
	2008	9 793 498	1,9	3 493 280	16,6	4 545 857	17,7	805 067	10,0	1 841 708	4,4	2 181 455	20,3	22 660 866	9,1
	2009	10 656 261	8,8	4 148 439	18,8	4 712 887	3,7	1 234 579	53,4	2 395 102	30,0	2 754 394	26,3	25 901 662	14,3
	2010	12 918 724	21,2	4 982 541	20,1	4 271 622	-9,4	1 619 002	31,1	2 704 516	12,9	3 367 803	22,3	29 864 207	15,3
	2011	16 989 867	31,5	5 833 441	17,1	4 362 103	2,1	2 119 803	30,9	3 498 090	29,3	4 065 543	20,7	36 868 847	23,5
Muutos 2007–2011, €		7 380 887		2 837 037		499 584		1 387 924		1 733 184		2 252 619		16 091 236	
Muutos 2007–2011, %		76,8		94,7		12,9		189,6		98,2		124,3		77,4	
Kustannukset euroa / asiakas, DEFL 2011	2007	17 567	-4,1	14 002	-8,8	11 067	1,0	18 297	-8,0	12 883	-6,1	16 187	4,7	14 852	-3,2
	2008	17 032	-3,0	11 842	-15,4	10 696	-3,4	17 501	-4,3	12 529	-2,7	18 806	16,2	14 128	-4,9
	2009	15 579	-8,5	11 853	0,1	11 724	9,6	8 176	-53,3	9 897	-21,0	10 844	-42,3	12 435	-12,0
	2010	13 906	-10,7	13 879	17,1	11 452	-2,3	6 978	-14,6	8 049	-18,7	10 331	-4,7	11 689	-6,0
	2011	13 858	-0,3	13 889	0,1	10 461	-8,7	6 794	-2,6	7 756	-3,6	9 433	-8,7	11 320	-3,2
Muutos 2007–2011, €		-3 709		-113		-607		-11 503		-5 126		-6 754		-3 532	
Muutos 2007–2011, %		-21,1		-0,8		-5,5		-62,9		-39,8		-41,7		-23,8	
Muiden vammaispalvelulain mukaisten palvelujen kustannukset 2007–2011															
Muut nettokustannukset yhteensä, DEFL 2011	2007	271 889	-86,6	463 943	-10,2	625 295	-13,1	345 539	14,7	953 033	-30,6	78 197	-41,3	2 737 896	-46,0
	2008	248 249	-8,7	667 947	44,0	627 833	0,4	332 806	-3,7	827 374	-13,2	301 741	285,9	3 005 950	9,8
	2009	190 546	-23,2	416 630	-37,6	255 136	-59,4	178 637	-46,3	736 784	-10,9	73 921	-75,5	1 851 655	-38,4
	2010	1 480 296	676,9	661 856	58,9	354 750	39,0	189 547	6,1	265 249	-64,0	262 181	254,7	3 213 879	73,6
	2011	1 319 371	-10,9	625 449	-5,5	509 966	43,8	216 609	14,3	228 168	-14,0	262 353	0,1	3 161 916	-1,6
Muutos 2007–2011, €		1 047 482		161 506		-115 329		-128 930		-724 865		184 156		424 020	
Muutos 2007–2011, %		385,3		34,8		-18,4		-37,3		-76,1		235,5		15,5	

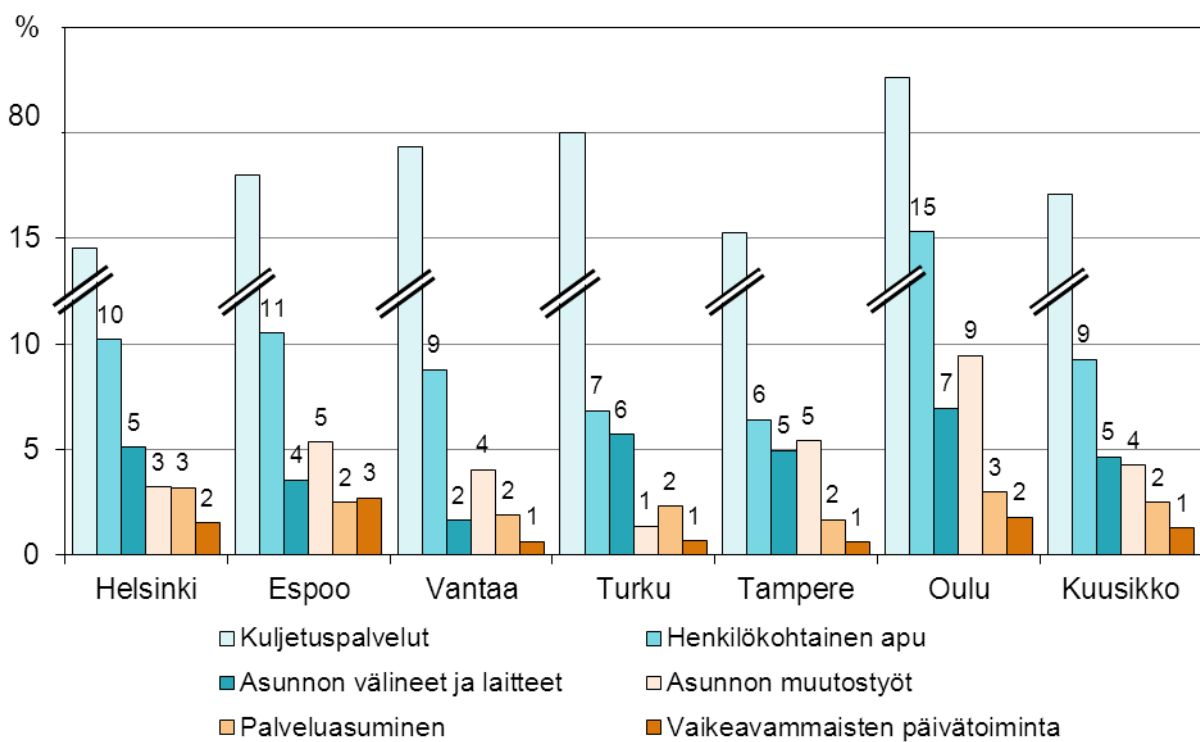
Liite 5: Kuvioita vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien käytöstä ja kustannuksista sekä niiden kehityksestä 2007–2011

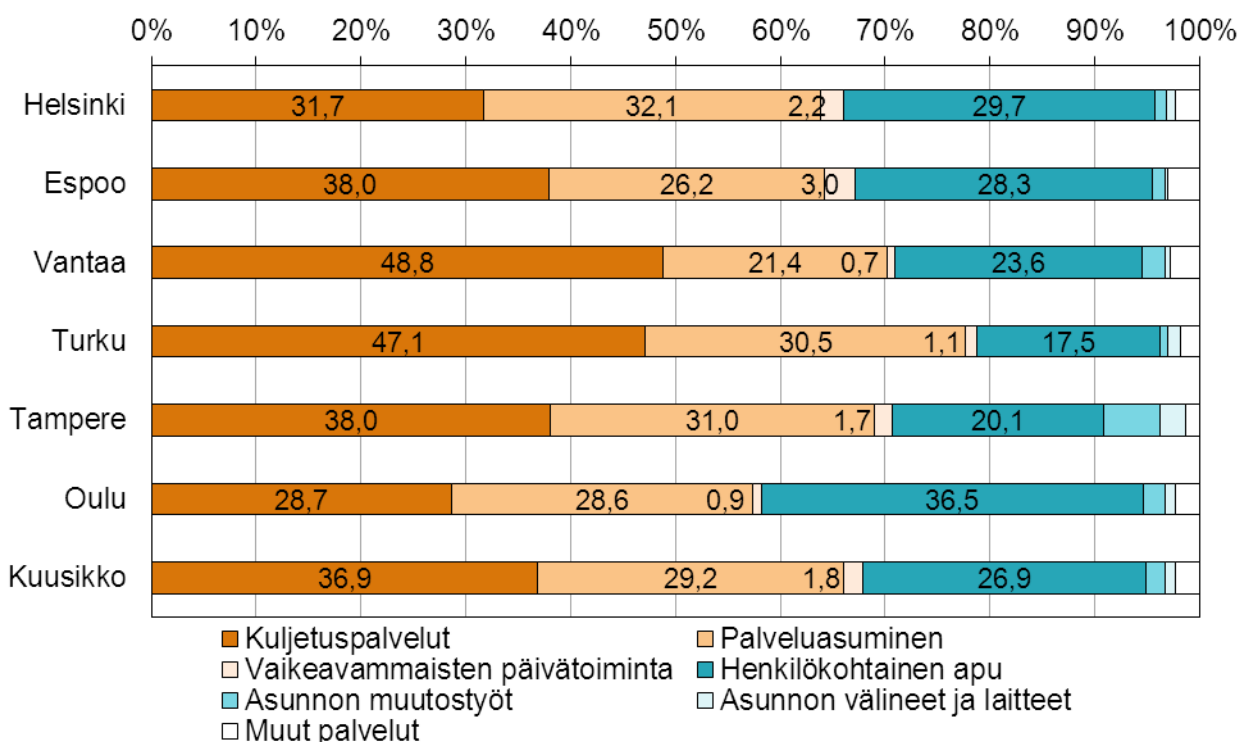
Kuvio 1. Vuosikustannukset VpL:n palveluista ja tukitoimista väestöä kohti vuosina 2007–2011 vuoden 2011 rahan arvossa

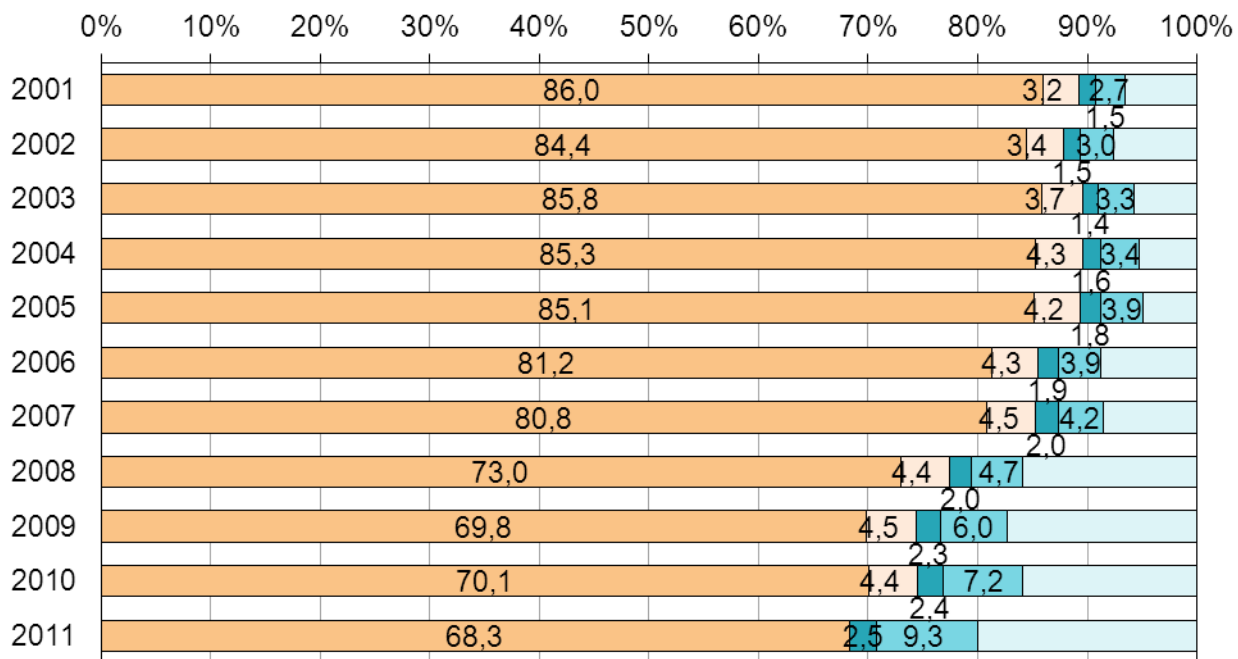
Kuvio 2. Vuosikustannukset VpL:n palveluista ja tukitoimista asiakasta kohti vuosina 2007–2011 vuoden 2011 rahan arvossa

Kuvio 3. VpL:n asiakkaiden %-osuudet palvelumuodoittain vuonna 2011 Kuusikossa

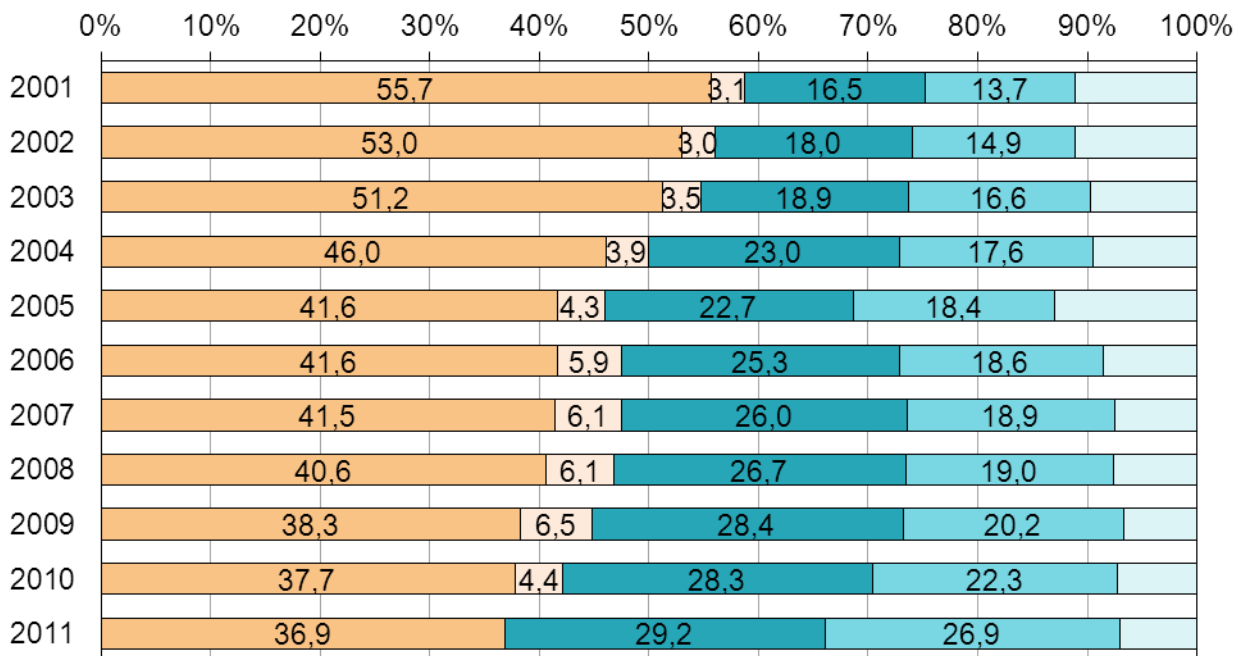
Kuvio 4. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien kustannusten jakautuminen palveluittain Kuusikossa vuonna 2011

■ Kuljetuspalvelut ■ Tulkkipalvelut ■ Palveluasuminen ■ Henkilökohtainen apu ■ Muut palvelut*

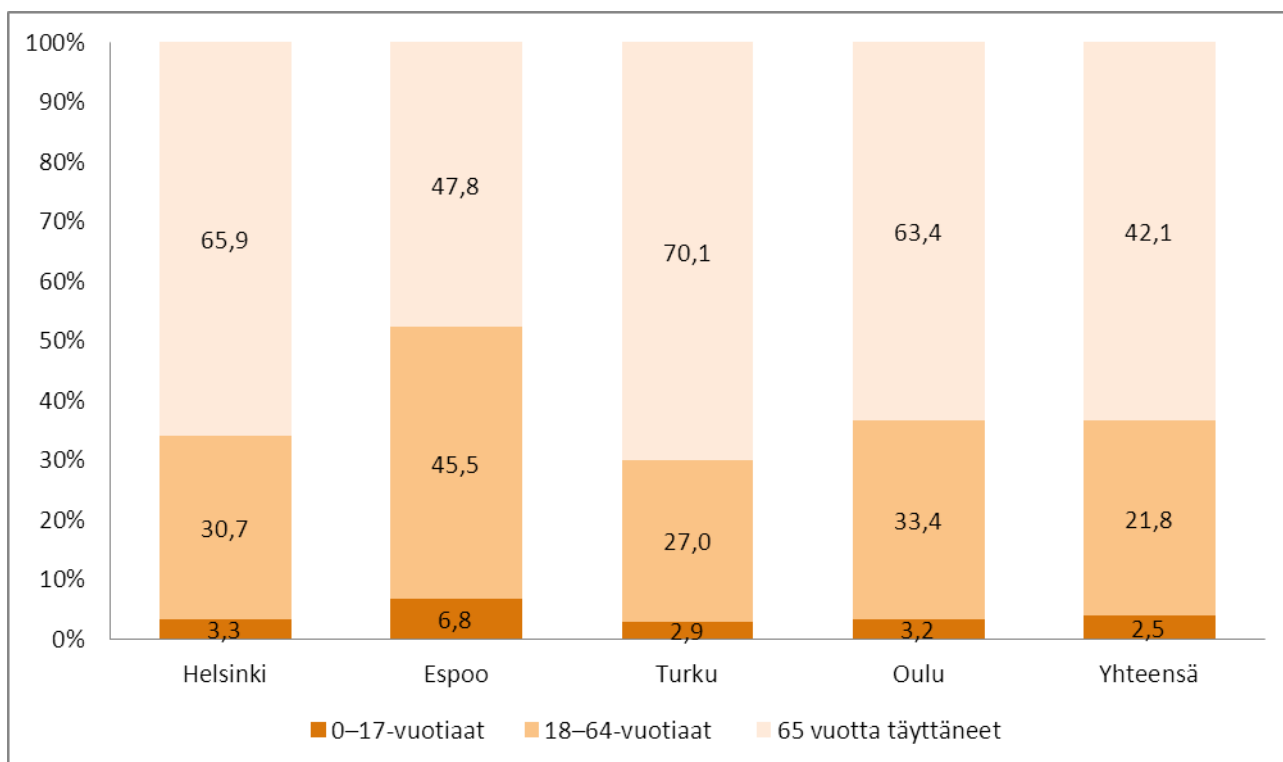
* = muodostettu laskennallisesti

Kuvio 5. VpL:n palvelujen ja tukitoimien asiakkaiden osuus kokonaisasiakasmäärästä vuosina 2001–2011

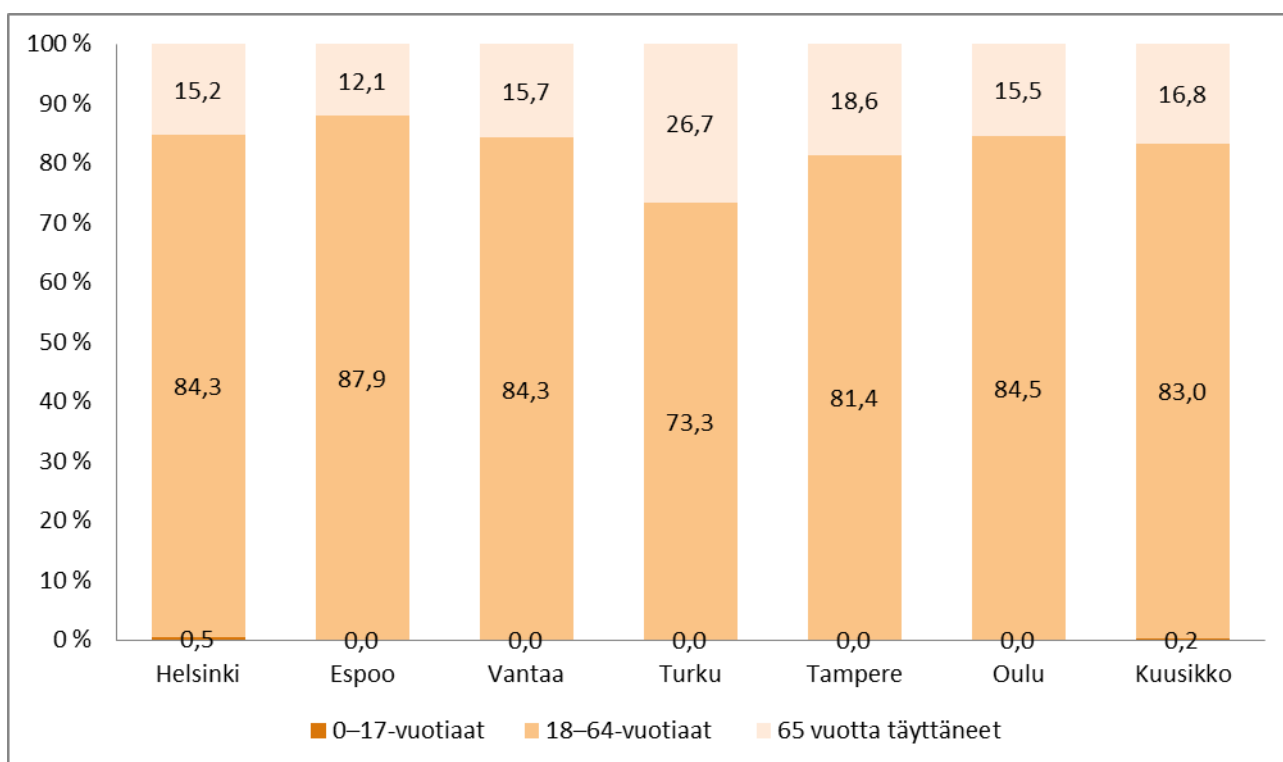

■ Kuljetuspalvelut ■ Tulkkipalvelut ■ Palveluasuminen ■ Henkilökohtainen apu ■ Muut palvelut*

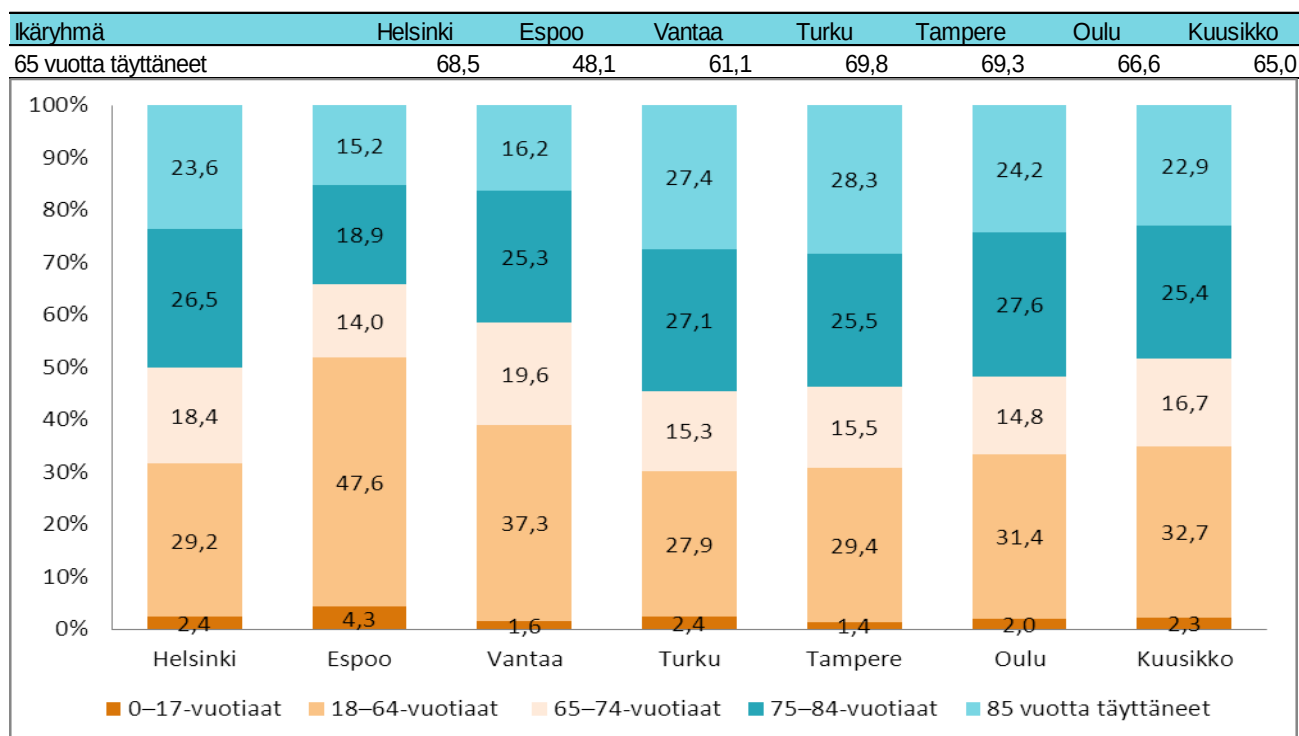
Kuvio 6. VpL:n palvelujen ja tukitoimien kustannusten %-osuus kokonaiskustannuksista vuosina 2001–2011

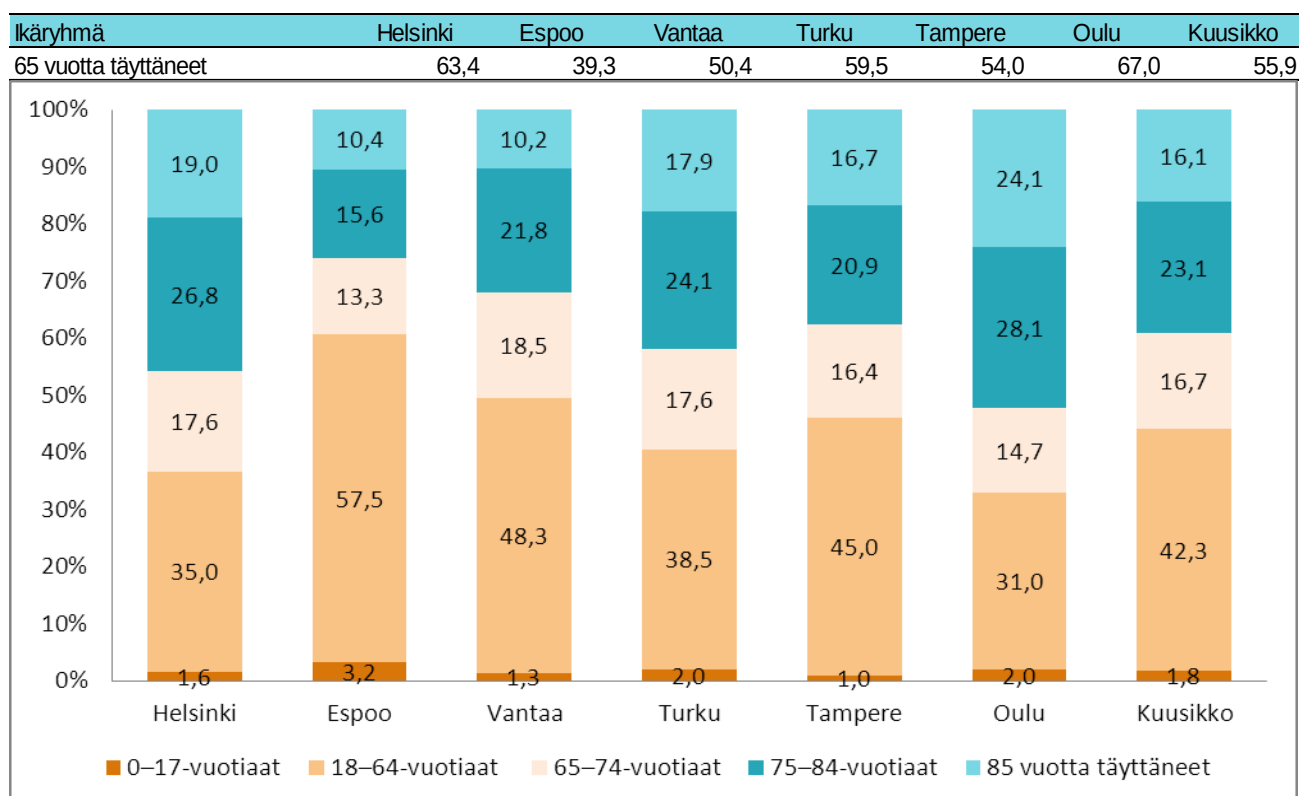
Kuvio 7. VpL:n mukaiset myönteiset päätökset ikäryhmittäin, %-osuus kaikista asiakkaista vuonna 2011 (Vantaan ja Tampereen tiedot puuttuvat)

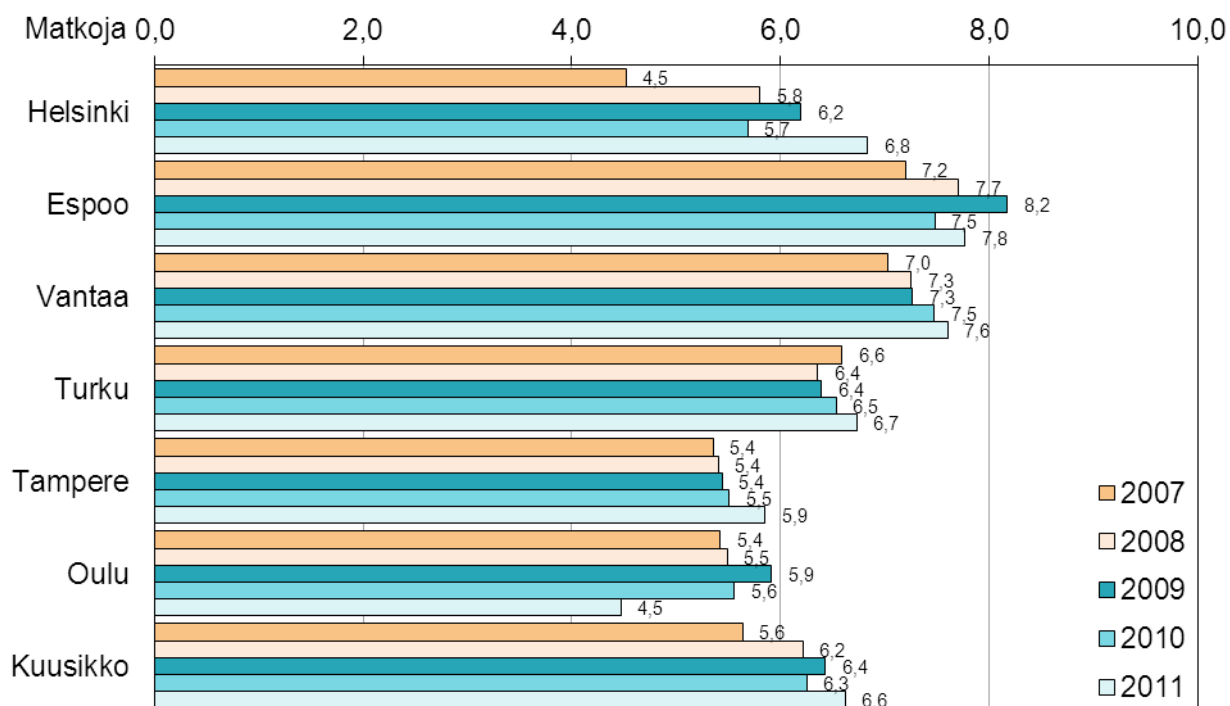
Kuvio 8. Vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaat ikäryhmittäin, %-osuus asiakkaista vuonna 2011

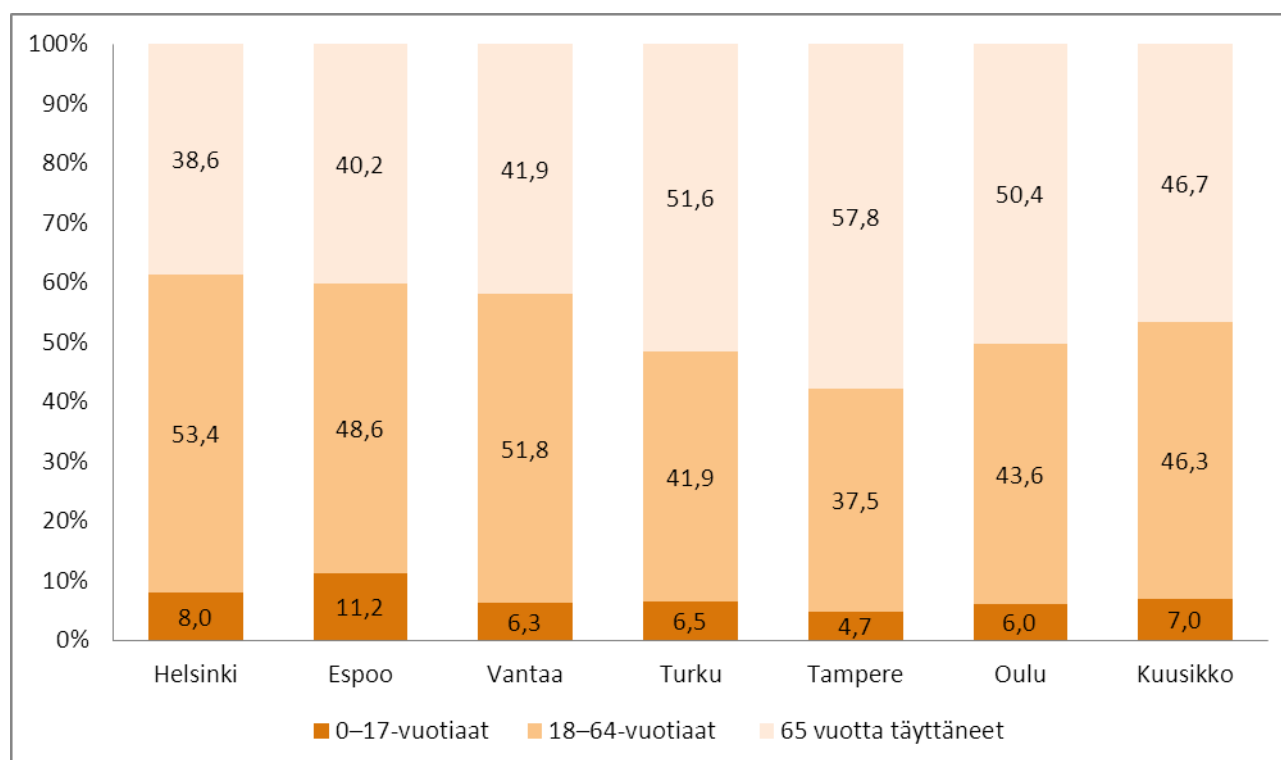
Kuvio 9. VpL:n mukaisia kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat ikäryhmittäin, %-osuus kaikista asiakkaista vuonna 2011

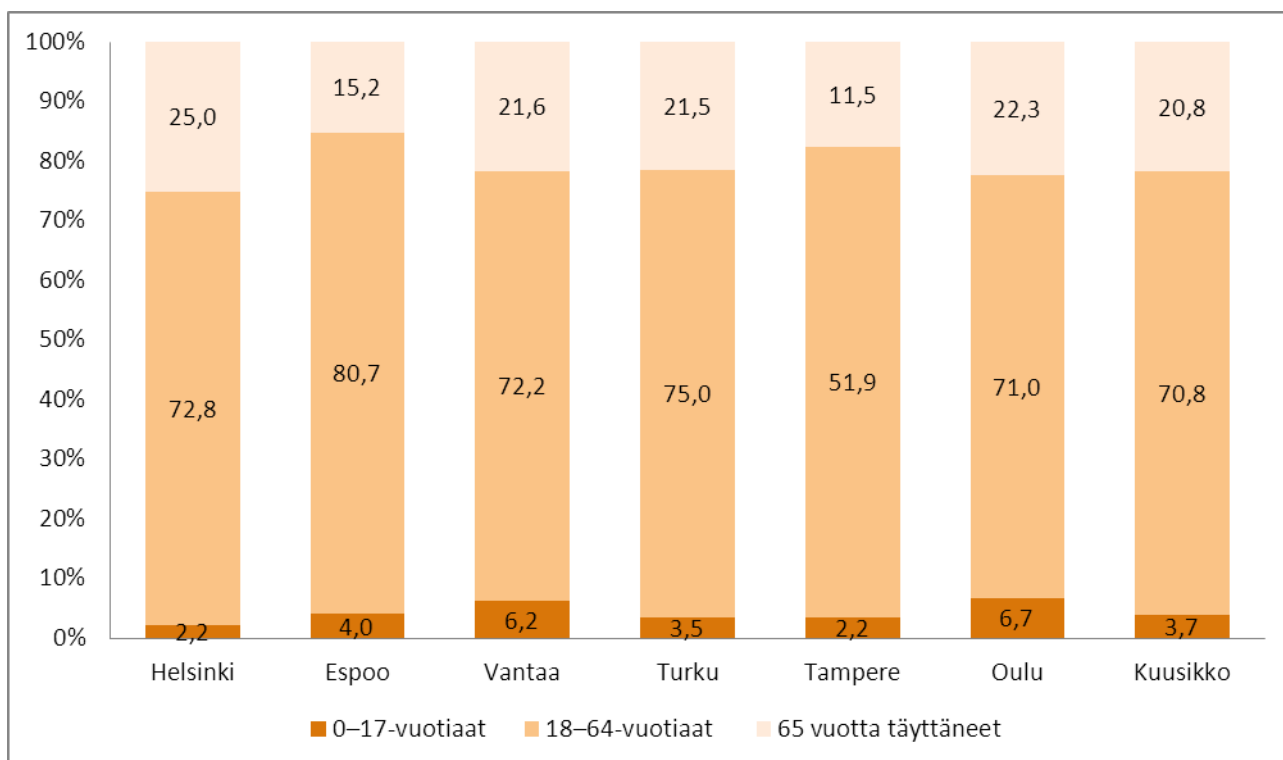
Kuvio 10. Eri ikäryhmien tekemien matkojen %-osuudet kaikista VpL:n mukaisista yhdensuuntaisista matkoista vuonna 2011

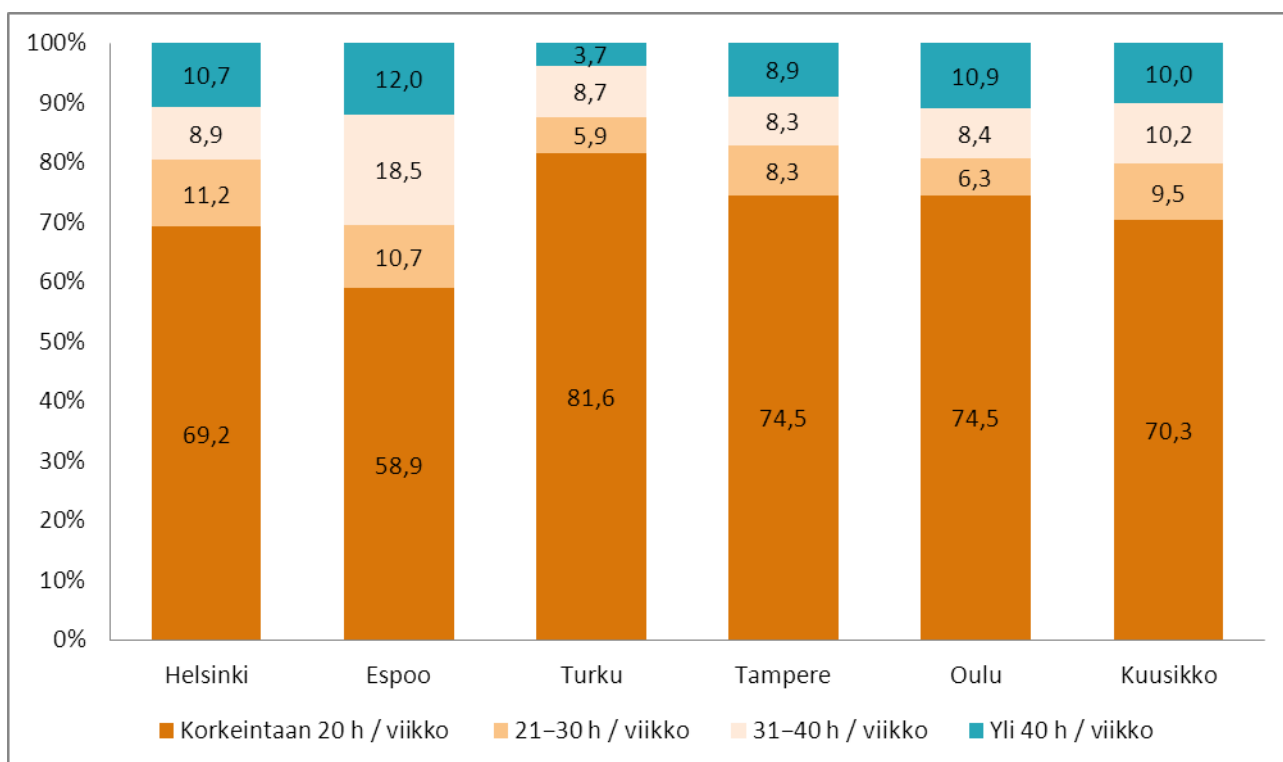
Kuvio 11. VpL:n mukaisten yhdensuuntaisten matkojen määrä palvelua käyttänyttä asiakasta kohti kuukaudessa vuosina 2007–2011

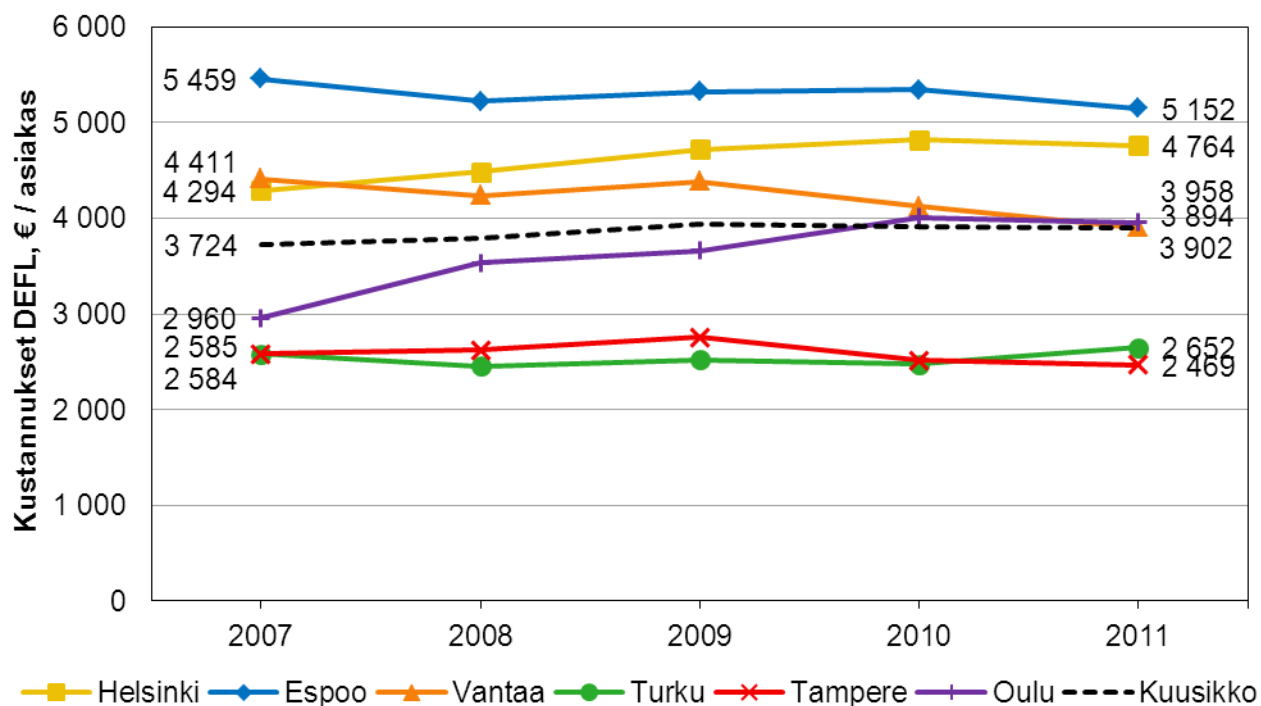
Kuvio 12. VpL:n mukaisten asunnon muutostöiden asiakkaat ikäryhmittäin, %-osuus kaikista asiakkaista vuonna 2011

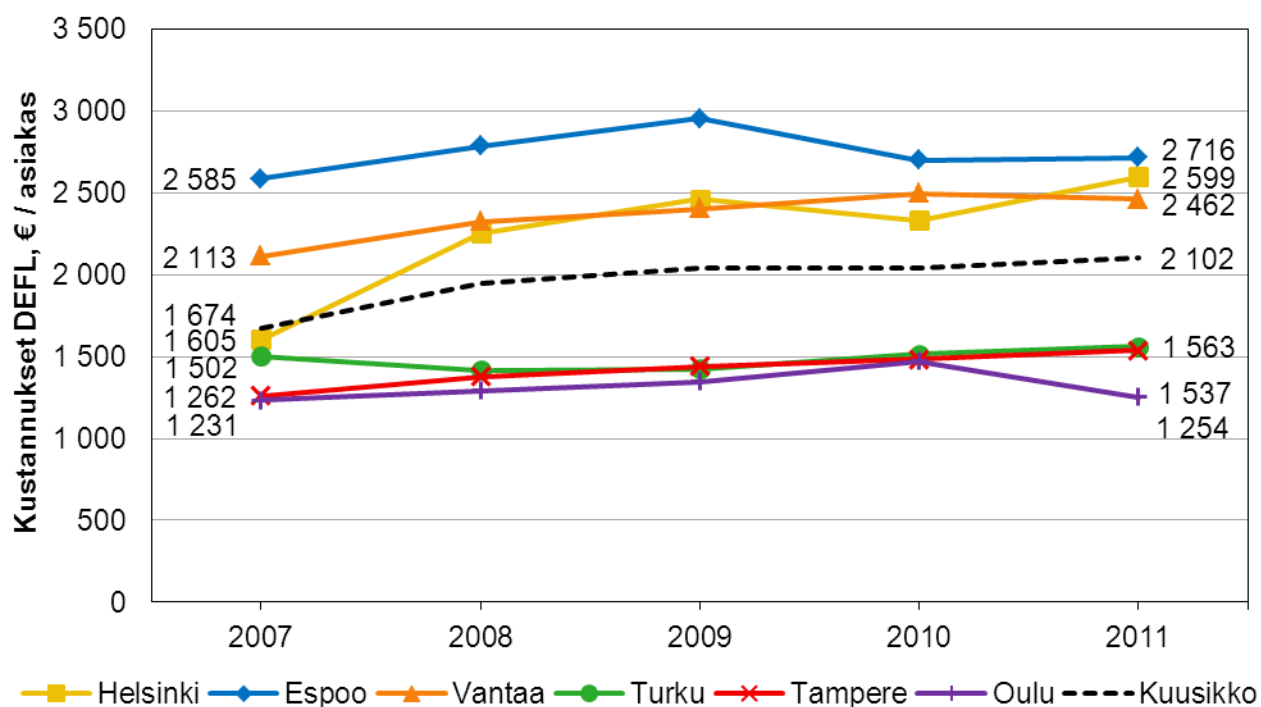
Kuvio 13. Henkilökohtaisen avun asiakkaiden %-osuudet ikäryhmittäin vuonna 2011

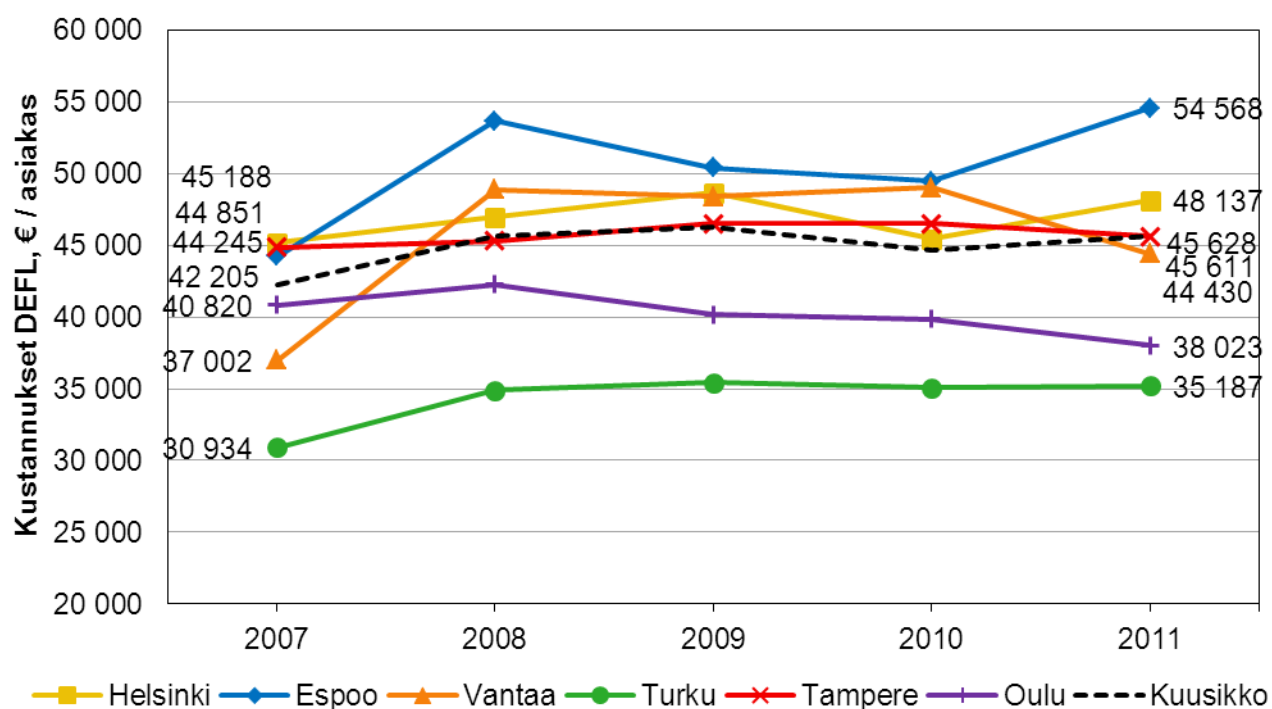
Kuvio 14. Henkilökohtaisen avun asiakkaille myönnettyjen avustustuntien %-osuudet neljässä eri luokassa vuonna 2011 (Vantaan tiedot puuttuvat).

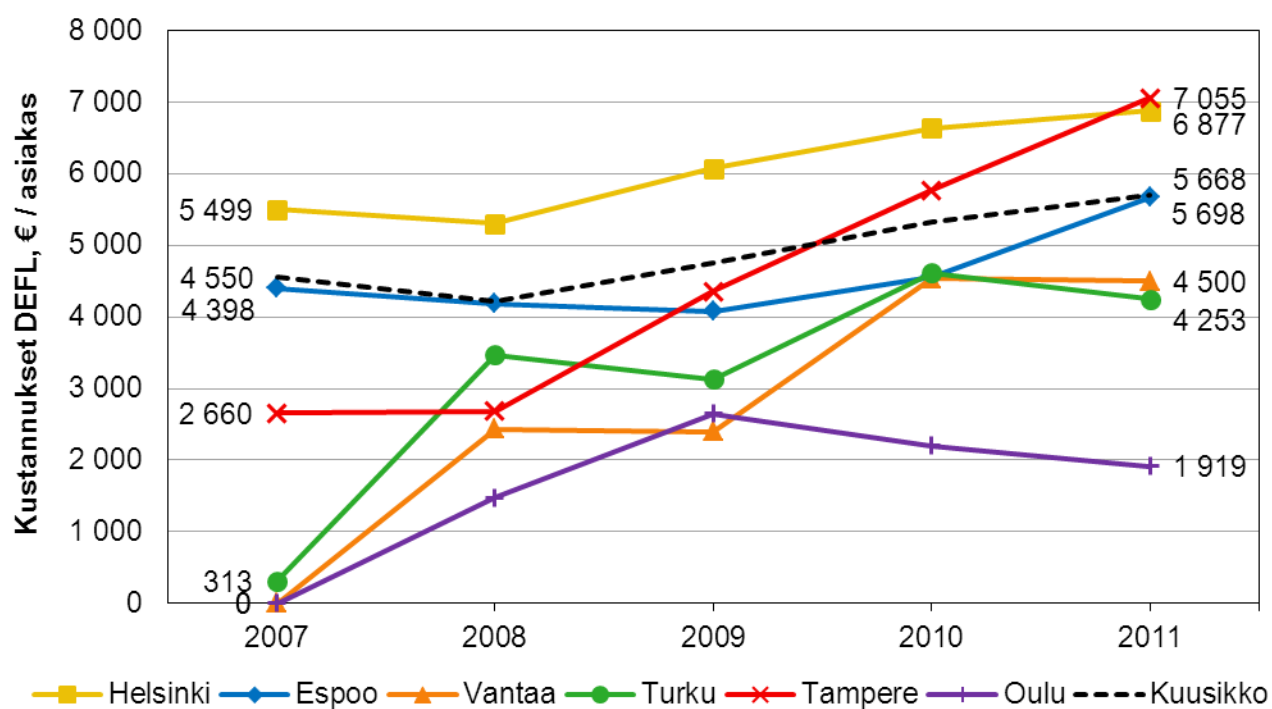
Kuvio 15. VpL:n mukaisten palvelujen vuosikustannukset asiakasta kohti vuosina 2007–2011 vuoden 2011 rahan arvossa Kuusikossa

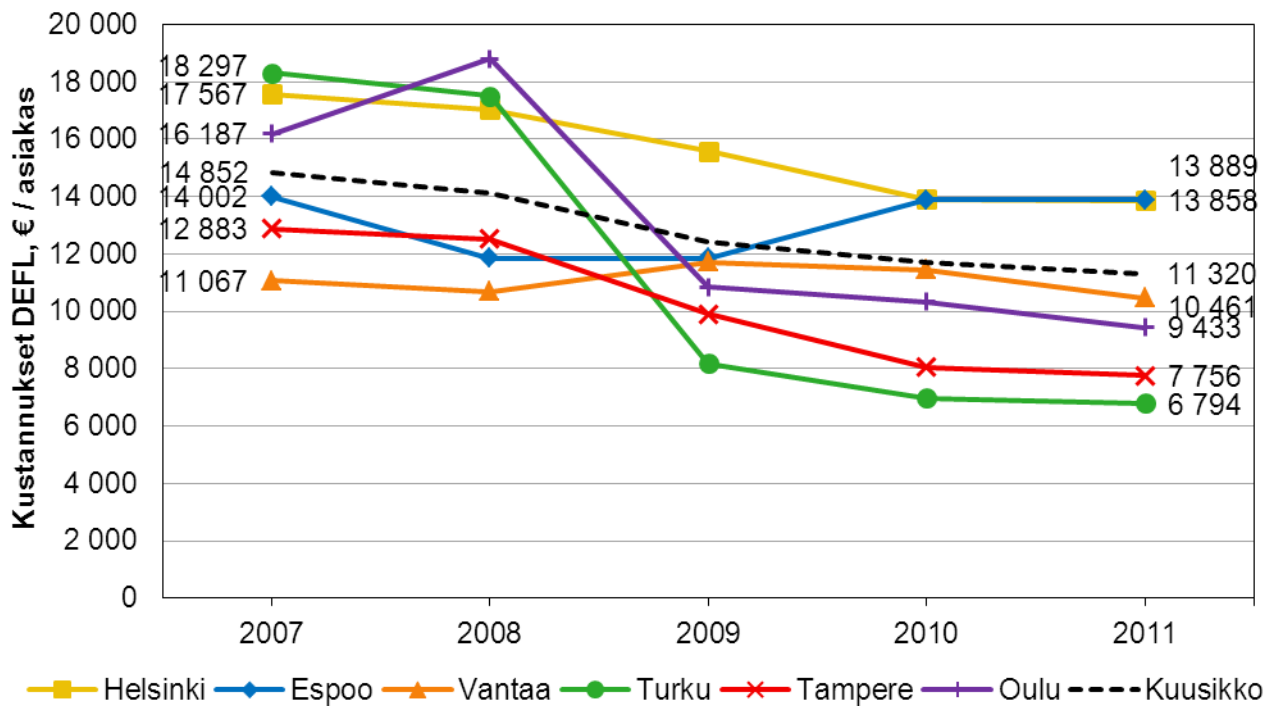
Kuvio 16. VpL:n mukaisten kuljetuspalvelujen vuosikustannukset asiakasta kohti vuosina 2007–2011 vuoden 2011 rahan arvossa Kuusikossa

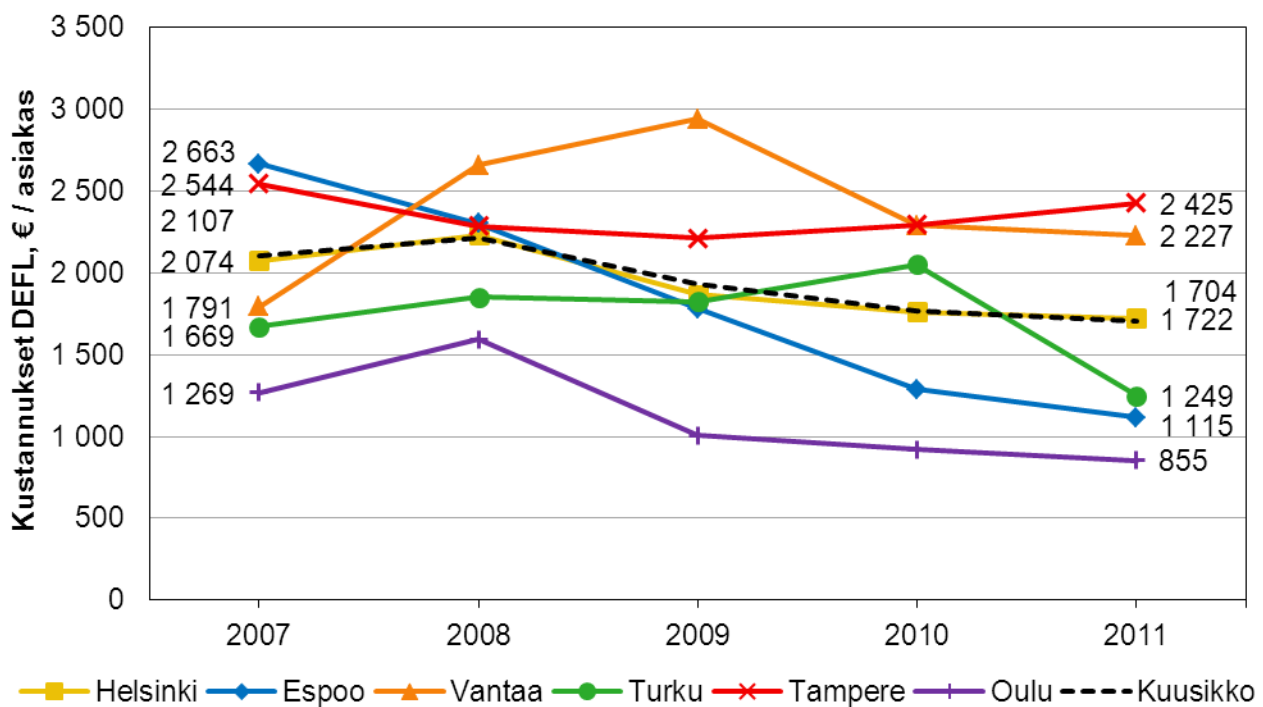
Kuvio 17. VpL:n mukaisen palveluasumisen vuosikustannukset asiakasta kohti vuosina 2007–2011 vuoden 2011 rahan arvossa Kuusikossa

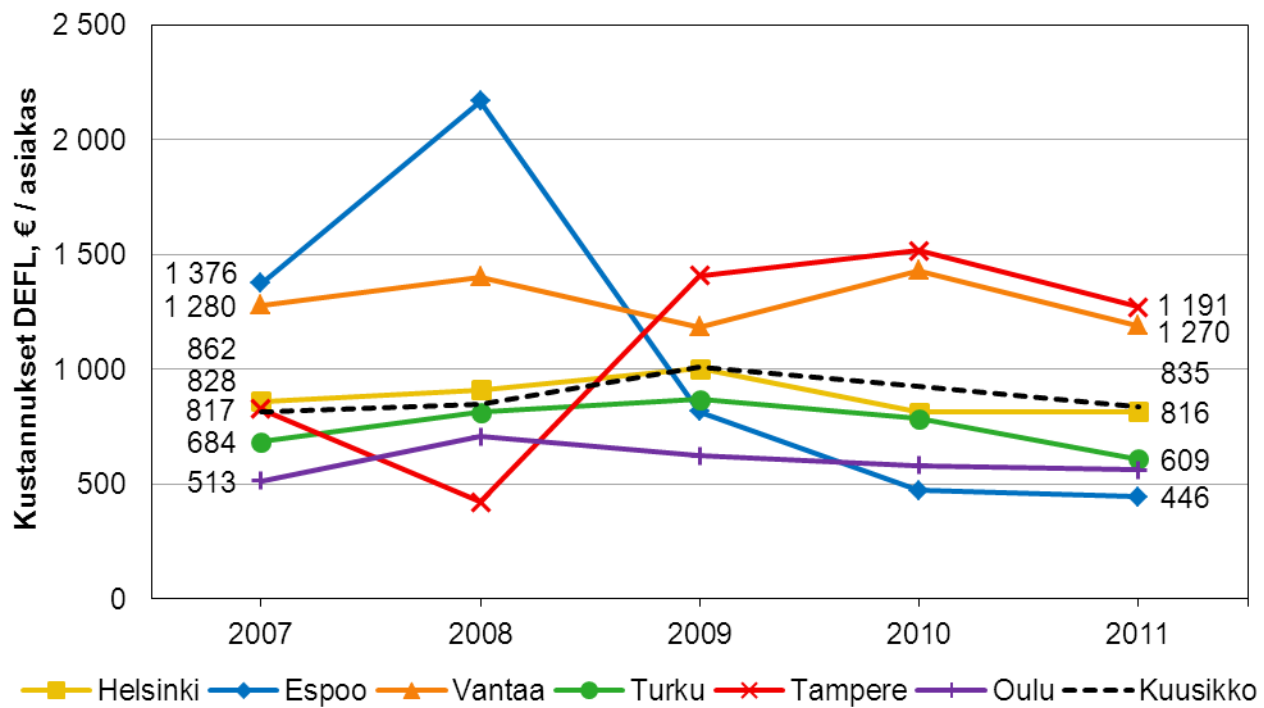
Kuvio 18. VpL:n mukaisen päivätoiminnan vuosikustannukset asiakasta kohti vuosina 2007–2011 vuoden 2011 rahan arvossa Kuusikossa

Kuvio 19. VpL:n mukaisen henkilökohtaisen avun vuosikustannukset asiakasta kohti vuosina 2007–2011 vuoden 2011 rahan arvossa Kuusikossa

Kuvio 20. VpL:n mukaisten asunnon muutostöiden vuosikustannukset asiakasta kohti vuosina 2007–2011 vuoden 2011 rahan arvossa Kuusikossa

Kuvio 21. VpL:n mukaisten asunnon välineiden ja laitteiden vuosikustannukset asiakasta kohti vuosina 2007–2011 vuoden 2011 rahan arvossa Kuusikossa

Liite 6: Yhteenveto Kuusikko-mittarin sisältävistä vammaispalvelujen asiakaskyselyistä

Yhtenäistä kyselyä Kuusikko-kuntien osalta ei ole vuoden 2011 osalta tehty. Ainoastaan Turussa on tehty vammaispalvelujen osalta Kuusikko-asiakaskysely vuonna 2011 vammaispalvelulain mukaisen päätöksen saaneille asiakkaille kolmen kuukauden aikajaksolla (n=590 ja vastausprosentti oli 35). Espoossa on kerätty vastauksia nettisivun kautta Kuusikko-asiakaskyselyyn (n=5).

Liite 7: Vammaispalvelujen Kuusikko-työryhmän jäsenten yhteystiedot 2012

Kaisa Kiiski, puheenjohtaja

Turun kaupungin sosiaali- ja terveystoimi
Vammaispalvelut
PL 364, 20101 Turku
Puh. 02 262 6904, faksi 02 262 6448
etunimi.sukunimi@turku.fi

Anita Lehtonen (vara)

Turun kaupungin sosiaali- ja terveystoimi
Vammaispalvelut
PL 364, 20101 Turku
Puh. 02 262 6315, faksi 02 262 6448
etunimi.sukunimi@turku.fi

Anne Lappalainen

Helsingin sosiaalivirasto
Hallinto- ja kehittämiskeskus
Tietohallintopalvelut
Tietohuolto- ja tilastoyksikkö
PL 7011, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 09 310 43527, 040 334 4642
Faksi 09 310 42454
etunimi.sukunimi@hel.fi

Jari Meklin

Helsingin sosiaalivirasto
Aikuisten palvelujen vastuualue/Vammaistyö
PL 7380, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 09 310 62315, 050 345 8143
Faksi 09 310 62669
etunimi.sukunimi@hel.fi

Sirpa Honni (vara)

Helsingin sosiaalivirasto
Hallinto- ja kehittämiskeskus
Tietohallintopalvelut
Tietohuolto- ja tilastoyksikkö
PL 7011, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 09 310 43696, 040 334 6144
Faksi 09 310 42454
etunimi.sukunimi@hel.fi

Martina Nygård

Espoon sosiaali- ja terveystoimi
Vammaispalvelujen palvelualue
PL 2513, 02070 Espoon kaupunki
Käyntiosoite: Kamreerintie 2 A, 4. krs
Puh. 09 816 22569
etunimi.sukunimi@espoo.fi

Osmo Raaska

Espoon sosiaali- ja terveystoimi
Vammaispalvelujen palvelualue
PL 2513, 02070 Espoon kaupunki
Käyntiosoite: Kamreerintie 2 A, 4. krs
Puh. 050 592 2713, 09 816 57142
etunimi.sukunimi@espoo.fi

Tanja Järvinen

Vantaan kaupunki
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Peltolantie 2 D, 01300 Vantaa
Puh. 050 312 1781
etunimi.m.sukunimi@vantaa.fi

Kirsi Lempiäinen

Tampereen kaupunki
Tilaajaryhmä
PL 98, 33201 Tampere
Puh. 050 324 8617, faksi 03 565 77662
etunimi.sukunimi@tampere.fi

Seija-sisko Heikkilä (vara)

Tampereen kaupunki
Vammaispalvelut
PL 98, 33201 Tampere
Puh. 050 342 1104
etunimi.sukunimi@tampere.fi

Anne Filali

Oulun sosiaali- ja terveystoimi
Palveluohjausyksikkö
PL 8, 90015 Oulun kaupunki
Puh. 044 703 6470
etunimi.sukunimi@ouka.fi

Marja Kääriäinen

Oulun sosiaali- ja terveystoimi
Johdon tukipalvelut
PL 37, 90015 Oulun kaupunki
Käyntiosoite: Kirkkokatu 18
Puh. 044 703 45304, faksi 08 558 44009
etunimi.sukunimi@ouka.fi

Raimo Ojanlatva

Oulun sosiaali- ja terveystoimi
Asiakasohjausyksikkö
PL 8, 90015 Oulun kaupunki
Puh. 044 703 6514
etunimi.sukunimi@ouka.fi

Arja Mäkinen

Vantaan kaupunki
Vammaispalveluyksikkö
Karsikkokuja 17, 01360 Vantaa
Puh. 09 8392 2628
etunimi.h.sukunimi@vantaa.fi

Helena Lindell

Vantaan kaupunki
Vammaispalveluyksikkö
Karsikkokuja 17, 01360 Vantaa
Puh. 09 8393 4097, 050 312 1773
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Koskinen Jenni

Vantaan kaupunki
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Peltolantie 2 D, 01300 Vantaa
Puh. 050 312 1679
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Päivi Nurmi-Koikkalainen

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL)
Tieto-osasto
Vammaisuus ja yhteiskunta -tiimi
Puh. 029 524 7454
etunimi.sukunimi@thl.fi

Päivi Tossavainen

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL)
Tieto-osasto
Vammaisuus ja yhteiskunta -tiimi
Puh. 029 524 7670
etunimi.sukunimi@thl.fi

Anssi Vartiainen, sihteeri

Helsingin sosiaalivirasto
Hallinto- ja kehittämiskeskus
PL 8502, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 040 159 7441
etunimi.sukunimi@hel.fi